

Бібліотека журналу «Англійська мова та література»
Заснована 2003 року

Випуск 08 (92)

О. С. Казачінер

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Книга скачана с сайта <http://e kniga.in.ua>

Издательская группа «Основа» —
«Электронные книги»

Харків
Видавнича група «Основа»
2010

УДК 37.016
ББК 74.268.1Англ
К14

Казачінер О. С.

К14 Позакласна робота з англійської мови в початковій школі. —
Х. : Вид. група «Основа», 2010. — 128 с. — (Б-ка журн.
«Англійська мова та література»; Вип. 8 (92)).

ISBN 978-617-00-0651-6.

Посібник містить теоретичні та практичні рекомендації щодо формування в учнів початкової школи лінгвістичних інтересів шляхом організації позакласної діяльності з англійської мови.

УДК 37.016
ББК 74.268.1Англ

Навчальне видання

Бібліотека журналу «Англійська мова та література»
Випуск 8 (92)

КАЗАЧІНЕР Олена Семенівна
ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
в початковій школі

Головний редактор *О. С. Любченко*
Редактор *А. Л. Мирошніченко*
Відповідальний за видання *Ю. М. Афанасенко*
Технічний редактор *О. В. Лебедєва*
Коректор *О. М. Журенко*

Підп. до друку 12.08.2010. Формат 60×90/16.
Папір газет. Гарнітура Шкільна.
Друк офсет. Ум. друк. арк. 8,00. Зам. № 10-08/16-04.

ТОВ «Видавнична група «Основа»
61001 м. Харків, вул. Плеханівська, 66.
Тел. (057) 731-96-33, e-mail: office@osnova.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
Свідоцтво КВ № 11395–268Р від 26.06.2006 р.

Віддруковано з готових плівок ПП «Тріада+»
м. Харків, вул. Киргизька, 19. Тел.: (057) 757-98-16, 757-98-15
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1870 від 16.07.2007 р.

ISBN 978-617-00-0651-6

© Казачінер О. С., 2010
© ТОВ «Видавнична група «Основа», 2010

ЗМІСТ

Вступ	4
Сутність поняття «Позакласна робота»	6
Форми позакласної роботи	13
Характеристика напрямків позакласної роботи з англійської мови	34
Функції позакласної роботи в навчально-виховному процесі	38
Критерії та показники ефективності позакласної роботи	39
Позакласна робота як засіб формування творчої особистості учня	40
Етапи та складові позакласного заходу	42
Завдання для самоперевірки	46
Висновки	46
Література	49
Додатки	50
Розробка позакласного заходу за темою «Ти — пішохід»	50
Розробка позакласного заходу за темою «Чистота — запорука здоров'я»	55
Розробка позакласного заходу за темою «Подорож до країни улюблених казок»	60
Розробка позакласного заходу за темою «Бережи час»	66
Розробка позакласного заходу за темою «Корисні та шкідливі звички»	70
Уолт Дісней та його герої (година мистецтва для учнів 4–6 класів)	75
Круглий стіл для учнів 4–6 класів за темою «Творчість Є. С. Велтистова. Його повість “Електронік — хлопчик із чемодану”»	77
Розробка літературного ранку, присвяченого повісті П. Л. Треверс «Мері Поппінс» у 4–5 класі	84
Вікторина «Подорож Лондоном»	86
Розробка факультативного курсу «Країнознавство» для початкових класів	87
Святкування дня подяки у США	89
КВК “Who knows English proverbs best?”	97
Розробка позакласного заходу за темою «Подорож до країни Нехворійки»	99
Гра «Найрозумніший»	104
Тематичний вечір «Літо, осінь у святах і традиціях Великої Британії та США»	108
Тематичний вечір «Весна у віршах, піснях, звичаях і традиціях Великої Британії»	111
Позакласне заняття гуртка англійської мови за темою «Англійські свята і традиції»	116
Театральна вистава за темою “Twelve Months”	121

ВСТУП

Сучасна початкова школа має застосувати педагогічно доцільні методи навчання, завдяки яким учні повноцінно засвоюють знання, інтенсивно розвивають творчу активність і самостійність.

Позакласна і позашкільна робота спрямована на здійснення завдань виховання підростаючого покоління.

Вона передбачає виховання свідомих і високоосвічених людей, здатних як до фізичної, так і розумової праці, до активної діяльності в різних галузях громадського й державного життя, у галузі науки й культури.

Відповідно до завдань, які стоять перед нашим суспільством, школа повинна не тільки озброювати учнів міцними завданнями з основ наук, трудовими навчаннями, а й сформуванню в них основи світогляду, забезпечити моральне й фізичне виховання нової людини, яка гармонійно поєднувала б у собі духовне багатство, моральну чистоту й фізичну досконалість.

В умовах школи особливого значення набуває формування в учнів у процесі позакласної роботи з англійської мови лінгвістичних інтересів, спрямованих на розширення й поглиблення знань, комунікативних умінь і навичок, етичне виховання молодших школярів. Поряд з пізнавальними завданнями в системі позакласної і позашкільної роботи розв'язуються й виховні, зокрема, виховання культури спілкування. Крім того, позакласна робота розвиває такі риси особистості, як колективізм, відповідальність за доручену справу, акуратність та наполегливість. Отже, правильно організована позакласна робота є одним із засобів ефективного навчання та виховання школярів.

Завдання позакласної роботи — закріплення, збагачення та поглиблення знань, набутих у процесі навчання, застосування їх на практиці; розширення загальноосвітнього кругозору учнів, формування в них наукового світогляду, вироблення вмій і навичок самоосвіти; формування інтересів до різних галузей науки, виявлення і розвиток індивідуальних творчих здібностей та нахилів; поширення виховного впливу на учнів у різних напрямках виховання.

Позакласна робота дає можливість розвивати індивідуальні інтереси дітей, їхні здібності, нахили, розширювати кругозір, формувати стійкі потреби самостійно пізнавати навколишній світ, по-

кращувати стосунки між людьми. Вона забезпечує цікаве й корисне проведення школярами вільного часу. Діти, які беруть участь у позакласній роботі, мають конкретніші знання, їх відповіді більш точні й виразні. Позакласна робота сприяє розвитку мислення молодших школярів. Під час проведення позакласної роботи в дітей виховується повага до праці, у тому числі й до фізичної. В учнів, що беруть участь у позакласній роботі, виховується почуття відповідальності за доручену справу, дисциплінованість, діти привчаються виконувати роботу своєчасно. У позакласній роботі відкриваються широкі можливості для виявлення ініціативи, творчості, в учнів розвивається любов до іноземної мови.

Головна особливість позакласного педагогічного процесу полягає в тому, що він будується на взаємній співтворчості педагогів і дітей, на їхній дружбі й духовній спільності, визнаній самостійності особистості дитини, на взаємоповазі та взаємній зацікавленості у суспільному успіхові в результаті діяльності.

Психологи довели, що співтворчість можлива тільки за сприятливих міжособистісних стосунків, духовно-психологічного комфорту. В атмосфері внутрішньої скутості й напруги кожний стає духовно біднішим, примітивнішим, ніж є насправді.

Багатство духовних зв'язків є необхідною умовою й гарантом усебічного розвитку особистості. Тому найпершим завданням позакласного педагогічного процесу є створення таких психологічно-педагогічних умов, за якими дитина змогла б реалізувати хоча б мінімум товариських очікувань.

Позакласний педагогічний процес — явище більш виховне, аніж дидактичне, бо основною його характеристикою є не пізнання, а духовні стосунки.

Цей процес за своєю природою схожий на розв'язання важливих життєвих ситуацій, які стимулюють свідоме й активне бажання самовдосконалюватися й оновлюватися. Якщо таке прагнення стає невід'ємною рисою особистості, то це і є найвагоміший результат позакласного виховання, бо схильність дитини до оновлення має сильну енергію.

Отже, позакласний педагогічний процес не можна ототожнювати з навчанням. Перед ним не ставиться завдання опрацьовувати державний стандарт загальної освіти.

Його логічно розглядати в руслі соціологічної комунікації, як процес соціально-педагогічної взаємодії, в якій найважливішу роль відіграють феномени симпатії, атракції, рефлексивної саморегуляції.

Значна увага має, на наш погляд, приділятися використанню у позакласній роботі дидактичних ігор, цікавих завдань, декламунням віршів, завданням підвищеної складності, завданням-жартам, мовним головоломкам тощо. Крім того, повинні використовуватися історичні факти, наприклад, про культуру, звичаї, побут країни, мова якої вивчається, походження слів та ін.

Позакласна робота сприяє вирішенню основних завдань школи. Головні її напрямки:

- розширення й поглиблення знань, умінь і навичок, передбачених програмою, розвиток самостійності, творчих здібностей, інтересу до вивчення англійської мови, формування у дітей позитивного ставлення до мовленнєвої діяльності;
- виявлення найпростіших мовних закономірностей;
- встановлення зв'язків і взаємозв'язків між окремими мовними елементами та явищами;
- розширення уявлень дітей про єдність мови та людської культури;
- забезпечення застосування набутих знань і вмінь на практиці.

Поєднання позакласних занять з уроками дасть змогу досягти цієї мети.

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ПОЗАКЛАСНА РОБОТА».

ЇЇ РОЛЬ ТА ЗАВДАННЯ В НАВЧАННІ ТА ВИХОВАННІ ШКОЛЯРІВ

Позакласна робота з англійської мови — це організована на добровільних засадах діяльність учнів, спрямована на розширення й поглиблення їхніх знань, умінь і навичок, розвиток самостійності, творчих здібностей, інтересу до її вивчення. Ця діяльність базується на інтересі й бажанні дітей її виконувати, тому вона необов'язкова для всіх учнів класу, хоча складає невід'ємну частину навчально-виховного процесу навчання англійської мови, складного процесу впливу на свідомість та поведінку молодших школярів, поглиблення та розширення їхніх знань і навичок з англійської мови, усієї діяльності вчителя у поєднанні з різнобічною діяльністю учнів.

Позакласна робота ґрунтується на добровільній ініціативі й активності молодших школярів. Зміст її виходить за межі шкільної програми. Позакласна робота має бути цікавою для учнів, задовольняти їхні інтереси й запити. Вона базується на володінні учнями навичками та вміннями, набутими на уроках, тому дуже важливим

є те, щоб учні якнайповніше використовували ці навички та вміння під час позакласного заходу.

У широкому спектрі досліджувану проблему вивчали М. В. Богданович, Є. П. Морокішко, В. І. Чепелєв, Н. Д. Моцик, Л. С. Іванова, Б. Друзь, Л. М. Дудко, В. П. Руднев та ін.

Роль олімпіад у позакласній роботі з предметів у початковій школі вивчали О. В. Усенко, Я. В. Корнішевський, М. В. Богданович, О. Царінна, Д. В. Клименченко, О. Дюдінна, Л. Ф. Пікуль та ін.

Роль та види гуртків розглядали О. І. Мінхаїрова, Е. Т. Розумовська, Т. Вітанов, З. І. Мойсєєва, В. І. Єфімова, Е. А. Дишинський.

Проведення й значення ранків вивчали М. В. Богданович, Т. Хайруліна, В. Шпакова та ін. Щодо проведення екскурсій, можна назвати таких науковців, як Н. І. Багрій, З. М. Литовченко, Є. П. Морокішко та ін.

Указані дослідження висвітлені в різних методичних посібниках та журналах. Вчителі використовують їх у своїй роботі. Розроблено багато методичних рекомендацій для проведення позакласної роботи з англійської мови. Існує багато посібників із запропонованими завданнями й теоретичним матеріалом для цієї роботи у школі. Проте, цілісної системи позакласних заходів з англійської мови для початкових класів на сьогодні не існує. Усе залежить від вибору вчителя.

Дослідження психолого-педагогічної літератури з цієї теми дозволило нам виділити кілька основних напрямків для вивчення позакласної виховної роботи:

- специфіка виховної роботи, вимоги до її організації (Н. І. Болдирєв, І. С. Мар'єнко, М. М. Поташник, Б. З. Вульфів та інші);
- класифікація форм, методів, засобів та прийомів виховання (Ю. П. Азаров, Л. М. Байтьонова, Н. І. Болдирєв та інші);
- задачі, зміст, методика, структура позанавчальної виховної роботи (Н. І. Болдирєв, Ф. Ф. Королев, Е. Г. Костяшкін, І. С. Мар'єнко, М. М. Поташник, С. Е. Хозе, Б. Е. Ширвіндт);
- класифікація видів, форм та методів позакласної роботи (Д. І. Водзинський, А. Б. Щербо, Д. М. Джола, Г. А. Глухова, С. А. Смирнов, М. І. Рожков, Б. С. Кобзарь, Ю. А. Конаржевський та інші);
- методика підготовки та проведення форми позакласної роботи (В. І. Лозова, В. М. Гриньова та інші);
- питання теорії та практики організації й удосконалення позакласної виховної роботи у школі (А. Н. Алексюк, М. В. Антропова, Н. І. Болдирєв, А. Д. Бондар, Н. М. Грищенко, С. А. Смирнов, В. О. Сухомлинський, І. Б. Котова, С. А. Литвинова, Н. Ф. Тализіна, Є. Н. Шиянов та інші);

- виховні можливості позаурочної діяльності школярів (А. М. Бойко, Б. С. Кобзар, В. О. Кутьєв, Н. Г. Ничкало, М. Г. Стельмахович, В. М. Синьова).

Питання організації позакласної роботи в початковій школі розглядається також у працях М. В. Богдановича, Б. Г. Друзя, Н. Ф. Вапняр, Л. М. Дудко, Д. В. Клименченко та інших. Ці автори розглядають позаурочну навчальну діяльність молодших школярів як засіб підвищення рівня знань.

Позакласна робота — це система занять, заходів і організованого навчання учнів, що проводяться в школах і поза ними під керівництвом учителів, громадськості, органів учнівського самоврядування.

Як органічна частина загальної системи навчально-виховного процесу позаурочні заняття певною мірою вільні щодо вибору конкретної тематики, рівня самостійності учнів у набутті прикладних знань і вмінь, здійснення цілеспрямованої творчої діяльності.

Позакласна робота значно відрізняється від навчальної в лабораторії чи кабінеті. Такі заняття побудовані з урахуванням пізнавальних і творчих інтересів учнів на основі їхньої добровільної участі.

Насамперед, доцільно уточнити поняття «позаурочна» й «позакласна» робота. Досить чітко їх розмежовують автори посібника з позакласної роботи, застерігаючи проти їх ототожнення [2]. Позакласна робота, зазначають вони, організується у позаурочний час. Вона не обов'язкова для всіх школярів і охоплює, головним чином, тих, хто виявляє зацікавленість певним предметом, захоплюється ним. Зміст позакласної роботи не обмежується рамками навчальної програми, а виходить за її межі, визначається інтересами учнів.

Позаурочна робота виконується поза уроком усіма учнями за завданням учителя. Її зміст тісно пов'язаний з уроками.

Позакласні заняття — це форма різноманітної організації добровільної роботи учнів поза уроком під керівництвом учителя для збудження і виявлення їх пізнавальних інтересів і творчої самодіяльності на розширення і доповнення шкільної програми [1, с. 311].

В «Основах дидактики» за ред. Б. Єсіпова зазначається, що педагогічне значення і певна система позаурочної роботи обґрунтовані Я. Коменським. Видатний педагог пропонував такі позакласні заняття: самостійне читання учнями деяких творів і обговорення їх з учителем; читання вголос газет і коментування видатних подій; учнівські театральні вистави; листування з друзями; прогу-

лянки у природу й екскурсії до майстерень; фізичні вправи, змагання; ігри рухливі й «сидячі»; співи і гра на музичних інструментах [9, с. 323–324]. Зокрема, Я. Коменський зазначає, що з допомогою ігор можна представити «серйозні сторони життя»; застосування елементів змагання, ігор і екскурсій допоможе не лише виявити інтереси і здібності учнів, а й сприятиме формуванню конкретних знань з певного предмета [7, с. 380].

Здібних до англійської мови учнів слід заохочувати до активної гурткової роботи, до участі в олімпіадах, конкурсах — таких видах позакласної роботи, в яких максимально повно може розкритися потенціал обдарованої дитини, які вимагають здатності розв'язувати нестандартні задачі, діяти самостійно в невідомій ситуації. Завдання вчителя — не лише вчасно виявити обдарованих дітей, а й наполегливо розвивати їх здібності, сформувати їх стійкий інтерес до англійської мови.

При цьому треба пам'ятати, що в ранньому шкільному віці іноді важко розпізнати лінгвістичні здібності, тому важливо охоплювати всіх дітей позакласною роботою, щоб кожному дати поштовх до розкриття прихованого потенціалу.

Так, учням, яким важко дається англійська мова, доцільно пропонувати участь у мовних ранках, екскурсіях, іграх, вікторинах, інших колективних видах позакласної роботи, де б таких дітей не пригнічувало їх незнання чи недостатня кмітливість і водночас де б вони мали нагоду почерпнути нову інформацію, відкрити для себе світ цікавої англійської мови. Вчитель повинен володіти майстерністю, педагогічним тактом, щоб нікого не відштовхнути, а, навпаки, зробити англійську мову цікавою для всіх учнів, допомогти повірити у власні сили кожній дитині.

Позакласна робота з англійської мови в початковій школі організовується з урахуванням вікових особливостей молодших школярів. Діти 6-річного віку виявляють великий інтерес до гри, колективної діяльності, тому в позакласних заняттях з ними переважають ігрові форми роботи: мовні ігри, змагання, естафети тощо, що дозволяє забезпечити масову участь дітей. Крім того, в іграх та змаганнях діти поповнюють свої знання з англійської мови, ненав'язливо розвивають свій інтелект. У процесі гри виховується почуття колективізму, відповідальність за товаришів, вимогливість до себе, діти вчаться радіти успіхам однокласників, здобувають навички колективної взаємодії.

З часом у молодших школярів розвиваються пізнавальні можливості, поглиблюються сприйняття, пам'ять, увага, і гра поступово

відходить на другий план, надаючи місце тим видам діяльності, які вимагають більшої зосередженості й самостійності.

Тому, починаючи з 2 класу, основною формою позаурочної роботи з англійської мови є гурток. Його організують для поглибленої роботи з учнями, що виявляють особливий інтерес до англійської мови. Робота гуртків будується на основі знань, одержаних на уроках, і тому її зміст пов'язаний з програмним матеріалом. Одним з найважливіших завдань гурткової роботи є розвиток мовних здібностей учнів та підвищення рівня їх знань.

На основі найбільш поширеної в літературі класифікації визначено індивідуальні, групові та масові форми позакласної роботи. Представлений поділ форм позакласної роботи внаслідок тісного зв'язку між собою значною мірою умовний. Адже проведення, наприклад, виставки творчих робіт передбачає індивідуальну роботу кожного з учасників так само, як і робота секції МАН, гуртків, участь у конференціях тощо.

У позакласній роботі, яка продовжує і доповнює шкільну роботу, діють ті ж закономірності, принципи й вимоги, що і в педагогічному процесі. Насамперед, ідеться про її науковість, зв'язок з життям, суспільно корисну спрямованість, педагогічну доцільність змісту і форм, системність в організації, масовість у поєднанні з індивідуальним підходом до учня, опору на сім'ю, громадськість [10, с. 256].

Специфіка позакласної роботи проявляється на рівні таких завдань:

1. Формування у дитини позитивної Я-концепції, яка характеризується трьома факторами: а) впевненістю у доброзичливому ставленні до неї інших дітей; б) переконаністю у успішному оволодінні нею тим чи іншим видом діяльності; в) почуттям особистої значущості. Позитивна Я-концепція характеризує позитивне ставлення дитини до самої себе й об'єктивність її самооцінки.
2. Формування у дітей навичок співпраці, колективної взаємодії. Повністю позитивна Я-концепція формується тільки в колективній взаємодії.
3. Формування у дітей потреби у продуктивній діяльності через безпосереднє знайомство з різними видами діяльності.
4. Формування морального емоційного, вольового компонентів світогляду дітей.
5. Розвиток пізнавального інтересу.

А позакласна робота з англійської мови, у свою чергу, розв'язує такі завдання:

- 1) удосконалення знань, звичок і вмінь, отриманих на уроках англійської мови;

- 2) розширення світогляду учнів;
- 3) розвиток їх творчих здібностей, самостійності, естетичних смаків;
- 4) виховання любові й шанування людей свого рідного краю і країни, мова якої вивчається.

Важливим чинником успішного виконання завдань є врахування психолого-педагогічних особливостей навчання англійської мови на різних рівнях. Знання властивостей особистості одного чи різного віку дає можливість правильно знайти й форму позакласної діяльності з англійської мови.

Хоча цілі й завдання навчальної та позакласної роботи повною мірою збігаються, у змісті, організації та формах проведення останньої спостерігаються істотні розбіжності. Основними відмінностями позакласної роботи від навчальної є:

1. Добровільний характер участі учнів у позакласній роботі на відміну від обов'язковості навчальної діяльності. Учні вирішують питання про участь у тих чи інших видах позакласної роботи насамперед відповідно до своїх інтересів, бажань дізнатися щось нове, зайнятися мовою додатково з якимись певними цілями. Цей провідний принцип організації позакласної роботи зобов'язує вчителя своєчасно знайти зацікавленість учнів позакласною роботою та мовою, втягнути в цікаву для них діяльність і тим самим пробудити інтерес до неї. Цей принцип визначає й форму позакласної роботи — вона повинна переважно постійно підтримувати, поглиблювати й розвивати інтерес до англійської мови.
2. Позаурочний характер занять, який виражається, по-перше, у відсутності суворо урочної регламентації, що стосується часу, місця, форми їх проведення. Місцем проведення роботи є й парк, зал музею, шкільний сад тощо. По-друге, за відсутності суворого обліку знань, навичок і вмінь, оцінок у балах перевірка результатів позакласної роботи здійснюється у формі звітних вечорів, концертів, зборів, випуску стіннівок іноземною мовою тощо.
3. Велика самостійність та ініціативність у виконанні позаурочних доручень. На відміну від навчальної роботи, де допомога вчителя відіграє провідну роль, у позакласній роботі учні виявляють більше самостійності, винахідливості, творчості як у виконанні, так і в організації позаурочних заходів, у виборі форм роботи, які відповідають інтересам окремих вікових груп учнів, їх нахилам.

Принципи позакласної роботи з англійської мови — вихідні становища, які визначають вимоги до її змісту, методів і організаційних форм. Вони мають відповідати цілям і завданням усієї позакласної роботи з англійської мови у школі.

Основними організаційними принципами позакласної роботи з англійської мови є принципи добровільності й масовості, принцип урахування й розвитку індивідуальних особливостей та інтересів учнів, принцип зв'язку позакласної роботи з уроками (В. І. Шепелева).

Принцип добровільності полягає в тому, що учні входять у позакласну роботу з власним бажанням. Принцип масовості передбачає активну участь у позакласних заходах найбільшої кількості учнів із різними рівнями володіння іноземною мовою. *Принцип урахування і розвитку індивідуальних особливостей та інтересів учнів* передбачає облік у діяльності учнів їхнього власного досвіду, інтересів, бажань, нахилів, світогляду, емоційно-чуттєвої сфери і статусу особистості в колективі. *Принцип зв'язку позакласної роботи з уроками*, насамперед, полягає в тому, щоб забезпечити єдність практичних, розвивальних і виховних цілей позакласних занять і уроків. Він також передбачає зв'язок навчальних матеріалів, що використовуються у позакласній роботі, з матеріалом діючих навчально-методичних комплексів з англійської мови.

Позакласна робота передбачає володіння учнями навичками і вміннями, набутими під час уроків англійської мови, тому важливим є те, щоб учні найповніше використовували ці навички і вміння під час позакласного заходу.

Г. І. Мокроусова і М. Ю. Кузовлева доповнюють вищезгадані принципи принципами комплексності, захопленості та розвитку ініціативи й самодіяльності. *Принцип комплексності* може забезпечити єдність і взаємозв'язок морального, естетичного, трудового й фізичного виховання. Позакласна робота з англійської мови повинна виховувати громадянина, який з повагою ставиться до своєї країни та країни, мову якій він вивчає. Цей громадянин може бути чесним, порядним, розуміти людей, з якими спілкується. На позакласних заходах необхідно прищеплювати учням любов до прекрасного, вчити виконувати пісні, слухати й розуміти музику, добре оформлювати альбоми, стіннівки, виготовляти костюми й різний реквізит до спектаклів.

Принцип захопленості пов'язаний з вибором конкретних цікавих прийомів, які мають сприяти ефективному досягненню поставлених завдань.

Принцип розвитку ініціативи й самодіяльності передбачає стимулювання та розвиток у школярів самодіяльності й ініціативи в роботі. Саме в позакласній роботі вчитель може дати учням можливість самостійно скористатися своїми знаннями й уміннями, дозволити робити все стосовно підготовки й проведення позакласного заходу, вміло й непомітно керуючи цим процесом. Самодіяльність — це основа творчості; саме творче задоволення у роботі завжди сприяє бажанню працювати краще, знати іноземну мову досконаліше. Ініціатива може бути життєвою позицією кожного учня. Вчителю необхідно спонукати своїх учнів до того, щоб вони самі вибрали тематику й форми позакласного спілкування.

Крім того, слід назвати такі важливі принципи, як: принцип зв'язку з життям; принцип комунікативної активності; принцип урахування рівня мовленнєвої підготовленості учнів і наступності з уроками іноземної мови; принцип урахування вікових особливостей учнів; принцип поєднання колективних, групових та індивідуальних форм роботи; принцип міжпредметних зв'язків у підготовці та проведенні роботи.

Усі вищезгадані принципи доповнюють один одний й комплексно забезпечують цілеспрямований, послідовний, систематичний і разом із тим різнобічний розвиток особистості.

ФОРМИ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ

Індивідуальна форма

Форм позакласної роботи величезна кількість. Це розмаїття створює труднощі в їх класифікації, тому єдиної класифікації немає. Запропоновані класифікації: а) за об'єктом впливу (індивідуальні, масові, групові); б) за напрямками виховання (естетичні, фізичні, моральні, розумові, трудові, екологічні, економічні).

У методичній літературі й практиці школи традиційно розрізняють три форми позакласної роботи: індивідуальні, групові й масові. В основі такого розподілу покладено ознаку кількісного охоплення учасників. Підкреслюючи нечіткість поняття «масовості», В. І. Шепелева пропонує розрізняти форми позакласної роботи з англійської мови за організаційно-структурними ознаками. Відповідно вона відносить групові форми до організаційно-структурних форм, а індивідуальні й масові — до неструктурних.

В індивідуальній позакласній виховній роботі загальна мета — забезпечення педагогічних умов для повноцінного розвитку

особистості — досягається через формування у дитини позитивної Я-концепції і розвитку різноманітних якостей особистості, індивідуального потенціалу.

Потреба індивідуального підходу зумовлена тим, що будь-який вплив на дитину переломлюється через її індивідуальні особливості, через «внутрішні умови». Необхідною умовою успішної індивідуальної роботи є вивчення індивідуальних особливостей учнів. Щоби впливати на особистість, треба її знати. Передусім важливо встановити довірливі, доброзичливі стосунки між педагогами й вихованцями. Зробити це часом нелегко, оскільки учні, які найбільше потребують індивідуальної виховної роботи, нерідко підозріло ставляться до педагогів. Велике значення при цьому має авторитет вихователя, знання ним вихованців, уміння швидко зорієнтуватися в ситуації, передбачити наслідки своїх дій.

Індивідуальна позакласна робота здійснюється з окремими учнями, які готують повідомлення чи доповідь про країну, мова якої вивчається, про значні дати та події, видатних людей, розучують вірші, пісні, уривки з літературних творів іноземною мовою, виготовляють наочне приладдя, оформляють стіннівки, альбоми, стенди тощо. Індивідуальну роботу можна проводити постійно чи епізодично.

Ефективність індивідуальної позакласної роботи залежить від рівня усвідомлення учнем мети завдання, його вагомості, від оволодіння способами виконання й оформлення його результатів, а також від оцінювання товаришами й учителем.

Виявлення і розвиток індивідуальних інтересів дозволяє за спільністю об'єднувати й залучати дітей до групової та масової позакласної роботи.

Для заохочення учнів до виконання індивідуальних завдань слід використовувати на уроках знання і практичні вміння, яких діти набули в процесі позакласної роботи.

Позакласні заняття з окремими учнями проводяться в усіх початкових класах. Учитель повинен допомогти дітям намітити об'єкти зображення, скласти план занять, організувати систематичне керівництво та облік роботи.

Індивідуальні завдання з певної теми виконуються безпосередньо на заняттях (короткочасні спостереження, досліди, практичні роботи, діяльність із засобами наочності). Вони бувають також випереджувальними або виконуються після проведення заняття і збережені на тривалий час. Ефективність виконання довготривалих завдань залежить від осмислення школярами їхньої мети, оволодіння прийомами виконання дій у необхідній послідовності. Тому,

поставивши завдання, варто одразу ж актуалізувати опорні знання та вміння, за потреби продемонструвати учням зразок виконання окремих дій або діяльності в цілому, організувати діяльність дітей (із різним рівнем самостійності), яка спрямовується на пошук нових способів діяльності.

Така робота повинна бути систематичною, спрямовуватися не лише на проведення бесід з конкретного приводу, а й наперед продуманих профілактичних розмов та інших заходів з вихованцями.

В індивідуальній виховній роботі осмислюють і визначають термін педагогічного впливу: розрахований він на отримання очікуваних результатів негайно чи внаслідок тривалого впливу на особистість. В одних випадках реагують на вчинок одразу, в інших — детально аналізують його й лише тоді вирішують, яких заходів виховного впливу вжити.

Методика індивідуального виховного впливу залежить від індивідуальних особливостей учня і його психологічного стану, темпераменту. У кожному конкретному випадку слід створити педагогічну ситуацію, яка б сприяла формуванню позитивних якостей чи усуненню негативних. Індивідуальний виховний вплив здійснюють через безпосередній вплив педагога на особистість учня або через колектив. Ці способи взаємопов'язані, взаємодоповнюють один одного. Безпосередній виховний вплив на вихованця педагог здійснює наодинці з ним або в присутності учнів, батьків, педагогів (що посилює виховний вплив, проте зловживати цим не слід, оскільки страждає почуття гідності дитини). В опосередкованому впливі на вихованця між ним і педагогом з'являється нова ланка — колектив. Вплив колективу може бути відкритий (вихователь явно ставить перед ним завдання впливу на конкретного учня) або прихований (завдання ставиться з таким розрахунком, що його виконання колективом само по собі позитивно вплине на учня). У першому випадку вихованець знає, що виховний вплив спрямований на нього, у другому — і він, і колектив можуть лише здогадуватися про це.

В індивідуальній виховній роботі необхідно передбачити координування впливів на учня педагогів, батьків і колективу. Така координація здійснюється за умови щоденного аналізу результатів виховного впливу, обміну думками з питань життя і діяльності вихованців.

Для успішного ведення цієї роботи потрібне її планування, яке враховує характеристики особистості й передбачувані результати

виховного впливу (проект особистості). Це дає змогу управляти процесом виховання, координувати всі виховні впливи, поглиблювати й розширювати цілі та завдання виховання. Наявність проекту на кожного (чи хоча б на педагогічно занедбаного) вихованця робить індивідуальну роботу педагогічно доцільною, цілеспрямованою.

Отже, під час організації індивідуальної позакласної роботи з англійської мови вчитель, враховуючи інтереси молодших школярів, спочатку планує індивідуальні завдання для окремих учнів, надалі об'єднує їх у тимчасові групи відповідно до виявлених інтересів, а вже учнів 3–4-х класів залучає до групових і масових видів позакласної роботи.

Для того щоб індивідуальна робота стала ефективною, необхідно стежити за тим, щоб вона не зводилася лише до читання та відтворення вірша, бо учні швидко втратять інтерес. Слід передбачити такі види й форми роботи, які б підтримували зацікавленість і увагу дітей під час опрацювання віршованого матеріалу.

Пропонуємо методику роботи з віршем “Hat”.

Helen H. Moore “Hat”

This is the hat that
I wear on my head.
I wear it to breakfast.
I wear it to bed.
I wear it to school, and
I wear it to play.
I wear it all night, and
I wear it all day.
I wear it in springtime
And summer, and fall.

Як видно зі змісту вірша, він стосується ряду тем, які вивчаються молодшими школярами: “Clothes”, “My Working Day”, “Seasons”. Тому й розпочати індивідуальну роботу з віршем слід із завдань, які спрямовані на антиципацію його змісту, тобто таких завдань, які б активізували мовленнєвий досвід учня з тем, що вивчаються.

Антиципація змісту вірша

1. Look at the doll and say what she usually wears.

Учитель показує дітям ляльку в різному одязі, а діти розповідають по черзі, що вона зазвичай одягає на себе, наприклад: “She wears shoes”.

2. Say:

- what you wear to breakfast;
- what you wear to school;
- what you wear to play;
- what you wear in springtime;
- what you wear in summer;
- what you wear in autumn;
- what you wear in winter.

Учні описують свій одяг.

3. Look at the pictures and describe the children’s clothes.

Дітям пропонується декілька малюнків, на яких зображені діти, одягнені в різні пори року. Учні обирають один з малюнків та висловлюються згідно з інструкцією. Переконавшись у тому, що діти згадали вокабуляр, який вивчався раніше, вчитель переходить до другого етапу.

4. Listen to the poem and point to the right picture.

Перевірити розуміння вірша можна й з допомогою художньої наочності — серії малюнків із зображенням дітей у різному одязі.

Далі необхідно акцентувати увагу учнів на фонетичних труднощах вірша на рецептивному та репродуктивному рівнях.

Рецептивне опрацювання вірша

Має за мету розпізнавання фонетичних труднощів на слух.

1. Listen to the poem and clap your hands when you hear the words with the sounds [i], [w], diphthong [ai].

Учні плещуть у долоні, коли чують відповідні слова.

2. Listen to the poem and walk with the rhythm.

Учитель вмикає звукозапис із віршем і разом з учнями рухається ланцюжком по класу, відбиваючи ритм вірша.

3. Listen to the poem again. Put your hand up when the voice goes up and put your hand down, when the voice goes down.

Учитель бере участь у роботі разом з учнями, допомагає їм визначити потрібний тон. Під час виконання цього завдання доцільним буде використання паузованих вправ, які дають можливість визначитися з вибором тону і вчасно піднести або опустити руку.

Далі йде найскладніша робота з віршем — його репродуктивне опрацювання. Вчителю слід опрацювати кожен звук вірша, його ритміко-інтонаційний малюнок. Це досить кропітка робота, яка потребує декількох занять та використання більшої кількості інноваційних технологій.

Репродуктивне опрацювання вірша

Оскільки кожний рядок містить звук [w] та зв'язковий [r], потрібно розпочати роботу з репродуктивного опрацювання вірша саме з цього.

1. Listen to the poem, write out and reproduce the words with the sounds.

[w]	[r]
wear	breakfast
when	springtime
	read

2. Reproduce the lines with linking [r].

Перед виконанням цієї вправи вчителю необхідно пояснити учням, що кінцевий звук "r" буде вимовлятися як [r] перед наступним словом, яке починається з голосного.

e. g. I wear it.

3. Look at the pictures and reproduce the line from the poem where this word is used.

Учитель пропонує учням малюнки, на яких зображені «ліжко», «школа», «весна», «літо», «осінь», «книжка».

Діти відтворюють відповідний рядок з вірша.

4. Look at the teacher miming some of the lines from the poem and reproduce them.

З допомогою пантоміми вчитель показує, як він снідає, лягає спати, грає, читає книжку, учні в цей час промовляють відповідні рядки.

5. Answer the questions, using the poem.

- In what season does the girl wear a hat?
- What time of the day does the girl wear a hat?
- Where does the girl go in a hat?
- What does the girl do in a hat?

6. Imagine that you are this girl. Read the poem, boasting of your hat.

На інших індивідуальних заняттях учитель може розпочати роботу одразу з репродуктивного етапу, використовуючи такі технології.

A two-part dialogue technique

Учитель ставить учням одне й те саме питання "When do you wear your hat?", й учні хором відповідають рядком з вірша. Таким чином відбувається діалог між учителем й учнями.

Учитель. Where do you wear your hat?

Учні. I wear it to breakfast.

Учитель. Where do you wear your hat?

Учні. I wear it to bed.

Подібний діалог можна також організувати між двома учнями.

Completion technique

Учитель спочатку читає першу частину рядка з вірша, а учні продовжують його.

Учитель. I wear it...

Учні. ...to breakfast.

Учитель. I wear it...

Учні. ...to bed.

Далі вчитель і учні обмінюються ролями. Учні читають першу частину рядка, а вчитель закінчує його. Таким чином ще раз відтворюється весь вірш.

Echo technique

Використання "Echo Technique" також сприяє багаторазовому репродукуванню вірша. Така технологія побудована за принципом рольової гри учнів та відлуння і передбачає триразове відтворення двох останніх слів кожного рядка, ніби це відбувається у горах.

Let's play an echo.

Учень. I wear it to breakfast.

Відлуння. ...to breakfast. (3 рази)

Учень. I wear it to bed.

Відлуння. ...to bed. (3 рази)

Конкурс на кращу творчу роботу — це написання молодшими школярами листа чи вітальної листівки. Такий конкурс можна організувати в кінці навчального року за наявності певної сформованості основ писемної компетенції.

Щоб навчити учнів писати та оформляти листи і привітання, учителям слід значну увагу приділяти формуванню й удосконаленню вмінь починати, продовжувати, закінчувати лист чи листівку, об'єднуючи необхідні мовленнєві зразки в контекст.

Усі формальні написання та оформлення листів і листівок учитель має опрацьовувати з учнями на основі виконання рецептивних, репродуктивних і продуктивних вправ. Насамперед учителю слід відібрати необхідний мовленнєвий матеріал, належну вербальну й візуальну наочність і виконати ряд комунікативних завдань на всіх етапах формування цієї писемної компетенції.

На етапі підготовки вчитель має дібрати автентичні зразки написання та оформлення вітальних листівок і звернути увагу на відмінність цих зразків в українській та англійській мовах. Необхідно підібрати різні вітальні листівки для подальшого аналізу їх з учнями щодо оформлення та написання адреси одержувача й відправника, щодо форми звернення, привітання і прощання, пояснити структуру й послідовність написання вітальної листівки, порівняти листівки, написані рідною та англійською мовою, знайти відмінності між ними, схожості.

Слід звернути увагу учнів на те, що після звертання, наприклад: Dear Sir, Dear Jim, Dear Mum, ставиться кома або розділовий знак може бути відсутній зовсім. Учитель підбирає також мовленнєві кліше для написання листівки, а саме: Hello! Hi! How are you? Glad to meet you! Greetings! See you soon / later. Happy birthday to you! Best wishes і тому подібне.

Доречно на етапі смислової та мовної антиципації виконати такі вправи:

- look at the cards and choose one of them for your friend;
- point out the words of greetings on the card;
- locate the words of hellos and goodbyes in two boxes;
- write the right words in the circles around the postcards (pictures).

Для рецептивного опрацювання писемного зразка пропонуються вправи на ідентифікацію складових листа чи листівки, наприклад:

- look at the postcard. Can you show the closing sentence? Underline the writer's name in the card;
- make up one card, putting phrases in a logical order;
- match the beginnings with their endings using two columns.

На етапі репродукції слід використовувати як вербальні, так і візуальні опори:

- complete the card with your greetings;
- use the pictures for your greetings;
- read one of the postcards and send your answer.

Для самостійного написання листівки учні мають навчитися вживати певні мовленнєві кліше, писати адресу, дату написання листівки, тобто мають оволодіти вмінням написання приватного листа чи листівки в цілому.

Конкурсу на краще написання листа другу має передувати значна підготовча робота. Насамперед учнів необхідно ознайомити з розбіжностями соціокультурних норм українського й англійсько-

го народів, акцентуючи увагу учнів на написанні адреси, розташуванні її на конверті з іншою соціокультурною інформацією й структурою листа.

Пропонуємо деякі технології для успішного навчання написання приватного листа на етапі смислової й мовної антиципації:

- look at the photos and write about them;
- think and enlist the words which are necessary for your letter;
- read the word and add the words connected with it;
- look at the words and fill in the columns.

Метою цього етапу є активізація наявного життєвого досвіду учнів для того, щоб налаштувати їх на написання листа, допомогти зосередитися на можливих аспектах його змісту. Оскільки будь-яка письмова робота, у тому числі й особистий лист, проводиться в межах теми, що вивчається на уроках, то й смислова антиципація буде безпосередньо пов'язана з нею. Мовна антиципація має за мету активізацію мовного досвіду учнів у межах певної теми. Учитель повинен знати, яким словниковим запасом володіє той чи інший учень, яких слів і виразів їм не вистачає для того, щоб передати свої думки в основній частині листа. На етапі рецептивного та репродуктивного опрацювання зразків приватного листа виконуються такі вправи, наприклад:

- read the sentences and put them in the right order;
- read the letters and decide who wrote them;
- read and finish the letter choosing the right ending;
- look at the pictures and read the letters. Add the address and the name of a person it is addressed to.

Технології завершального етапу вимагають від учнів демонстрації певного рівня сформованості основ писемної мовленнєвої компетенції, що передбачає творче застосування учнями набутих знань і вмінь на письмі. Тому продуктивному опрацюванню приватного листа передують репродуктивно-продуктивний етап, який передбачає використання елементів творчості поряд з репродукцією й спрямований на поступове зростання й подолання труднощів. Наступні завдання допоможуть учням використати мовні засоби і проявити певний рівень творчості й самостійності:

- read and enlarge the letter;
- rewrite the letter, answering the questions positively;
- read the letter and write the main idea of it at the back of the photo;
- listen to the music and write a letter to your friend about your summer holidays in accordance with the spirit of this music piece.

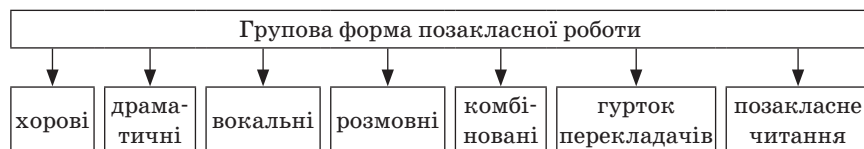
Під час написання творчої письмової роботи учні мають зосередитися на змісті, а не формі листа, тому вчитель заздалегідь організовує індивідуальну роботу так, щоб учні мали змогу обміркувати, підібрати малюнки та фотографії, обдумати зміст письмового повідомлення.

Отже, розглянуті в цьому розділі шляхи й форми організації та проведення індивідуальної позакласної роботи є, на наш погляд, ефективними й можуть бути рекомендовані для застосування у початковій школі.

Перспективою дослідження проблеми організації індивідуальної позакласної роботи є вивчення питань розвитку індивідуальних стилів навчання і множинних інтелектів учнів [6].

Групова форма

Групова форма позакласної роботи має чітку організаційну структуру й постійний склад учасників, об'єднаних спільними інтересами. До цієї форми належать різноманітні гуртки: розмовні, вокальні, драматичні, перекладачів і т. п. Позитивно зарекомендували себе комбіновані гуртки, де об'єднуються різні види діяльності, наприклад, розучування пісень і підготовка інсценівок, позакласне читання і перегляд діяльмів з подальшим обговоренням переглянутого. Заняття в гуртках зазвичай проводяться регулярно.

Правильно організована групова позакласна робота сприяє значному розширенню потенційного словника учнів, охоплює велике коло проблем і питань, які виходять за межі шкільної програми, поглиблює соціокультурні знання учнів. Крім того, групова позакласна робота дозволяє залучити учнів до неформального вивчення іноземної мови, коли максимально враховуються їхні особисті потреби, оскільки вони самі обирають той чи інший гурток або беруть участь у тому чи іншому позакласному заході.

Незалежно від основного призначення гуртка загальні вимоги до організації їх роботи:

- 1) актуальність тематики;
- 2) зв'язок з навчальною тематикою;
- 3) доступність мовного матеріалу, покладеного в основу занять;
- 4) відповідність тематики віку учнів, їх інтересам і вподобанням.

Назва гуртка повинна відображати основний напрям роботи гуртка.

Під час організації гуртків необхідно, щоб учні чітко визначили ціль занять гуртка, зрозуміли свою роль у їх роботі, щоб кожен член гуртка знав, як буде виконана його робота.

У гуртках учні вдосконалюють свої знання, уміння, навички. Гурток готує учнів до участі в шкільних заходах з іноземної мови, сприяє їх самопізнанню, самоствердженню і самовираженню.

Заняття гуртка не регламентовані навчальною програмою. У зв'язку з цим відкриваються безмежні можливості для дослідної діяльності вчителя, удосконалення його методичної майстерності. У процесі підготовки і проведення занять учитель може перевірити правильність своїх передбачень і гіпотез, ефективність форм, методів, прийомів, практичну й виховну значимість підготовлених ним матеріалів, їх вплив на формування особистості учня.

Гурткові заняття за своїм змістом та структурою ближчі до уроків з іноземної мови, ніж усі інші види позакласної роботи з предмета.

Одним з варіантів проведення занять і об'єднання учнів із приблизно однаковою мовною підготовкою для досягнення єдиної мети є вдосконалення вміння та навичок усного мовлення або читання.

Найбільш популярним у шкільній практиці є гурток комбінованого типу, на заняттях якого учні займаються різними видами діяльності: грають, вивчають вірші й пісні, обговорюють прочитані тексти, випускають стіннівки, драматизують діалоги, здійснюють постановку спектаклів.

На всіх етапах роботи гуртка особливий інтерес для учнів являє спілкування зі своїми однолітками, особистість учителя — керівника гуртка, наявність прямого та зворотного зв'язку з навчальним процесом, що підвищує практичну значимість оволодіння діяльністю в позаурочний час.

Незалежно від типу гуртка в підготовці та проведенні його занять необхідно враховувати такі загальні вимоги:

- 1) виховний і розвивальний характер матеріалів і завдань, їх практична направленість;
- 2) зверненість тематики роботи гуртка, його форм і методів до різних сторін пізнавальної діяльності учнів: інтелектуальної, емоційної, вольової;
- 3) творчий підхід до планування і реалізації завдань, відсутність одноманітності й шаблону в роботі;
- 4) наявність логічного зв'язку між окремими заняттями гуртка; опора на заняття, вміння і навички, отримані учнями на уроці.

Участь у роботі гуртка добровільна. Проте, потрібно вимагати утворення сталого складу гуртка, дотримання окремих правил, які регулюють його діяльність. Заняття проводяться 1 раз на тиждень за сталим розкладом. Кількість членів гуртка залежить від напрямку його діяльності.

На першому занятті вчитель знайомиться зі складом гуртка, пояснює учням чим вони будуть займатися, виявляє рівень їх мовної підготовки й інтереси, наявність дружніх зв'язків, мотиви, які спонукали записатися саме до цього гуртка. Структура занять і зміст роботи гуртка визначаються виходячи з його цільових установок, особливостей контингенту учнів з урахуванням можливостей школи, особистості й рівня педагогічної майстерності вчителя.

Бажано, щоб форма проведення занять гуртка була нетрадиційною, відрізнялася від уроку іноземної мови. Правильний вибір місця для проведення занять гуртка або інтер'єру кабінету іноземної мови сприяє створенню природного фону для мовленнєвого спілкування учнів, стимулює їх мовленнєву активність. Організація на заняттях гуртка підготовчої роботи до масових заходів іноземною мовою із запрошенням усіх бажаючих дозволяє більш тісно пов'язати їх з усією системою позакласної роботи з предмета, надавши їм відповідну практичну значущість.

Дуже важлива змістовна основа груп позакласної роботи на сучасному етапі. Під час її визначення потрібно відштовхуватися від «зон актуального розвитку», тобто від реальних ЗУН учнів іноземної мови та їх загальноосвітнього рівня, і йти до «зони найближчого розвитку», тобто запропонувати зміст із деяким випередженням того, чим потрібно володіти.

Під час створення гуртків ураховуються інтереси учнів і, звичайно, можливості та смаки вчителя, оскільки без цього практично неможливо керувати гуртком.

Масова форма

Масові форми позакласної роботи мають чітку організаційну структуру. До них відносять такі заходи, як вечори художньої самодіяльності, фестивалі, конкурси, карнавали, тематичні вечори і т. п. Ці заходи проводяться епізодично.

Ефективною формою організації масової позакласної роботи є *колективна творча справа* (КТС), технологія якої була розроблена лєнінградським ученим, доктором педагогічних наук К. Т. Івановим.

Технологія КТС стає особливо актуальною в умовах демократичної школи, оскільки побудована на гуманістичних основах: на

взаємодії школярів у малих групах. Вона включає в себе чотири основні етапи.

На першому етапі перед дітьми ставлять загальну мету, для дослідження якої їх розбивають на групи (від трьох до семи-дев'яти осіб). Кожна група пропонує свій варіант, проект досягнення цієї мети. На цьому етапі відбувається об'єднання дітей на основі загальної мети діяльності та створення умов для мотивації цієї діяльності в кожній дитини.

На другому етапі в ході обговорення всіх варіантів для здійснення вибирається один чи створюється зведений. Після цього вибирається рада справи з представників кожної групи. Це орган колективного управління, який здійснює розподіл функцій, обов'язків між усіма учасниками справи. Діти вчаться розуміти точку зору інших, домовляються.

На третьому етапі рада справи здійснює підготовку і проведення накресленого проекту через розподіл доручень між групами, контроль за їх діями з метою надання необхідної допомоги.

Кожна група робить свій внесок у реалізацію загального проекту. На цьому етапі діти здобувають досвід колективної діяльності, вчаться розуміти один одного, надавати допомогу та ін.

На четвертому етапі відбувається обговорення проведеної справи з точки зору досягнень і недоліків. Кожна група аналізує свої дії, висловлюючи пропозиції на майбутнє.

КТС здійснює різнобічний вплив на кожну дитину, збагачує її особистий досвід.

За змістом можна назвати такі форми позакласної роботи з англійської мови: 1) змагальні, 2) засоби інформації, 3) культурно-масові, 4) політико-масові.

Кожна група зазначених форм передбачає конкретні заходи. Заходи змагальницького характеру — конкурс, гра, олімпіада, вікторина та інші. Форми масової інформації — стіннівка, оголошення, бюлетень, усний журнал, дайджест, виставка-вікторина тощо. Заходи культурно-масового характеру — вечір-свято, присвячене народним традиціям своєї країни чи країни, мова якої вивчається; вечір-портрет, присвячений життю та діяльності відомих письменників, поетів, композиторів, акторів тощо; вечір-зустріч з цікавими людьми; вечори-хроніки у зв'язку зі знаменними подіями, заходи політико-масового характеру: форум, фестиваль, прес-конференція, ярмарок солідарності, телеміст тощо.

Під час вибору форм позакласної чи позашкільної роботи необхідно їхнє розумне поєднання.

Ефективність масових, групових та індивідуальних форм виховання зростає за умови, що вони приведені в певну систему, пов'язані між собою й доповнюють одна одну.

У педагогічній літературі є поняття «які б поєднували форми позакласної роботи» (Т. М. Калечиц, З. О. Кейліна). До таких форм відносять дитячі та юнацькі клуби за інтересами, шкільні музеї, бібліотеки, кіностудії, кінотеатри та клуби веселих і кмітливих.

Клуби є ефективною формою позакласної роботи з англійської мови, оскільки вони об'єднують учнів різного віку, створюють широкий простір для спілкування, діють на засадах самоврядування і стають центрами позакласної роботи у школах. Клуби мають назви, емблемита статуту. Особливою популярністю серед школярів користуються клуби веселих і кмітливих (КВК), які передбачають проведення цікавих конкурсів, виконання пісень, віршів, розгадування загадок, кросвордів, ребусів із зоровою опорою як-от: плакатів, картин, діафільмів. Кожна команда, яка бере участь у КВК, має власний девіз, емблему, пісню й форму. Як «домашнє завдання» учасники клубу готують інсценівку творів відомих закордонних письменників та драматургів.

Доцільно виділити таку форму позакласної роботи, як *тиждень іноземної мови в школі*. Ця форма за своїм характером є масовою, оскільки передбачає участь у ній широкого контингенту учнів, а, за своєю структурою є комплексною, бо вбирає комплекс різних за змістом і формою заходів. Тиждень іноземної мови в школі як комплексна форма повинна сприяти цілеспрямованій організації та систематизації всієї позакласної роботи з англійської мови у школі, активізації роботи гуртків, формуванню творчих відносин між учнями, вчителями й батьками, які взаємодіють у процесі підготовки і проведення тижня. Тиждень іноземних мов проводять у певний період навчального року за попередньо складеною програмою, що визначає мету, зміст і форму кожного з його компонентів. Тематика заходів у рамках тижня повинна бути цікавою, пізнавальною, доступною за навчальним матеріалом та відповідати віковим особливостям учнів, рівню їх мовної підготовки.

Бесіда (фронтальна або індивідуальна) також є однією з поширених форм позакласної роботи. Щоби фронтальна бесіда дала позитивний результат, педагог повинен: обґрунтувати тему як життєво важливу, а не надуману, формулювати запитання таким чином, щоб вони спонукали до розмови, спрямовувати розмову в конструктивне русло. Учні слід залучати до оцінювання подій, учинків, явищ суспільного життя і формувати в них на цій основі ставлення

до навколишньої дійсності, до своїх громадських і моральних обов'язків. Підсумовуючи бесіду, учитель обґрунтовує раціональне розв'язання обговорюваної проблеми, накреслює конкретну програму дій для закріплення прийнятої в результаті бесіди норми. Фронтальну бесіду можна проводити кількома етапами. На першому вихователь розкриває суть теми бесіди, її значення, відтак переходить до бесіди у формі розповіді. Розкриваючи зміст, він спирається на наявний в учнів запас уявлень і понять, який виявляє попереднім анкетуванням чи в індивідуальних бесідах. На другому етапі він залучає до бесіди учнів, які висловилися з приводу думок вихователя стосовно теми бесіди. На підставі цих висловлювань він розкриває суть поставленої проблеми, що допомагає учням виробити певні світоглядні поняття, пов'язані з темою. На третьому етапі, виходячи з аналізу конкретних фактів, наголошують на дієвому характері обговорюваної проблеми, пов'язують її з поведінкою та діяльністю учнів. На четвертому учні усвідомлюють значення розглянутої проблеми для власної поведінки.

Під час підготовки й проведення фронтальних бесід на будь-яку тему враховують вікові особливості учнів. Так, у молодших класах доцільно проводити бесіди на морально-правові теми: «Поважай своїх друзів», «Бережи все, що створено людською працею», «Красиве і потворне у поведінці людей», «Будь чесним і правдивим» тощо. Класоводи намагаються пов'язати зміст цих бесід з поведінкою учнів, запобігти негативним учинкам. З цією метою використовують випадки з життя, оповідання з дитячих газет і журналів. Під час бесід дітей привчають оцінювати достойні й недостойні вчинки персонажів оповідань.

Фронтальну бесіду з класом можна проводити на будь-яку тему: політичну, моральну, правову, статевого виховання, естетичну та ін. Вчитель стикається зі значними труднощами, коли учнів доводиться переконувати в хибності їхніх поглядів і переконань, неправильності їхньої поведінки. Тому педагог повинен знати різні прийоми підвищення ефективності фронтальної бесіди.

Дослідження психологів переконують, що учні критичніше ставляться до дій і вчинків інших людей, ніж до власних. Аналогії та зіставлення під час обговорення подібних випадків позитивно впливає на них.

Нерідко учні скоюють вчинки, не замислюючись над тим, що в них проявляються їх негативні риси, про існування яких вони навіть не підозрюють. Наприклад, кругову поруку в колективі можна кваліфікувати як відсутність принципності в його членів. У такому

разі говорять про неправильне розуміння таких моральних понять, як товаришування, колективізм і дружба.

Ефективність фронтальної бесіди зростає, коли у розглядуваних фактах, процесах учні відкривають не відомі для себе сторони. Під час такої бесіди вони можуть обстоювати свої помилкові погляди й переконання. Педагог ніби погоджується з ними, приймає їхню точку зору, але, виявивши слабкі й суперечливі місця в аргументації вихованців, спростовує їх: «Я з вами згоден, але ж як пояснити...», «Припустімо, ви маєте рацію, проте як бути, коли...» Слід продумати запитання, якими можна спонукати учнів до самостійних пошуків відповіді на суперечливі судження. Аргументи педагога мають бути неспростовними.

Найскладнішою для вчителя є індивідуальна бесіда, яку проводять за задалегідь наміченим планом у спокійній обстановці. Важливо, щоби психічний стан учня спонукав його до відвертості. В індивідуальній бесіді учень має не лише усвідомлювати зміст моральних сентенцій, які доводять до його свідомості, а й переживати його. З цією метою використовують переконливі приклади. Водночас вихованець повинен відчувати, що педагог прагне допомогти йому. Якщо йдеться про порушення правил поведінки, бесіду не можна починати з докорів і винесення рішення про покарання. Спершу з'ясовують причини і мотиви порушення, відтак визначають міру педагогічного впливу.

Молоді педагоги нерідко зводять індивідуальну бесіду до розвінчування вчинків учнів. Проте досвід переконує, що бесіда корисніша, коли її починають з аргументованого розкриття правильного розуміння суті вчинку, дії, явища й на цьому тлі показують недостойність скоєного учнем учинку.

Праця педагога — це майстерність моделювання свого виховного впливу і його творчого втілення.

Підходи до моделювання бесіди можуть бути різні. Бесіду, яку педагог планує задалегідь, можна поділити на певні етапи.

1. Обґрунтування теми

Актуалізація уваги учнів з метою підготовки їх до передбаченого обговорення життєво важливої події, факту, явища, морального вчинку, ситуації.

Цей етап можна назвати підготовчим або мотиваційним. Він є дуже важливим. Від того, як він буде реалізований, залежить рівень сприйняття учнями проблеми, що обговорюється, їхньої участі у процесі спілкування.

Педагог пропонує учням першоджерело, матеріал для обговорення.

Цей етап є головним у бесіді. У ролі першоджерела може бути розповідь, уривок із художнього твору, кінофільм чи його фрагмент, стаття, конкретна подія, ситуація із життя школи, класу, газетна чи журнальна стаття, конкретний факт чи явище.

2. Діалог з дітьми

Цей етап є продовженням головного (другого) етапу й може відбуватись у довільній формі: запитань і відповідей, тематичних вікторин, заочної подорожі, проблемних питань тощо.

Досвідчений творчий педагог з метою активізації мислення школярів використає елементи дискусії, методи переконання і прикладу, створить умови для розвитку дитячої уяви (намалювати уявну картину, уявити протилежну ситуацію). Щоб сильніше вплинути на емоції дітей, можна також використати художні репродукції, фрагменти музичних творів, відповідні діафільми тощо.

Завдання вчителя на цьому етапі — сприяти вільному вираженню учнями своїх думок, підводити їх до самостійних висновків та обґрунтувань.

3. Підбиття підсумків

На цьому етапі особливу роль відіграє завершальне слово педагога. Він узагальнює все висловлене, формулює найраціональніше, з його погляду, розв'язання обговорюваної проблеми, передбачає конкретні дії для закріплення вивченої під час бесіди норми.

Для дітей дуже важливо, щоб їх відзначили за участь в обговоренні. Це заохочує їх до подальшої роботи, є стимулом для самовираження. Особливий підхід потрібний до оцінювання малоактивних школярів з низькою успішністю.

Колективні бесіди можуть використовуватись у процесі організації різних форм діяльності школярів (зборів, екскурсій, походів, зустрічей та ін.). Бесіда може бути використана також як фрагмент під час застосування інших методів виховного впливу (диспут з елементами бесіди чи, навпаки, бесіда з елементами дискусії, використання фрагментів бесіди під час лекції, переконання шляхом бесіди тощо).

Особливу складність для молодого вчителя становлять індивідуальні бесіди. Дуже часто вони проводяться у зв'язку з екстремальними ситуаціями (виникнення локальних конфліктів, порушення дисциплінарного характеру). У таких випадках педагог діє експромтом.

Якого ефекту досягає педагог, якщо індивідуальну бесіду він проводить за накресленим планом і певною схемою?

Такі бесіди мають застережний характер, вносять певні корективи в загальну програму виховних впливів. Індивідуальні бесіди проектуються, виходячи з потреб особистості школяра. Вони покликані сприяти розвитку особистості, її індивідуальних здібностей, нахилів, таланту. З допомогою індивідуального впливу педагог крок за кроком проникає в духовний світ людини. Майстерність педагога полягає в тому, щоб у процесі його впливу на особистість душа дитини сама розкрилась, як квітка під впливом теплих сонячних променів.

Правила індивідуальної бесіди: не намагайтеся говорити лише самі; стримуйте себе, коли виникне бажання перервати розповідь учня; врахуйте, що для успішного оволодіння мистецтвом слухання потрібно стежити за тим, як учень висловлює свою думку; виявляйте увагу до співрозмовника, підкреслюйте свою зацікавленість; спокійно реагуйте на висловлювання учня навіть тоді, коли з ним не погоджуєтесь; стежте за основною думкою співбесідника, намагайтеся зрозуміти хід його міркувань.

Ці бесіди можна намагатися проводити й англійською, користуючись вивченою лексикою та граматиною.

Бесіда розвиває зв'язне правильне та виразне мовлення дітей. Добре, коли бесіди з дитиною ведуться на найрізноманітніші теми.

Нижче пропонуємо орієнтовну тематику бесід учителя англійської мови з батьками учнів 2–5 класів на батьківських зборах (1 бесіда на місяць).

2 клас

Тема 1 (вересень). Організація навчальної праці дитини з англійської мови. Деякі прийоми навчання запам'ятовування іношомовних слів та мовленнєвих структур.

Тема 2 (жовтень). Вікові особливості дітей 6–7 років. Специфіка навчання іноземної мови в цьому віці.

Тема 3 (листопад). Форми організації роботи у класі з англійської мови (фронтальна, індивідуальна, групова, парна). Інтерактивні технології в навчанні.

Тема 4 (грудень). Гра та праця у житті молодших школярів. Ігрове навчання англійської мови.

Тема 5 (січень). Підготовка руки дитини до письма. Навчання писемного мовлення.

Тема 6 (лютий). Вивчення алфавіту. Формування навичок читання.

Тема 7 (березень). Формування навичок читання, письма, говоріння, аудіювання. Види технічних засобів навчання. Наочні посібники.

Тема 8 (квітень). Етичне та естетичне виховання школярів. Вивчення мовленнєвих зразків ввічливості.

Тема 9 (травень). Організація та проведення літніх канікул. Необхідність повторення вивченого матеріалу протягом літа.

3 клас

Тема 1 (вересень). Розвиток пізнавальних інтересів учнів.

Тема 2 (жовтень). Організація навчальної праці школяра у процесі підготовки домашніх завдань.

Тема 3 (листопад). Роль книги у вихованні дітей. Організація позакласного читання вдома. Як дібрати потрібну книжку? Виховання інтересу до читання.

Тема 4 (грудень). Виховання у дітей почуття колективізму. Робота у групах, парах, виконання спільного завдання.

Тема 5 (січень). Методи заохочення та стимулювання дитини.

Тема 6 (лютий). Позакласна та позашкільна робота з англійської мови в початкових класах.

Тема 7 (березень). Диференційоване навчання англійської мови. Робота з обдарованими учнями.

Тема 8 (квітень). Як допомогти дітям із труднощами в навчанні.

Тема 9 (травень). Розвиток лінгвістичних здібностей школярів. Організація літнього відпочинку.

4 клас

Тема 1 (вересень). Робота над важкими словами.

Тема 2 (жовтень). Формування алгоритмічної культури школярів у процесі мовленнєвої діяльності. Робота над правилами.

Тема 3 (листопад). Дитячий гумор як засіб виховання.

Тема 4 (грудень). Роль гри у формуванні моральних якостей та взаємин.

Тема 5 (січень). Виховна спрямованість підручників з англійської мови.

Тема 6 (лютий). Етика спілкування вчителя та батьків з учнями.

Тема 7 (березень). Темперамент в індивідуальному стилі діяльності молодших школярів.

Тема 8 (квітень). Навчання роботи з додатковими джерелами інформації.

Тема 9 (травень). Організація літнього відпочинку.

5 клас

Тема 1 (вересень). Наступність у навчанні в початкових та 5–6 класах. Особливості навчання англійської мови молодших підлітків. Види підручників для молодших підлітків: Open Doors, Oxford Team, Oxford Friends, Twist та інші.

Тема 2 (жовтень). Виховання у школярів відповідального ставлення до навчання.

Тема 3 (листопад). Англійська дитяча література. Вивчення творів англійських дитячих письменників.

Тема 4 (грудень). Як сім'я може вплинути на вибір професії. Необхідність знання англійської мови в майбутньому житті.

Тема 5 (січень). Про нові підходи в навчанні англійської мови.

Тема 6 (лютий). Про те, чого не повинно бути у підготовці домашніх завдань.

Тема 7 (березень). Розвивальний аспект комунікативно-ігрової методики навчання іноземної мови молодших підлітків.

Тема 8 (квітень). Розвиток індивідуальності молодшого підлітка засобами іноземної мови.

Тема 9 (травень). Організація літнього відпочинку.

З кожним роком виникають нові форми позакласної роботи. Серед них:

1. «Чарівний стілець».
2. Презентація світу.
3. Соціодрама.
4. Відкрита кафедра.
5. П'ять хвилин з мистецтвом.
6. Захист проекту (проект-мрія).
7. Кошик волоських горіхів.
8. Театр-експромт.
9. Час тихого читання.
10. Дискусійні гойдалки.
11. Вільна розмова.
12. Смішинка (цікавинка).
13. Конверт дружніх питань.
14. Випускний ринг.
15. Розкидання думок.
16. Калейдоскоп.
17. Маски.
18. Філософський стіл.
19. Запрошення до чаю.
20. Сократівська бесіда.

21. Дерево, посаджене тобою.
22. Пори року.
23. Динозавр.
24. Погляд.
25. Білка в колесі.
26. П'ять хвилин до....
27. Дубляж.
28. Хочу й «потрібно».
29. «Я знайшов на дорозі...»

Види позакласної роботи, що забезпечують оптимальні результати, повинні мати такі характеристики:

- *інформативність і змістовність*, які сприяють реалізації практичних та загальноосвітніх цілей позакласної роботи;
- *комунікативна спрямованість*: усі види позакласної роботи повинні забезпечувати користування іноземною мовою як засобом одержання і передачі інформації в типових природних ситуаціях спілкування;
- *ситуативність*: переважна більшість видів позакласної роботи повинна включати «набір» ситуацій, які є предметним фоном і стимулом до цілеспрямованих мовних учинків;
- *орієнтація завдань на підвищення мовленнєвої активності учнів*;
- *емоційність форм і способів реалізації*, що сприяє підвищенню інтересу учнів до іншомовної діяльності.

Отже, узагальнивши все вищесказане, форми позакласної роботи схематично можна зобразити так:

Позакласна робота виховує колективістські якості учнів, формує адекватні особисті стосунки. Вона пов'язана зі створенням колективу, що передбачає товариську взаємодопомогу, співпереживання і визначення свого місця в колективі.

ХАРАКТЕРИСТИКА НАПРЯМКІВ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Виходячи з того, що позакласна робота повинна бути диференційована, спрямована на задоволення інтересів і запитів учнів, а учні мають різні здібності та інтереси, тому треба розрізняти три напрямки позакласної роботи з англійської мови:

1. Робота з учнями, які не досягли обов'язкового рівня у вивченні програмного матеріалу (додаткові позакласні заняття).
2. Робота з учнями, які бажають підвищити свій рівень навчальних досягнень з певної теми.
3. Робота з учнями, які виявили до вивчення математики підвищений інтерес та здібності (це позакласна робота у традиційному розумінні).

Говорячи про *перший напрямок*, відзначимо, що цей вид позакласної роботи з англійської мови сьогодні має місце в кожній школі. Разом з тим підвищення ефективності навчання англійської мови на уроках повинно з часом привести до зниження значення додаткової роботи з відстаючими. Але зараз ця робота вимагає від учителя англійської мови багато зусиль та уваги.

Головна її мета — своєчасна ліквідація (та попередження) прогалів у знаннях, уміннях і навичках учнів з курсу англійської мови.

Роботу з такими учнями найкраще проводити індивідуально, бо прогалини в знаннях учнів різні. Проте, можна вказати теми, які важко засвоюються багатьма. За такими темами варто проводити групову роботу.

Завдання для цих учнів повинні бути посильними для них, по можливості, мати практичний характер, викликати інтерес, містити підказки, зразки виконання, малюнки.

Зупинимось на *другому напрямку позакласної роботи*.

Це новий напрямок у додатковій роботі з учнями й не дуже розроблений у методичній літературі, бо приходять підвищити свій рівень навчальних досягнень і учні, які мають 5, 7, 8, 9 балів.

У цьому випадку треба:

- а) передивитися з учнем його тематичну залікову роботу;
- б) перевірити роботу над помилками, зроблену учнем;

- в) відповісти на запитання, які з'явилися в учня у процесі виконання тематичної роботи та роботи над помилками до неї;
- г) дати можливість учневі виконувати відповідні завдання з «Дидактичних матеріалів» та тестів;
- д) провести тематичну роботу та виставити відповідну кількість зароблених балів.

Розглянемо *третій напрямок*: робота з учнями, що виявили до вивчення англійської мови підвищений інтерес та здібності.

За формами організації ця позакласна робота з англійської мови теж поділяється на масову, групову та індивідуальну. Кожна з них має свої переваги й недоліки. Масова робота дає змогу залучати до неї великий колектив учнів. У такому масовому вияві творчості легко організувати змагання, проте важко забезпечити глибоке проникнення всіма учасниками в суть розглядуваних мовних явищ, проконтролювати діяльність кожного учасника. Зрозуміло, що важко й підтримувати тривалий час продуктивну роботу великого учнівського колективу.

Більш результативною є робота з невеликою групою, як правило, тих самих учнів, наприклад, членів гуртка. Індивідуальна робота проводиться тут відповідно до інтересів учнів.

Характеристика рівнів самостійності

За характером навчальної самостійної діяльності учнів на позакласних заняттях з англійської мови доцільно виділити чотири рівні самостійності.

Перший рівень — відтворювальна самостійність

Це перший етап розвитку самостійності, етап накопичення фактів. Цей рівень самостійності ми бачимо, коли учень самостійно виконує завдання та вправи за зразком.

Другий рівень самостійності — варіативна самостійність

Самостійність на цьому рівні проявляється в умінні з кількох існуючих правил, визначень, зразків і т. д. вибрати одне певне та використати його під час самостійного виконання завдання. На цьому рівні самостійності учень показує вміння робити аналіз та порівняння.

Третій рівень самостійності — частково-пошукова самостійність

Самостійність учня на цьому рівні проявляється в умінні із існуючих у нього правил для виконання завдань певного розділу англійської мови формувати узагальнені способи для виконання більш

широкого кола завдань; в умінні робити перенесення лінгвістичних методів, які вивчались в одному розділі, на виконання завдань з іншого розділу або суміжних навчальних предметів; у прагненні знайти «власне правило», прийом, спосіб діяльності, в пошуках кількох способів виконання завдання та виборі найбільш раціонального. У названих проявах самостійності присутні елементи творчості.

Учень на цьому рівні вміє робити порівняння, аналіз, синтез, абстрагування та узагальнення. У його діяльності значне місце займає контроль наслідків та самоконтроль. Він може самостійно спланувати та організувати свою навчальну діяльність.

На позакласних заняттях самостійність деяких учнів носить творчий характер, що виявляється у самостійній постановці ними проблеми або задачі, складанні плану її розв'язання, знаходженні способу виконання, постановці гіпотез та їх перевірки, проведенні власних досліджень. Тому доцільно виділити вищий, четвертий, рівень самостійності — творчу самостійність.

Система навчальної роботи з розвитку самостійності та творчої активності школярів

Відповідно до виділених рівнів треба виконувати чотири етапи навчальної роботи. Кожен етап пов'язаний з попереднім і наступним та повинен забезпечити учням перехід з одного рівня самостійності на наступний.

Мета першого етапу — вивести учня на перший рівень самостійності. На цьому етапі вчитель знайомить учнів з елементарними формами пізнавальної діяльності, повідомляє мовні відомості, роз'яснює, як можна було їх здобути самостійно. Для цього він використовує лекційну форму роботи або розповідь, а потім організує самостійну діяльність учнів, що полягає у вивченні посильного матеріалу навчального посібника та розв'язку завдань, підготовлених учителем.

На цьому етапі вчитель організує елементарну роботу учнів з мовної самоосвіти: самостійне виконання завдань, наприклад, підвищеної складності.

На *другому етапі* навчальної роботи вчитель залучає учнів до обговорення різних способів розв'язання пізнавальної задачі та вибору найбільш раціонального з них, заохочує самостійну діяльність учнів у порівнянні способів. Учитель знайомить учнів із загальними та конкретними вказівками, що допомагають самостійному вибору шляхів розв'язку пізнавальної задачі з допомогою вже вивче-

них прийомів, способів та методів розв'язання аналогічних завдань.

При цьому педагог повинен використовувати метод евристичної бесіди, організувати самостійне вивчення учнями нового матеріалу за навчальними посібниками, що пояснюють матеріал конкретно-індуктивним способом і наводять велику кількість прикладів різної складності.

Учитель повинен продовжувати роботу з організації мовної самоосвіти та керуванням нею. Керування самоосвітою на цьому етапі носить фронтально-індивідуальний характер: учитель дає рекомендації щодо самоосвіти всім учням, але виконання їх не обов'язкове для всіх, а допомога вчителя носить індивідуальний характер.

Третій етап найбільш відповідальний, так як на цьому етапі повинен відбутися вихід усіх учнів на основний рівень самостійності. Тут велику увагу приділяють організації самостійного вивчення учнями додаткової навчальної, науково-популярної і наукової лінгвістичної літератури, підготовці рефератів і повідомлень з англійської мови, творчому обговоренню доповідей та повідомлень на факультативах, участі у шкільних конкурсах знавців англійської мови, самоосвіті учнів з урахуванням індивідуальних інтересів та потреб.

На цьому етапі вчитель повинен організувати на заняттях узагальнюючі бесіди за самостійно вивченим матеріалом, систематизувати знання учнів, учити прийомів узагальнення та абстрагування, проводити розбір знайдених учнями розв'язків, показувати, як треба працювати над завданням (чи всі випадки розглянули, чи немає окремих випадків, чи не можна узагальнити знайдений спосіб і т. д.), вчити висувати гіпотези, шукати шляхи їх доведення; за допомогою проблемних запитань створювати дискусії, робити висновки і т. д.; велику увагу приділяти індивідуальній роботі з учнями: декому допомагати виконувати завдання, підбирати літературу до рефератів, оформляти їх, організувати і здійснювати мовну самоосвіту.

На *четвертому етапі* основною формою стає індивідуальна робота з учнями, диференційована з урахуванням їх інтересів та потреб. Самостійна робота учня на цьому етапі носить пошуково-дослідний характер і потребує творчих зусиль: учні самостійно виконують завдання, сформульовані ними ж або подані вчителем.

Допомога вчителя у проведенні індивідуальних консультацій, рекомендації відповідної літератури та в організації обговорення знайденого учнями матеріалу.

Найбільш глибоко та повно система навчально-виховної роботи з розвитку самостійності та творчої активності школярів реалізується під час вивчення факультативних курсів з англійської мови.

Важливо забезпечити таку взаємодію між класними, факультативними та позакласними заняттями в школі, щоб увесь навчально-виховний процес являв єдине ціле, коли класні та позакласні заняття, зберігаючи свої специфічні особливості, цілеспрямовано впливали один на одного, сприяючи підвищенню спільної ефективності навчання, виховання та розвиток школяра.

ФУНКЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

Мета й завдання позакласної виховної роботи надають специфічного характеру функціям цілісного педагогічного процесу — навчальній, виховній і розвивальній.

Навчальна функція позакласної роботи, наприклад, не має такого пріоритету, як у навчальній діяльності. У позакласній роботі вона виконує роль допоміжної для більш ефективної реалізації виховної та розвивальної функцій.

Навчальна функція позакласної роботи зосереджується на навчанні дітей певних навичок поведінки, колективного життя, навичок спілкування та ін.

Розвивальна функція полягає в розвитку психічних процесів та індивідуальних здібностей школяра.

Крім того, виділяють такі основні функції позакласної роботи [3; 5; 8]:

- освітня — одержання позапрограмних знань;
- виховна — збагачення і розширення культурного простору освітнього середовища, формування в учнів чітких моральних орієнтирів, екологічної культури поведінки;
- креативна — розвиток творчого потенціалу особистості;
- компенсаційна — доповнення базового компонента середньої освіти новим змістом, напрямами та сферами діяльності;
- рекреаційна — організація змістовного дозвілля як сфери відновлення психофізичних можливостей учня;
- профорієнтаційна — сприяння у визначенні життєвих устремлень учня, формування стійкого інтересу до соціально значущих видів професійної діяльності;
- інтеграційна — збагачення змісту знань учнів основами інших навчальних предметів;

- соціалізаційна — засвоєння учнем соціального досвіду на основі взаємодії з іншими суб'єктами навчання;
- самореалізаційна — самовизначення учня в соціально-культурних формах життєдіяльності, проживання ним ситуації успіху.

Зміст і форми організації позакласних занять повинні бути завжди цікавими для учнів. Кожна справа, організована вчителем, принесе дітям повне задоволення тільки тоді, коли вона враховує потреби самого учня, знаходячи відгук у його переживаннях, почуттях, позитивних емоціях. У позакласній роботі виконанню цієї вимоги сприяють елементи цікавості, необхідні для здорового відпочинку, доброго настрою, життєрадісної діяльності.

Але було б неправильно обмежитись у позакласній роботі тільки принципом зацікавленості. Позакласна робота повинна не розважати учня, а розвивати й удосконалювати його особистість [11].

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ

До критеріїв ефективності позакласної роботи, у тому числі з англійської мови, ми відносимо: рівень організованості класного колективу; рівень навчальної мотивації учнів класу та рівень співпраці класу з педагогом (табл.).

Критерії	Показники
Організованості класного колективу	Дисциплінованість; робота учнівського самоврядування; різноманітність позаурочного життя класу; динаміка зростання рівня вихованості учнів; захищеність та комфортність умов перебування вихованця у класі, школі
Навчальної мотивації учнів класу	Динаміка підвищення якості знань, ефективності роботи з учнями, які навчаються на початковому рівні, динаміка підвищення активності учнів у позаурочній діяльності
Співпраці класу з педагогом	Уміння поставити мету, спланувати роботу, здійснити й оцінити, проаналізувати, зробити висновки; високий рівень розвитку творчої індивідуальності класного керівника, наявності в нього авторської педагогічної технології; володіння вмінням зацікавити вихованців власним захопленнями, організувати дозвілля;

Критерії	Показники
	робота з проблемними учнями; надання педагогічної підтримки на основі індивідуального підходу; зв'язок із сім'єю, залучення батьків до участі у позакласному процесі

Крім того, розвитку класного колективу шляхом організації позакласної роботи сприятиме:

- об'єднання вихованців, життя і діяльність яких мотивується провідною метою і завданням не тільки класу, а й школи та суспільства;
- формування у дітей готовності до чітких, корисних дій, участі у колективних творчих справах, корисних для них та людей, які їх оточують;
- наявність громадських зв'язків, інтересів, переживань;
- співпереживання за успіхи та невдачі свого класу, за те, що відбувається навколо, за успіхи школи, кожного окремого члена колективу;
- розвиток почуття відповідальності за якість навчання і рівня вихованості кожного однокласника, розуміння цієї відповідальності на рівні особистісної свідомості;
- підтримка винахідництва та ініціативи в навчанні, праці й дозвіллі;
- функціонування ефективного учнівського самоврядування класу;
- формування ініціативного самоврядування, уміння дітей підпорядковувати свої дії рішенням органів самоврядування класу;
- висока організованість, відповідальна залежність у міжособистісних стосунках у класі;
- прагнення до спільного успіху;
- поважне ставлення до права кожного учня на власну думку та власний вибір.

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ

Серед основних напрямів формування творчої особистості учня визначено:

- урахування психолого-педагогічних особливостей і використання психолого-педагогічних методик формування творчої особистості школяра у позакласній виховній роботі;

- співпрацю вчителів, батьків, громадськості в напрямі формування творчої особистості учня;
- оптимізацію формування творчої діяльності учнів шляхом проведення різноманітних форм позакласної виховної роботи у школі (індивідуальні, групові, масові);
- забезпечення високого рівня індивідуалізації виховного процесу в школі.

У позакласній виховній роботі мають превалювати позиції утвердження особистості учня як рівноправного суб'єкта виховного процесу, що створювало б умови для саморозкриття, стимулювання власних сил, створення ситуації успіху та захищеності.

Рівні сформованості пізнавальних дій учнів у позакласній роботі з англійської мови виділено нами на основі таких критеріїв:

- читання додаткової літератури;
- проведення спостережень за мовними явищами;
- випуск стіннівок краєзнавчого, лінгвістичного напрямків;
- підготовка повідомлень різного типу;
- участь у мовних іграх.

Результативність проведення позакласної роботи з англійської мови значною мірою залежить також від методичної підготовки вчителя.

Однак, як засвідчив аналіз, намітилися деякі негативні тенденції, які вимагають негайного управлінського, методичного, педагогічного, психологічного втручання.

Багаторічний досвід роботи в початковій школі показав, що фактично всі вчителі іноземної мови початкових класів тією чи іншою мірою проводять позакласну роботу з предмету. Проте, помічено, що цілеспрямовано, з проведенням підготовки, самостійної роботи учнів у позакласний час, з використанням змістовних, планових, масових видів позакласної роботи в повсякденній практиці працює досить незначна кількість учителів. Основна маса орієнтується на програму, а позакласну роботу використовує епізодично й безсистемно. Спостерігаючи за роботою вчителів та спілкуючись із ними безпосередньо, було виявлено, що стаж і педагогічний досвід не є основною причиною відмінностей між учителями. Багато з них ігнорують позакласну роботу через брак часу, велику кількість слабких учнів у класі, небажання дітей, низьку заробітну плату.

Недопрацювання спостерігаються також під час організації роботи зі здібними та обдарованими учнями.

Отже, проведений аналіз засвідчує, що позакласна робота з англійської мови в початкових класах здійснюється не повністю не через те, що немає методичних указівок і зразків її проведення, а через те, що деякі вчителі не мають бажання її проводити з певних причин. Про це дуже сумно дізнаватися, адже робота такого вчителя вже не має потрібної ефективності, не зацікавлює дітей, а, навпаки, відбиває в них бажання вчитися. Звісно, таке навчання не призведе до повного всебічного розвитку молодшої особистості.

ЕТАПИ ТА СКЛАДОВІ ПОЗАКЛАСНОГО ЗАХОДУ

Успіх позакласних виховних заходів залежить від їх підготовки. Тому кожний виховний захід слід перш за все методично розробити, спланувати роботу з його проведення, подібно до того, як планується заняття.

Підготовку слід починати з визначення освітньо-виховних цілей і завдань заходу, педагогічної доцільності його проведення, актуальності та вмотивованості вибору теми, відповідності віковим особливостям, запитам та інтересам певного колективу. Слід встановити зв'язок між цим заходом та іншими, що в сукупності складає систему діяльності з виховання школярів. Там, де така система існує, виховний захід є розвитком або продовженням попередньої роботи й разом з тим, початком наступної. У цьому, насамперед, проявляється комплексний підхід до виховання.

Центральне місце в підготовці виховного заходу займає підбір матеріалу. Залежно від характеру роботи для цього необхідний різний відрізок часу. Так, багато часу необхідно для підбору матеріалу щодо проведення конференції або вечора, певний час потрібен для проведення репетицій або підготовки доповідей. Ця попередня робота часом є найбільш важливою у виховному й навчальному відношенні.

Організаційна робота є важливим елементом підготовки заходу. Вихователь-педагог керує цією роботою, розподіляє доручення, допомагає їх виконувати, контролює. Якщо він спирається на ініціативу учнів, це сприяє формуванню в них організаційних навичок і вмінь, самостійності прийняття рішень і відповідальності.

Завершується підготовка заходу складанням його плану (у вигляді конспекту, сценарію). У сценарії мають бути наведені цілі і завдання заходу, тема, зміст і форми проведення, хід та підбиття підсумків. Композиція проведення виховного заходу визначається змістом роботи, рівнем підготовки керівника та учасників.

Для збереження інтересу й уваги учнів необхідно, щоб виховний захід проводився організовано, динамічно. Багато залежить від ведучого, його підготовленості, ерудиції, здатності бути хорошим організатором, проявляти кмітливість і гнучкість у раптових ситуаціях, уміння привернути до себе слухачів, установити з ними контакт. Під час проведення позакласних заходів слід потурбуватися про те, щоб усі учасники вчасно були на місцях, щоб не підвели технічні засоби, щоб намічений план роботи витримувався, інакше добре спланований захід може не мати успіху.

Підбиття підсумків проведеного виховного заходу — момент, який нерідко недооцінюється на практиці. При цьому особливо відповідальною є роль вихователя-педагога, який повинен зробити кваліфікований висновок, надати оцінку проведеної роботи.

Аналіз результатів заходу слід проводити систематично, оскільки, тільки спираючись на досягнуте, можливо успішно рухатись уперед, закріплювати найкраще та позбавлятися недоліків. Він виконує дві основні функції — організуючу та виховну. Регулярний аналіз сприяє кращій організації роботи, спонукає більш серйозно поставитися до дорученої справи, оскільки її підсумки та результат не залишаються непоміченими, а підлягають оцінюванню.

Покажемо все вищесказане у вигляді плану.

I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАХОДУ

1. Форма проведення (класна година, бесіда, диспут).
2. Тема.
3. Обґрунтування необхідності його проведення, виходячи з особливостей віку, зацікавленості учнів, рівня їх розвитку, вихованості, можливостей учителя, умов роботи.
4. Виховна мета.
5. Оформлення виховного заходу (об'яви, оформлення приміщення).
6. Обладнання (ТЗН, наочність).
7. Методичне оснащення (література, методичні розробки).

II. ПЛАН ПІДГОТОВКИ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

1. Попередні бесіди з класним керівником, заступником директора з виховної роботи.
2. Виявлення інтересів та можливостей класу.
3. Створення активу учнів з підготовки та проведення заходу.
4. Допомога активу в розподілі доручень та визначення напрямків підготовки заходу (підбір матеріалу, складання сценарію, оформлення, обладнання, репетиції).
5. Оформлення сценарію.

III. ПЛАН ТА СЦЕНАРІЙ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

IV. АНАЛІЗ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

1. Аналіз готовності педагога або колективу вихованців до проведення заходу: як реалізовані мета й завдання; місце заходу в загальній системі виховної роботи.
2. Аналіз процесу підготовки виховного заходу: роль класного керівника учнівського активу; забезпечення злагодженої роботи колективу; роль органів учнівського самоврядування; надання тактової допомоги учням класним керівником; яка участь учнів; наскільки правильно розподілені обов'язки; строки підготовки.
3. Аналіз проведення виховного заходу: як проведена організаційна частина (оформлення приміщень, обладнання, організаційність, активність, майстерність учнів, дозування часу й раціональність використання, урахування вікових особливостей, співпраця зі старшими учнями, батьками).
4. Аналіз методики проведення заходу: оптимальність вибору форм, методів, змісту для проведення заходу та їх відповідність меті та завданням; роль педагога, учнівського активу, наявність елементів дискусії, відкритого обміну думками, рівень зацікавленості учнів, їх активності, самостійності, емоційності, естетичності, творчості, ініціативності (високий, середній, низький).
5. Результати: досягнення мети, цілісність заходу, що вдалося краще, що гірше, загальні висновки та рекомендації.

Схема аналізу виховного заходу

1. Загальні відомості:
Дата проведення. Клас. Форма виховного заходу. Мета.
2. Аналіз підготовчого стану до проведення виховного заходу:
 - а) ініціатори та організатори виховного заходу (учитель, учні, адміністрація школи тощо);
 - б) урахування інтересів та ініціативи учнів під час вибору теми й мети виховного заходу;
 - в) планування та особистісна підготовка до виховного заходу;
 - г) різноманітність намічених форм організації діяльності школярів (індивідуальні, групові, масові: словесні, наочні, практичні, доцільність їх взаємозв'язку);
 - д) взаємозв'язок мети та форми виховного заходу із завданнями виховання, рівнем розвитку дитячого колективу, віковими особливостями школярів.

3. Аналіз гігієнічних, матеріально-технічних та естетичних умов:
 - а) готовність приміщення (чистота освітлення, температура та ін.);
 - б) естетичне оформлення (інтер'єр, відповідність оформлення формі та змісту виховного заходу, доступність його для сприймання тощо);
 - в) технічне обладнання (якість аудіовізуальної апаратури та доцільність її використання).
4. Аналіз виховного заходу:
 - а) відповідність змісту виховного заходу його меті й формі проведення;
 - б) різноманітність та доцільність діяльності учнів (пізнавальна, трудова, ігрова, художня, спортивна тощо) під час проведення виховного заходу;
 - в) рівень організованості школярів;
 - г) активність учнів під час проведення виховного заходу;
 - д) емоційний стан школярів на різних етапах проведення виховного заходу;
 - е) використання методів заохочення та стимулювання учнів у виховній діяльності.
5. Аналіз комунікативної діяльності вихователя:
 - а) роль учителя в підготовчому процесі та проведенні виховного заходу;
 - б) особливості стилю спілкування вчителя з вихованцями під час підготовки та проведення виховного заходу;
 - в) особливості оціночних суджень вихователя та їх об'єктивність;
 - г) зацікавленість педагога у створенні емоційного клімату, ініціатива учнів та активізація їхньої уваги;
 - д) стимулювання позитивних досягнень дітей, створення в них перспективних прагнень.
6. Загальна оцінка виховного заходу:
 - а) вплив виховного заходу на становлення особистості школяра, зміцнення взаємин у дитячому колективі;
 - б) досягнення виховної мети;
 - в) методичні помилки й недоліки педагога, їх причини та шляхи усунення;
 - г) висновки і пропозиції.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

I. Дайте відповіді на такі запитання.

1. Розкрийте сутність позакласної та позашкільної виховної роботи.
 2. Визначте завдання позакласної та позашкільної виховної роботи.
 3. Обґрунтуйте зміст позакласної та позашкільної виховної роботи.
 4. Визначте принципи організації позакласної та позашкільної виховної роботи.
 5. Обґрунтуйте основу класифікації форм організації виховання.
 6. Назвіть форми масової виховної роботи.
 7. Чому, на вашу думку, поширеною формою масової виховної роботи є читачька конференція?
 8. Доведіть, що однією з ефективних форм організації виховання учнів є вечори запитань і відповідей.
 9. Назвіть групові форми виховної роботи.
 10. Доведіть, що активна участь учнів у підготовці стіннівки допомагає формувати в них чесність, принциповість, уміння аналізувати й давати оцінку явищам і факторам.
 11. Назвіть індивідуальні форми виховної роботи.
 12. Поясніть важливість такої індивідуальної форми виховної роботи, як позакласне читання учнів.
 13. Назвіть методи, які використовуються у позакласній та позашкільній виховній роботі.
 14. Розкрийте завдання і зміст роботи основних позашкільних установ.
 15. Визначте шляхи згуртування учнівського колективу.
 16. Запропонуйте критерії підбору активу класу.
- II. Розкрийте зміст понять:** «позакласна робота», «позашкільна робота», «позакласний захід».
- III. Відвідайте позакласний захід з англійської мови в початкових класах на будь-яку тему та здійсніть його аналіз за поданою на с. 44–45 схемою.**
- IV. Розробіть позакласний захід з англійської мови для 1, 2, 1–2, 3, 4, 3–4 та 4–5 класів на будь-яку тему.**

ВИСНОВКИ

Отже, позакласна й позаурочна робота має велике значення в навчальному процесі з англійської мови. Вона сприяє розширенню

ню знань, набутих на уроках, їх конкретизації, формує вміння і навички практичного характеру, викликає інтерес до нового матеріалу, розвиває самостійне мислення молодших школярів.

Позаурочна робота

- 1) Форма різноманітної організації обов'язкової до виконання роботи учнів поза уроками під керівництвом учителя з метою поглиблення й удосконалення їх знань, а також збудження пізнавальних інтересів і творчої самодіяльності. Зміст її регулюється шкільною програмою.
- 2) Організовані та цілеспрямовані заняття з учнями, які проводяться в позаурочний час для розширення і поглиблення знань, умінь і навичок, розвитку самостійності, особистих здібностей і схильностей учнів, а також задоволення їх інтересів та забезпечення розумного відпочинку. Позаурочна робота передбачена програмою.

Таким чином, позакласну виховну роботу ми визначаємо як організацію педагогом різних видів діяльності школярів у позанавчальний час, які забезпечують необхідні умови для соціалізації особистості дитини.

Головні напрямки позакласної роботи — розширення й поглиблення знань, умінь і навичок, передбачених програмою, розвиток самостійності, творчих здібностей, інтересу до вивчення іноземної мови; удосконалення комунікативних умінь, етичне, естетичне виховання школярів; забезпечення застосування отриманих знань на практиці.

Позакласна робота організовується вчителем і передбачає обов'язкову звітність із приводу її результатів. Вона визначається з урахуванням інтересів і запитів дітей, що виникають під час вивчення англійської мови. Тому така робота дає широкий простір для виявлення ініціативи дітей і виховує в них такі цінні риси, як відповідальність за доручену справу, акуратність, наполегливість. Правильно організована позакласна робота сприяє формуванню в учнів пізнавальних інтересів, спрямованих на розширення і поглиблення знань з мови.

Правильно організована позакласна робота (індивідуальна, групова, масова) сприяє формуванню в учнів пізнавальних інтересів, спрямованих на розширення і поглиблення знань. Усі зазначені позакласні заняття пов'язані між собою і доповнюють одне одного. Добре налагоджена позакласна робота допомагає вчителю зібрати й підготувати матеріал для занять, організувати тривалі

спостереження тощо. Отже, позакласна робота є одним із засобів усебічного розвитку особистості дитини.

Головною умовою організації позакласної роботи є керівна роль учителя.

За змістом, формами організації та методами проведення позакласна робота різноманітна. Виділяють такі види позакласної роботи: індивідуальні, групові, масові. Особливостями позакласних занять слід вважати добровільність участі учнів у різних заходах; зміст занять не обмежується рамками програми; методи й форми занять ґрунтуються на творчій діяльності й інтересах учнів молодшого шкільного віку.

Усі види позаурочних занять тісно пов'язані з уроками і спрямовані на виконання навчально-виховних завдань, передбачених програмою. Всі форми організації процесу навчання англійської мови тісно пов'язані між собою, взаємодоповнюють одна одну, чим і забезпечують досягнення освітніх, розвивальних та виховних цілей.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Верзилин Н. М., Корсунская В. М.* Общая методика преподавания биологии: Учеб. пособие для студ. пед. ин-тов. — М.: Просвещение, 1983. — 384 с.
2. *Внеклассная работа по биологии: Пособие для учителей / А. И. Никишов, З. А. Мокеева, Е. В. Орловская, А. М. Семенова.* — 2-е изд., перераб. — М.: Просвещение, 1980. — 239 с.
3. *Глухова Г. А.* Позакласна робота як засіб підвищення ефективності уроку. — К.: Рад. школа, 1983. — 120 с.
4. *Діхтяренко З. М.* Виховання наполегливості молодших школярів у процесі позакласної ігрової діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / З. М. Діхтяренко; Ін-т пробл. виховання АПН України. — К., 2008. — 20 с.
5. *Калечиц Т. Н., Кейлина З. А.* Внеклассная и внешкольная работа с учащимися. — М.: Просвещение, 1980. — 119 с.
6. *Калініна Л. В., Самойлюкевич І. В., Березенька Л. І.* English After Classes: Метод. посібник для позакласної роботи на початковому етапі загальноосвіт. шк.: У 3 кн. Кн. 1. — Харків: Ранок, 2003. — 192 с.
7. *Коменский Я. А.* Избранные педагогические сочинения: В 2-х т. / Под ред. А. И. Пискунова. — М.: Педагогика, 1982. — Т. 1. — 656 с.
8. *Ланіна І. Я.* Позакласна робота з фізики: Пер. з рос. — К.: Рад. школа, 1983. — 206 с.
9. *Основы дидактики / Под ред. Б. П. Есипова.* — М.: Просвещение, 1967. — 472 с.
10. *Педагогіка / За ред. А. М. Алексюка.* — К.: Вища школа, 1985. — 296 с.
11. *Петрухина М. А.* Внеклассные мероприятия в средних и старших классах. — М.: Учитель, 2005. — 66 с.
12. *Учебник для пед. институтов по биол. спец.* — 4-е изд. — М.: Просвещение, 1983. — 384 с.

ДОДАТКИ

Розробка позакласного заходу за темою «ТИ — ПІШОХІД»

Мета заходу: повторення правил дорожнього руху, правила безпеки на вулицях та дорогах, удосконалення вмінь розповідати англійською мовою про напрямок руху.

Обладнання: набір дорожніх знаків, карта вулиці, макет світлофора, вірш Ю. Могутіна «Ти йдеш вулицею».

ХІД ЗАХОДУ

Учитель початкових класів (*читає вірш «Азбука города»*)

Город, в котором с тобой мы живем,
Можем по праву сравнить с букварем.
Азбукой улиц, проспектов, дорог
Город дает нам все время урок.
Вот она, азбука, — над головой:
Знаки развешены над мостовой.
Азбуку города помни всегда,
Чтоб не случилась с тобою беда.

Сьогодні ми з вами проведемо позакласний захід на тему «Ти — пішохід», поговоримо про правила вуличного руху, про дорожні знаки.

— Діти, скажіть, будь ласка, для чого всім потрібно знати правила дорожнього руху? (*Відповіді учнів*)

1-й учень
Там, где транспорт и дорога,
Знать порядок все должны.
На проезжей части строго
Игры все запрещены.

2-й учень
Правил дорожных
В свете немало.
Все бы их выучить
Нам не мешало,
Но основное из правил движения
Знать как таблицу
Должны умножения.

На мостовой — не играть,
Не кататься,
Если хочешь здоровым остаться!

3-й учень
То, что дети знают даже,
Подтвердим для ясности:
Светофор стоит на страже
Нашей безопасности.

4-й учень
Таку ось, малята, я дам вам пораду:
Тролейбус, автобус обходимо ззаду.
Бо мчаться машини потоком стрімливим,
Тож будь на дорозі уважним, кмітливим!

5-й учень
Якщо ж ти трамвай захотів обійти,
То спереду нього повинен пройти.
По ряхах ідеш — рота не роззявляй —
Бо їхати може назустріч трамвай.

6-й учень
Пешеход! Пешеход!
Помни ты про переход!
Подземный, надземный,
Похожий на зебру.
Знай, что только переход
От машин тебя спасет.

7-й учень
Цель этих правил
Всем ясна,
Их выполняет вся страна.
И вы их помните, друзья,
И выполняйте твердо.
Без них по улицам нельзя
Ходить в огромном городе.

Учень у костюмі постового
Хоть у вас терпенья нет,
Подождите — красный свет!
Желтый свет на пути —
Приготовьтесь в путь идти!

Свет зеленый впереди —
Вот теперь переходи!

8-й учень
Мой веселый, звонкий мяч,
Ты куда помчался вскачь?
Красный, желтый, голубой,
Не угнаться за тобой!

Регульвальник (відбирає м'яч)
Гоня мяч по мостовой,
Рискует мальчик головой.
Отведены вам для игры
И спортплощадки и дворы.

Двое девочек переходят вулицю, розглядають книгу й розмовляють.

Регульвальник
Подождите-ка, подружки!
Где глаза у вас, где ушки?
Дело кончится печально,
Может быть немало бед.
Ведь дорога — не читальня
И не место для бесед!

9-й учень. Відгадайте мою загадку — і ви впізнаєте головно-го помічника всіх пішоходів, водіїв та транспорту.

Як переходиш вулицю,
На розі зупинись,
І, перш за все, уважно
На мене подивись.
Я шлях вкажу надійний,
Де небезпек нема.
Трикольорове око
Я маю не дарма.

Учні. Світлофор!
Виходить учень у костюмі світлофора.

Дозвольте відрекомендуватись. Я — Світлофор, який допомагає машинам і пішоходам виконувати правила дорожнього руху. Ця паличка називається жезлом. Жезл — символ великої влади. Коли жезлом володіли тільки королі та полководці. Тому паличку, яка керує дорожнім рухом, і назвали жезлом. Вона володарка наших доріг.

А зараз відгадайте мої загадки.

У мене око загорілось
І враз усі машини зупинились,
Бо колір цей весь рух заборонив.
Ви здогадалися, який горів? (Червоний)
Нарешті, засвітилось друге око,
Не можеш, не біжиш, не ходиш кроком.
«Увага!» — колір цей сказав
І бути обережним наказав. (Жовтий)
Та ось і третє око засвітилось
І зразу все заворушилось.
Відкритий шлях і для тебе, і для мене,
Бо око засвітилось... (Зелене)

Учитель початкових класів. Зараз ми проведемо гру на увагу та перевіriamo, хто з вас найкраще знає сигнали світлофора.

Проводиться гра. Ведучий переключає сигнали на світлофорі. На зелене світло діти легенько тупотять ногами, імітуючи ходьбу, на жовте плескають у долоні, на червоне зберігають тишу та зупиняються. Вибувають із гри ті діти, які порушили правило.

10-й учень. Слово «світлофор» — носій світла. Він несе світло трьох кольорів. Перші світлофори з'явилися у 1929 р. Вони були незручні, бо з усіх чотирьох сторін мали по 3 кольорові скла, по яких бігла чорна стрілка.

Потім з'явилися світлофори з вогниками, що переключалися. Але підкорялися вони інспектору — регульовальнику, а перші інспектори-регульовальники з'явилися в Країнах Давнього Сходу. Вони підтримували дисципліну на базарах, а в давньому Римі інспектори стежити за безпекою руху, попереджували зіткнення колісниць.

11-й учень
Знаю, самый строгий цвет
В светофоре — красный, red.
Если вдруг он загорится,
Все должны остановиться!

Учитель англійської мови. Please, look at the city map.
(Учні поділяються на команди. Кожна команда готує «маршрут», як дістатися до того чи іншого місця в місті.)

- How can we get to the book shop?
- How can we get to the supermarket?
- How can we get to the cinema?

- How can we get to the theatre?
- How can we get to the zoo?

(Маршрут слід пояснювати такими словами: *Turn left, turn right, go straight on, stop.*)

Учитель англійської мови. Now let's repeat the new words:

- Lights — світлофор
- Road — дорога
- To cross — переходити
- Passer-by — пішохід

Say it in English:

1. Пішоходи переходять дорогу.
2. Ми бачимо світлофор.
3. Ми зупиняємося, коли бачимо червоне світло на світлофорі.
4. У світлофора три кольори: червоний, жовтий та зелений.

Учитель початкових класів. Зараз ми пограємо у гру «Дорожні знаки».

Гра «Дорожні знаки»

Мета: вчити дітей розрізняти дорожні знаки.

Ведучий показує дорожні знаки: «Діти», «Пішохідний перехід», «Підземний перехід», «Пункт харчування», «Рух праворуч (прямо, ліворуч)» тощо. Діти пояснюють, що означає кожний сигнал. (До речі, можна також дати учням назви дорожніх знаків англійською мовою.)

Підбиття підсумків заходу

Гра «Забороняється — дозволяється»

И проспекты, и бульвары —

Всюду улицы шумны.

Проходи по тротуару

Только с правой стороны.

Тут шалить, мешать народу

Запрещается (*хором*).

Быть примерным пешеходом

Разрешается (*хором*).

Если ты гуляешь просто,

Все равно вперед гляди.

Через шумный перекресток

Осторожно проходи.

Переход при красном свете

Запрещается (*хором*).

При зеленом даже детям

Разрешается (*хором*).

Учитель початкових класів, учитель англійської мови. Ми сподіваємося, діти, що ви будете дотримуватися правил дорожнього руху та будете зразковими пішоходами. Тоді з вами ніколи не станеться лиха, і ваше життя завжди буде в безпеці.

Розробка позакласного заходу за темою «ЧИСТОТА — ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я»

Мета: продовжувати формувати навички здорового способу життя, особистої гігієни; поглиблювати знання наказового способу дієслова.

Обладнання: костюми на учнях; умовний інтер'єр кімнати; малюнки-поради щодо дотримання правил особистої гігієни.

ХІД ЗАХОДУ

На сцені ліжко, на якому «спить» Бруднуля. Починає дзвонити будильник. Бруднуля натягує на себе ковдру й подушку. Простягає руку до будильника, намагається зупинити дзенькіт, починає хникати.

Б р у д н у л я (*розводить руками*)

From my bed

The blanket fled,

And the sheet refused to stay,

And the pillow,

Like a billow,

Gathered up and flew away.

I got up to reach the light,

But it also took to flight.

I decided I would look

At my colored picture-book —

In a twinkling it had fled, —

Hiding underneath the bed.

When I thought I'd have some tea,

Cups and saucers ran for me.

Teaspoons, teapot, cream and eggs

Ran as though they all had legs.

What has happened?
 What's the matter?
 What's the reason
 For this rout?
 What a tumult,
 What a clatter!
 Has the world turned inside out?
 Mother's irons
 Chased the dippers,
 While the bird-cage
 Chased the slippers,
 And the slippers
 Chased the nippers,
 And the poker
 Chased the toys.
 What a tumult,
 What a racket,
 What a horrid, horrid noise!
 Входить Мийдодир зі свитою Мочалок.

М и й д о д и р
 Я — Великий Умивальник,
 Славнозвісний Мийдодир,
 Умивальників Начальник
 І мочалок командир.
 Треба, треба умиватись,
 Умиватись треба нам!
 Ти бруднуля, замазуля!
 Стид і сором!
 Стид і сором!
 Хай славиться мило пашисте,
 Рушник хай славиться чистий,
 Хвала порошкові зубному
 І гребінцеві густому!

Б р у д н у л я. Ой, Мийдодир-Мийдодирчику! Та я вже встаю.
 Ось. *(П'ятірнею зачісується.)*

М и й д о д и р. Ох, і брудний же ти, ох, і брудний!
 Б р у д н у л я
 Та не дуже і брудний,
 І вже зовсім не бридкий.
 А навіщо часто митись?
 Є і так на що дивитись.

М и й д о д и р. Не знаєш, навіщо митись? То слухай!

1-й учень
 Eyes — глаза, а ears — уши.
 Ты гляди и молча слушай:
 Кто не моет шею, neck —
 Тот пропащий человек.
 Чтобы быть для всех примером,
 Волосы расчешем, hair.
 Улыбайся, как артист,
 Если чистишь зубы, teeth.
 Будь здоровым и красивым —
 Подружись с водой и мылом!

2-й учень
 Руки грязные — так что ж!
 Можно руки вымыть, wash.
 Знай еще секрет один:
 Зубы можно чистить, clean.

3-й учень
 Щоб мікроб хвороботворний,
 Злий, страшний, такий потворний,
 В організм наш не проник,
 Від води і мила злий.

4-й учень
 Він для зору недоступний,
 Але дуже вже підступний.
 Бо на шкіру проникає,
 Миті слухної чекає,
 Щоб колись нас отруїти,
 Може навіть з світу зжити.

Б р у д н у л я
 Ой, не хочу я хворіти,
 Краще руки, лице мити.
 Мочалки «вмивають» Бруднулю.

М и й д о д и р
 Тож запам'ятайте, діти,
 Що без мила і води
 Неможливо в світі жити:
 Ні сюди, і ні туди!

Будьте завжди всі здорові
І з водичкою дружить,
Будьте чисті, пречудові
Та великими ростіть!

(Виходять.)

Б р у д н у л я. От і добре! Буду, буду рости великим! *(Входять
зубні щітки.)* А ви хто такі? Нема мені спокою!

З у б н і щ і т о ч к и
Ми маленькі зубні щітки,
Ми часу не гаємо,
В кого зуби захворіли –
Вмить допомагаємо.
Ми дружити з вами раді,
Отже, вам мої поради:
Чистити зуби треба всім –
І дорослим, і малим.

1-ша з у б н а щ і т о ч к а. What should we do to keep our teeth
healthy? Що треба робити, щоб зуби були здоровими?

2-га з у б н а щ і т о ч к а. Don't eat too much sweets. Не їжте
багато солодоців. There is much sugar in the sweets. В солодоцах
повно цукру. Sugar is harmful for your teeth. Цукор шкідливий для
ваших зубів.

3-тя з у б н а щ і т о ч к а. Don't drink sweet drinks. Не пийте
солодких напоїв.

4-та з у б н а щ і т о ч к а. Eat many fruit and vegetables. Їжте
багато овочів та фруктів.

5-та з у б н а щ і т о ч к а. Visit the dentist twice a year. Два рази
на рік ходіть на огляд до зубного лікаря.

В е д у ч и й. Let's repeat this advice again.

*(Усі поради можна записати на плакаті англійською мовою,
щоб дітям було легше читати.)*

Б р у д н у л я. Добре, вмовили. Чищу зуби! У-у-ух, аж блищать!
(Чистить зуби.)

Буду я щоденно митись,
Зуби чистить не лінитись.

М и й д о д и р
От тепер тебе люблю я,
от тепер тебе хвалю я,
Ти вже більше не бруднуля,
а чистесенький хлопчак!

В е д у ч и й. Про чистоту в нашій мові є багато прислів'їв та
приказок. Давайте спробуємо з'єднати обидві половинки одного
й того ж прислів'я чи приказки та разом прочитаємо їх. *(Можна цю
роботу запропонувати виконати в парах або командах.)*

Перші половинки

- Не думай бути красивим.
- Чистота.
- Хто охайний.
- Бруд і неохайність в одязі.

Другі половинки

- Це зневага до свого здоров'я.
- А думай бути охайним.
- Це здоров'я.
- Той людям приємний.

Виступ учнів-читців

5-й учень

Знаєм правила прості:

Треба жити в чистоті!

Умиватися вранці з милом,

Щоб усі за нас раділи.

6-й учень

Шию, руки й ноги мити,

Завжди в чистому ходити,

Зуби зранку начищати

Й перед тим, як спать лягати.

7-й учень

Нігті добре доглядати,

Не виходити патлатим.

Перед їжею мий руки

З милом миєм, без принуки.

М и й д о д и р. Діти, зараз я вам загадаю загадки про своїх дру-
зів. Спробуйте назвати відгадку англійською мовою.

Мию, мию без жалю,

Мию там, де брудно,

А купатись не люблю,

Бо від того худну. *(Soap)*

У ч е н ь

Soap is green or red, or white,

Or blue, or black as ink.

But when you wash it is turn white,
It is so strange, I think.

Який є, такого й покаже,
І без слів про все розкаже. (*Mirror*)

Кістяна спинка,
На черевці щетинка,
По брамі стрибала,
Кришки виганяла. (*Toothbrush*).

Зубастий, а не кусається,
Як він називається? (*Comb*)

Солодка, смачна,
Та неїстівна.
Хоч на зуби кладуть,
Та ніколи не жують. (*Toothpaste*)

Витирають залюбки
ноги, руки малюки.
Витирають щічки
Павлик та Марічка. (*Towel*)

Чистить курточку, штанці,
чобітки і сап'янці.
Дуже працююча тітка.
Здогадались, хто це? (*Щітка — brush*)

Я хлюпочу, я дзюркочу,
Чисто всіх помити хочу. (*Water*)

М и й д о д и р
Нехай бруднулям це уроком буде.
І як засвоїте його,
Залежати здоров'я ваше буде,
Не забувайте ви того.

Розробка позакласного заходу за темою «ПОДОРОЖ ДО КРАЇНИ УЛЮБЛЕНИХ КАЗОК»

Мета: продовжувати формувати бажання читати твори дитячої художньої літератури, пізнавальний інтерес; повторення лексики за темою «Риси характеру», «Опис зовнішності людини»; удосконалювати вміння розповідати про казкового героя англійською мовою.

Попередня підготовка: учні повинні прочитати: «Золотий ключик» О. Толстого, «Карлсон, який живе на даху» А. Ліндгрена, «Червона Шапочка», «Попелюшка», «Кіт у чоботях» Ш. Перро, «Айболить», «Мийдодир» К. Чуковського, «Дядя Федір, пес та кіт» Е. Успенського, «Снігова королева», «Русалонька», «Гидке каченя» Г. Х. Андерсена, «Вінні Пух» А. Мілна, вірші С. Маршака «Містер Твістер», «Ось так неухажливий», «Вчора та сьогодні», «Дядя Стьопа» С. Михалкова тощо.

ХІД ЗАХОДУ

В е д у ч и й. Дорогі діти, я знаю, що ви дуже любите читати і слухати казки. Сьогодні ми проведемо подорож по сторінках улюблених казок.

Казка — це чарівна країна, де добро завжди перемагає зло.
Казок країна чарівна,
У гості й вас чека вона.
Отож часу не гайте,
У подорож рушайте.

Звучить фонограма пісні з кінофільму «Там, на неведомих дорожках», яку виконують декілька учнів.

*Приходите в гости к нам
(муз. В. Дашкевича, сл. Ю. Кима (Михайлова))*

Если вы не так уж боитесь Коцея
Или Бармалея и Бабу-Ягу,
Приходите в гости к нам поскорее,
Там, где зеленый дуб на берегу.
Там гуляет черный Котище ученый,
Пьет он молоко и не ловит мышей,
Это настоящий кот, говорящий,
А на цепи сидит Горыныч-змея.

Привет:
Приходите в гости к нам,
Поскорей, приходите в гости к нам,
Кот про все расскажет вам, потому что он
Видал все сам.
Ах, как тихо и темно,
Ах, как чудно и чудно,
Ах, как страшно и смешно,
Зато в конце все будет хорошо.

Ты узнаешь много волшебных историй,
Тут тебе и репка, и ключ золотой,
Тут и Черномор, тот самый, который
Зря всех пугал своею бородой.
А в конце концов, всему свету на диво,
После приключений, сражений и драк,
Станешь ты веселым, как Буратино,
И очень умным, как Иван-дурак.

Привет (Двічі)

Приходите в гости к нам
Поскорей, приходите в гости к нам,
Кот про все расскажет вам, потому что он
Видал все сам.
Ах, как тихо и темно,
Ах, как чудно и чудно,
Ах, как страшно и смешно,
Зато в конце все будет хорошо.

В е д у ч и й. Отже, готові? Тоді ми з вами разом помандруємо сторінками наших улюблених казок. Відкриваємо велику Книгу Казок. Яка ж казка на першій сторінці?

Чоловічок цей маленький
Ключ шукає золотий,
Гострий, довгий, дерев'яний
Всюди ніс встромляє свій.
Поміркуйте, поспішіть,
Як же звать його скажіть?

Діти відгадують казку «Золотий ключик» О. Толстого і називають її головного героя — Буратіно. Учень у костюмі Буратіно заходить до класу.

Б у р а т і н о
Добрый день, шановні діти,
Дуже радий бачить вас,
Хочу з вами подружитись,
Тож у подорож зібравсь.

Я приготував для вас цікаве завдання — «Казковий кошук». Я буду показувати вам предмети, а ви — відгадувати, з яких вони казок. (Предмети можна замінити малюнками.)

- Дзеркало («Снігова королева»)
- Мед («Вінні Пух»)
- Губка («Мийдодир»)

- Ліки, термометр («Айболить»)
- Кришталеви́й черевичок («Попелюшка»)
- Варення («Карлсон, який живе на даху»)

В е д у ч и й. Перегортаємо наступну сторінку нашої казкової подорожі. Що в ній цікавого?

Що за казка, друже мій,
Незнайомка живе в ній,
Ти впізнаєш вміть її,
Одяг весь у попелі,
Мачуха все свариться,
Сестри насміхаються.

Діти відгадують Попелюшку з однойменної казки Ш. Перро. До класу заходить учениця у костюмі Попелюшки.

П о п е л ю ш к а
Плакати мені не личить,
Просто засмутилась я,
Що згубила черевичок
На балу у короля.

В е д у ч и й. Не сумуй, Попелюшко, у твоєї казки щасливий кінець.

П о п е л ю ш к а. Так, справді. А ось і завдання. Треба поєднати казкового героя з його описом, а потім розповісти про нього англійською мовою.

Winnie-the-Pooh	Strict
Karlson	Kind
Red Riding Hood	Sweet tooth
Wash'em Clean	Funny
Cinderella	Careless

Учні складають опис одного з казкових героїв англійською мовою.

У ч е н ь. Пам'ятники улюбленим героям казок встановлено у різних країнах світу. Наприклад, у США — двом хлопчикам: Тому Сойєру та Гекльбері Фінну, в Італії — довгоносому Піноккіо — старшому братові Буратіно, у Франції — Котові в чоботях, у Данії в Копенгагенському порту дивиться на море ніжна Русалонька, а біля входу до будинку-музею Корнія Івановича Чуковського в Перделкіно стоїть диво-дерево, на якому висять дитячі черевички.

В е д у ч и й. Зараз настав час перепочити. Let's have a short rest. Давайте розділимося на чотири команди. Кожна команда отримує кубики з літерами. Завдання кожної команди — якомога швидше скласти ім'я казкового героя.

(Наприклад, такі імена: Білосніжка, Русалонька, Буратіно, Мийдодир, Карлсон тощо. Ці імена можуть бути англійською мовою, але заздалегідь слід вивчити їх разом з дітьми.)

В е д у ч и й. А зараз ми проведемо конкурс. Я називатиму автора, а ви — якомога більше казкових персонажів, яких він придумав.

- Брати Грїмм — Білосніжка, сім гномів, Бременські музики, розбійники тощо.
- Астрїд Лїндгрєн — Пєппї Довгапанчоха, Карлсон, Малюк, тощо.
- Шарль Перро — Червона Шапочка, Кїт у чоботях, Хлопчик-мїзинчик, Синя борода, Рїке-чубчик тощо.
- Корнїй Чуковський — Айболить, Крокодил, Бармалей, Бїбїгон, Мийдодир, Федора, Бруднуля тощо.
- Ганс Христїян Андерсен — Русалонька, Кай, Еліза, Снїгова королева, Герда, Маленька розбїйниця тощо.

В е д у ч и й. Перегортаємо сторїнку Великої Книги Казок. З ким ми зустрїнемося на нїй?

Своєму я хазяїну
завжди допоможу.
Лише червонї чоботи
на лапи натягну.
В оселї Людожєра
краса і чистота —
святкуймо перемогу
розумного кота.

У ч н і. З котом у чоботях!

З'являється учєнь у костюмі Кота в чоботях.

К і т у ч о б о т я х. Glad to see you, boys and girls! I'm Cat-in-Boots. Хоча я з французької казки відомого на весь світ казкаря Шарля Перро, але вмїю розмовляти англійською мовою дуже добре. Let's play a game. Я говоритиму про рїзних казкових героїв, а ви скажете, з якої країни вони прийшли до нас.

- This girl has got blue hair and blue eyes. (*Malvina — Russia*)
- She's got a fish tail. She lives in the sea. (*A Mermaid — Denmark*)
- This little girl went to see her grandmother and met a wolf (*Red Riding Hood — France*)
- He is a very tall man. He's a policeman. (*Uncle Styopa — Russia*)
- This girl lived with seven little dwarfs. (*Snow White — Germany*)

В е д у ч и й. На наступній сторїнцї на нас чекає... Хто?

Хто моторчик свій заводить?

З даху в гості хто приходить?

Веселиться і співає

та цукерки наминає.

Є у нього справжній друг —

Найцікавіший Малюк.

У ч н і. Карлсон!

З'являється учєнь у костюмі Карлсона.

К а р л с о н. Hello, kids! Всі ви знаєте, що я найкращий у світі художник. Перед вами на дошці ілюстрації до відомих казок, але я не стиг їх закінчити. За одну хвилину домалюйте предмет, якого не вистачає.

Учні виконують завдання у парах або командах.

В е д у ч и й. Подивися, Карлсоне, трапилася неприємність. Один з казкових героїв раптом опинився не у своїй казці. Давайте разом з дітьми знайдемо зайвого героя.

Учні виконують завдання у парах або командах на картках.

Наприклад: Карабас Барабас, Буратіно, Айболить, Мальвіна, Артемон. Хто зайвий? Звісно, лікар Айболить.

В е д у ч и й. Ми з вами опинилися на останній сторїнцї Великої книги Казок. На цій сторїнцї літературна вікторина. За одну хвилину ви повинні відповісти на якомога більше запитань.

1. Хто продав буквар, щоб піти до театру? (*Буратіно*)
2. Дівчинка з блакитним волоссям. (*Мальвіна*)
3. На кого перетворилося гидке качєня? (*На лебєдя*)
4. Де живуть джини? (*У лампї*)
5. Транспортний засїб Баби Яги. (*Ступа, мїтла*)
6. Як звали хлопчика, який вирїс серед вовків? (*Мауглі*)
7. Найменший казковий хлопчик. (*Мїзинчик*)
8. Лікар, який спішив на допомогу звїрятам Африки. (*Айболить*)
9. Вранці він сорочку взяв,
Руку всунув у рукав,
Але що за плутанина! —
Не рукав то, а штанина. (*Неуважний з вулицї Вантажної*)
10. На ногах його великих
Велетенські черевики —
Номер тїльки сорок п'ять
Може дядя натягати. (*Дядя Стьопан*)

11. Які квіти збирала дівчинка у казці «12 місяців»? (*Проліски*)
12. Хочу я напитись чаю,
але що це? Сам не знаю!
Самовар мій, повний вщерть,
утікає шкереберть!
Що зробилось?
Що зробилось?
І від чого
все кругом
підхопилось
завертілось,
закрутилося млинком? (*Бруднуля*)
13. — Вже не буду, вже не буду
я свій посуд ображать,
буду, буду його всюди
і любить, і поважать! (*Федора*)
14. Маленьке створіння з великими вушками, друг крокодила Ге-
ни. (*Чебурашка*)
15. Як звали дівчинку з країни коротульок, яка любила і вміла лі-
кувати травами? (*Медуниця*)
16. Чоловік із довгою чорною бородою, власник лялькового теа-
тру. (*Карабас Барабас*)
17. Інша назва знаменитого умивальника, що умивальників на-
чальник та мочалок командир. (*Мийдодир*)
18. Маленький хлопчик, який нічого не знав. (*Незнайко*)

В е д у ч и й. Але ця книга Казок, звісно, має продовження. Ви ще не раз її відкриєте та познайомитесь з багатьма іншими казко-
вими героями.

Дорогі учні! Продовжуйте дружити з книгою. Вона — джерело
знань, найкращий ваш друг і порадник.

Розробка позакласного заходу за темою «БЕРЕЖИ ЧАС»

Мета: виховання в учнів бережливого ставлення до часу, удо-
сконалення умінь називати час англійською мовою та розповідати
про свій режим дня.

Обладнання: декорації, костюми та музика до казки Є. Швар-
ца «Казка про згаятий час»; годинник; малюнки, які ілюструють
режим дня; роздавальний матеріал.

ХІД ЗАХОДУ

В е д у ч и й. Доброго дня всім присутнім. Сьогодні ми з вами
поговоримо про річ, яка є дуже важливою в нашому житті, яку тре-
ба завжди цінувати. Це — час.

Мы знаем: время растяжимо,
Оно зависит от того,
Какого рода содержимым
Вы наполняете его.
Бывают у него застои,
А иногда оно течет,
Ненагруженное, пустое,
Часов и дней напрасный счет.
(*С. Маршак*)

1-й у ч е н ь
Нет у них ни рук, ни ног.
У часов настенных, clock.
Но когда часы заводят,
Они ходят, ходят, ходят...
2-й у ч е н ь
Раз — секунда пролетела,
Оглянуться не успела.
Шестьдесят секунд промчались —
И минуткой оказались.
Ну, а шестьдесят минут
Целый час с собой ведут.
Час за часом двадцать раз
И четыре про запас —
Сутки полные проходят,
День и ночь с собой уводят.
(*М. Погарский*)

3-й у ч е н ь
Если день прошёл не зря
От восхода до заката,
То ему благодаря
Станешь мудрым ты когда-то.
Только тот, только тот
Жизнь счастливо проживёт,
Кто весь день трудиться любит —
А не кто наоборот.
А ленивым, если честно,
Жить совсем неинтересно.
(*Э. Булгакова*)

В е д у ч и й. Please, tell what time it is.

Робота з годинником, демонстрація часу на годиннику

Робота в командах. Кожна команда на годинниках відзначає зазначений час. Перемагає та група, яка правильно виконала завдання.

Розповідь учнів про свій режим дня. Це можна зробити з допомогою діалогу та малюнків.

- When do you get up?
- When do you go to school?
- When do you come back?
- When do you play in the yard? тощо.

В е д у ч и й. Про час у нашій мові є багато прислів'їв та приказок. Ми зараз пограємо в гру (*можна з м'ячем*). Закінчіть прислів'я або приказку.

- Бережи час — його за гроші... (*не купиш*).
- Не доженеш і конем,... (*що запізниш одним днем*).
- Краще на п'ять хвилин раніше,... (*ніж на хвилину пізніше*).
- На годину спізнися — ... (*за рік не доженеш*).
- І день буває... (*роком*).

А тепер давайте позмагаємося — хто за одну хвилину більше: порухає англійською мовою; запише слів, які починаються з літери...; пригадає слів за темою...

В е д у ч и й. Успіх людини залежить від того, чи зуміє вона свій час використати раціонально. Тому ми разом з вами спробуємо скласти пам'ятку з правилами, яких будемо намагатися дотримуватися.

Робота в групах

Можна запропонувати учням скласти правила з розсипаних слів.

1. Start doing anything at once.
2. Write in your notebook what you must do.
3. Mind the clock!
4. Start doing anything earlier.
5. Take turns in studying and having a rest.

В е д у ч и й. А зараз діти нашого класу покажуть виставу за казкою Є. Шварца «Казка про згаяний час» про дітей-школярів, які не хотіли вчасно робити уроки, домашні справи та взагалі вважали, що в них скільки завгодно часу. Тому злі чарівники вкрали

час у дітей та перетворили їх на старців, а самі стали виглядати як діти, що допомагало їм творити злі справи.

A u t h o r. Once upon a time there was a boy. His name was Petryk Zubov. He was a poor pupil and had bad marks.

P e t r y k. I shall have time! I'll study better!

A u t h o r. One day Petryk came to school.

P e t r y k. Aunt Natasha! Take my coat!

A u n t N a t a s h a. Who calls me?

P e t r y k. It's me, Petryk Zubov.

A u n t N a t a s h a. No, you should be his grandfather. Look at the mirror! (*Протягує дзеркало*.)

A u t h o r. Petryk has turned to the tall, thin, pale old man. He had the gray-haired beard and moustache.

P e t r y k (*скрикує, хапається за голову*). Mum!

A u t h o r. Even the mother didn't recognize the boy. So, Petryk went to the forest.

P e t r y k. What will be with me? I'm the poor old man!

A u t h o r. In the forest Petryk saw the wooden house.

P e t r y k. Oh, I see two boys and two girls. (*У цей час чарівники сидять за столом та щось підраховують*.) Who are they?

A u t h o r. These two boys and two girls were the Wizards.

W i z a r d. Sirs wizards! Remember — the children who we have transformed today into old people, still can get younger. If the children will find tomorrow each other, will come equally at twelve o'clock in the morning here to us and revolve a clock hand on seventy seven circles back, children will again become children, and we shall disappear.

P e t r y k. I must find these children!

Звучить пісня з кінофільму «Казка про згаяний час».

Дружно трудится народ,

Время движется вперед —

Час за часом, день за днем, за годом год.

Хорошо на свете жить,

Нет причины, чтоб тужить!

Только всем нам очень надо,

Очень надо дорожить

Временем, временем,

Драгоценным временем,

Надо каждою минутой

Нам с тобою дорожить!

A u t h o r. In the city the boy found three more children who became old people and they went to the wizards' house in the wood together.

Петрик хапає за руку дівчинку, яка стрибає «у класики», дівчинку, яка «гойдається» на гойдалці, та хлопчика, який схопився обома руками за трамвай. На дітях умовні костюми старців. Виразною при цьому має бути гра. Потім вони повертаються до хатинки чарівників.

Children and Petryk. We shall revolve a clock hand on seventy seven circles back. One, two... («Повертають» стрілку годинника.)

W i z a r d s. Oh, no! You're bad children! We're disappearing!

C h i l d r e n and P e t r y k. Hurray! We're children again!

A u t h o r. They were rescued, but you should remember: the person who wastes time, does not notice, how he gets old.

Звучить пісня з кінофільму «Казка про згаяний час», співають учасники вистави.

Зря ушедшие года
 Не веротишь никогда —
 Мы с тобою люди честного труда.
 Где бы ни были — везде:
 И в учебе, и в труде
 Мы с тобою, мой товарищ,
 Дорожить должны всегда
 Временем, временем,
 Драгоценным временем,
 Чтобы зря не пропадали
 Ни минуты, ни года!

Розробка позакласного заходу за темою «КОРИСНІ ТА ШКІДЛИВІ ЗВИЧКИ»

Мета: продовжувати формувати навички здорового способу життя; виховувати бажання позбавлятися шкідливих звичок; формувати вміння розповідати про дію у Present Simple з використанням слів *every day; often; sometimes; never*.

Обладнання: касета або диск із записом пісні «Физкультурный марш» (Б. Савельев, А. Хайт); роздавальний матеріал.

ХІД ЗАХОДУ

В е д у ч и й. Сьогодні, діти, ми будемо говорити про корисні та шкідливі звички людини. Не секрет, якщо ви хочете багато встиг-

нути за день, і пограти, і відпочити, треба дотримуватися і режиму дня, і режиму харчування, робити зарядку тощо. Але лінь, бажання поспати та інші шкідливі звички заважають навчанню, заважають зробити корисні справи та як наслідок, погіршують здоров'я.

Інсценізація пісні «Физкультурный марш» (Б. Савельев, А. Хайт). Перший куплет виконують декілька учнів.

Утром встал, зарядку сделал,
 В школу зашагал.
 А когда домой вернулся —
 Маме помогал.
 Приготовил все уроки,
 Побежал в бассейн.
 И хотя был день нелегкий,
 Не устал совсем.

Прпнев:

Занимайся физкультурой,
 Развивай мускулатуру,
 И запомни твердо ты:
 Наши мышцы без работы —
 Словно птица без полета,
 Словно рыба без воды.
 Наши мышцы без работы —
 Словно птица без полета,
 Словно рыба без воды.

В е д у ч и й. Скажіть, про які звички ви щойно почули?
 У ч н і. Про корисні звички.

В е д у ч и й. Назвіть, будь ласка, їх англійською мовою.

У ч н і. To do morning exercises, to help your parents, to play sport, to do homework in time.

В е д у ч и й. А зараз перевіримо, чи дотримуетесь ви корисних звичок. Попрацюємо в парах. Кожна пара отримує картку з тестом «Are you healthy?». Позначте, будь ласка, як часто ви виконуєте те, про що у вас запитали.

Test «Are you healthy?»

- How often do you play sport?
 - every day
 - often
 - sometimes
 - never
- How often do you watch TV?

- a) every day
b) often
c) sometimes
d) never
3. How often do you eat chocolate?
a) every day
b) often
c) sometimes
d) never
4. How often do you eat fruit?
a) every day
b) often
c) sometimes
d) never
5. How often do you wash your face?
a) every day
b) often
c) sometimes
d) never
6. How often do you clean your teeth?
a) every day
b) often
c) sometimes
d) never

Перевірка відповідей деяких учнів, підбиття підсумків.

В е д у ч и й. А зараз ми послухаємо розповідь про двох дітей.
(Розповідають та інсценують двоє учнів.)

Nick is very healthy. He never watches TV. He plays sport every day. He always eats fruit. He washes his face and cleans his teeth every day.

Lucy is not very healthy. She watches TV every day and she never plays sport. She eats chocolate every day and she never eats fruit. She sometimes cleans her teeth, but she often forgets. She never washes her face.

В е д у ч и й. Як ви вважаєте, хто з цих дітей здоровий: Нік чи Люсі? Чому? Хто має багато шкідливих звичок? Яких? Назвіть їх англійською мовою.

Інсценізація пісні «Физкультурный марш» (Б. Савельєв, А. Хайт). Другий куплет виконують декілька учнів.

Утром встал я, потянулся —
И обратно лег.
Еле вытолкала мама

В школу на урок.
После школы на диване
Физику учил,
И под вечер еле-еле
Ноги волочил.

Прпнев.

В е д у ч и й. Попрацюємо в командах. Кожній команді слід розподілити звички людини на дві групи: корисні та шкідливі.

Useful habits		Harmful habits	
Not to wash	To play sport	To wash	
To eat only chocolate	Not to clean teeth	To get up late	
To eat fruit and vegetables	To clean teeth		

В е д у ч и й. Давайте пограємо в гру. Я називатиму звички людини, корисні та шкідливі. Коли ви почуєте корисну звичку — плескаємо в долоні, коли ж шкідливу — хитаємо головою.

- Лягати спати пізно.
- Займатися спортом.
- Умиватися щоранку.
- Їсти лише солодке.
- Читати лежачи.
- Робити ранкову зарядку.
- Робити уроки, коли працює телевизор чи радіо.
- Їсти овочі, фрукти, молочні продукти.
- Чергувати навчання з відпочинком та грою.
- Довго дивитися телевизор.
- Робити уроки в один і той самий час.
- Перед сном виходити на коротку прогулянку.
- Багато працювати на комп'ютері.
- Чистити зуби вранці та ввечері.

Підбиття підсумків.

В е д у ч и й. Ще одна дуже шкідлива звичка, яку мають дорослі, — паління. Хоча зараз палять і діти. Паління дуже небезпечно для життя людини. У паліїв хворе серце, шлунок та легені. Ті, хто палить, можуть захворіти на «хворобу паліїв» — атеросклероз. Людина, яка багато палить, може захворіти й на таку хворобу, коли

вона нездатна виконувати дрібну роботу: шити, плести, малювати... Позбавитися звички палити хоча надзвичайно важко, але можливо, якщо людина має силу волі та бажання.

Виконання учнями пісні «Меньше дыма» (Б. Савельєв, М. Танич).

Говорят, что сигарета
Смертоносней пистолета,
Убивает без огня
Закурившего коня.

Привев:

Бросьте «Яву», бросьте «Приму» —
В мире будет меньше дыму.
Застилает белый свет
Дым от ваших сигарет.

С сигаретою моею
Я хуюдею, и бледнею,
И желтею, как трамвай, —
Хоть в химчистку отдавай.

Привев.

Всех, кто любит сигарету,
Тех, кто курит по секрету —
Всех таких учеников —
На скамейку штрафников.

Привев.

Ведучи й. Отже, діти, ми з вами дізналися про корисні та шкідливі звички людини, поговорили про них і англійською мовою. Дотримуватися корисних звичок надзвичайно важливо.

Як ви вважаєте, що потрібно для того, щоб позбавитися своїх шкідливих звичок? (*Відповіді учнів: сила волі, бажання, допомога інших людей тощо*)

Ісценізація пісні «Физкультурный марш» (Б. Савельєв, А. Хайт). Третій куплет виконують декілька учнів.

В заключение логично
Дать такой совет:
Развиваться гармонично
Надо с детских лет.
Хорошо быть очень умным,
В шахматы играть,
Но при этом надо бегать,
Прыгать и нырять!

Привев.

УОЛТ ДІСНЕЙ ТА ЙОГО ГЕРОЇ (Година мистецтва для учнів 4–6 класів)

Знайомство зі світовою культурою сприяє естетичному вихованню юних читачів. Серед великих імен людства відоме ім'я Уолта Діснея — великого майстра мультиплікації та поки що єдиного класика мультиплікаційного кіно. Розкрити чарівний і добрий світ казок Уолта Діснея учням 4–6 класів допоможе година мистецтва «Уолт Дісней та його герої». Під час підготовки і проведення години мистецтва доцільно оформити тематичну полицку «Чарівний світ Уолта Діснея», куди помістити матеріали, що є в бібліотеці про цього майстра мультиплікації. Тут знайдуть своє місце і малюнки дітей за улюбленими мультфільмами. Якщо є можливість — записати музику до мультфільмів Уолта Діснея і використати її під час заходу. Разом з дітьми можна згадати казки Уолта Діснея: «Белоснежка и семь гномов», «Бонго», «Бемби», «Меч в камне», «Питер Пен», здійснити уявну мандрівку по казках відомого мультиплікатора.

Народився Уолт Дісней 5 грудня 1901 року в американському місті Чікаго. Уолт був четвертою дитиною у великій сім'ї середнього достатку. Ще змалку хлопчик багато малював і мріяв дістати художню освіту. Але грошей вдалося заробити лише на один рік навчання в академії мистецтв у Чікаго. Покинувши академію, Дісней переїхав до Канзас-Сіті, де спершу працював художником у журналах, а потім почав малювати і знімати коротенькі мультиплікаційні фільми, які він називав «сміхограмами». Проте ці мультфільми великої популярності Дісней не принесли. У 1923 р. Уолт переїжджає до Голівуду — центру американської кінопромисловості. Саме тут він створює свій перший багатосерійний фільм із досить цікавим персонажем. Дісней сам вигадав цей персонаж, сам його малював, сам писав сценарії, знімав фільми. За короткий час було випущено 26 серій мультфільму. Глядачам він сподобався і став надзвичайно популярним.

Запитання: Назвіть головного героя цього мультфільму.

Відповідь: Кролик Освальд.

Але, на жаль, перша спроба Діснея створити свого постійного героя кролика Освальда була невдала. Хазяїн кіностудії, де знімався серіал про кролика, привласнив собі цього цікавого персонажа і для продовження випуску серій найняв інших художників. А Дісней, залишившись без роботи, без грошей, змушений був шукати собі теми для своїх мультфільмів. І йому пощастило. Разом зі своєю дружиною Ліліан він створив такого персонажа, який ще більше

сподобався глядачам. Мультфільм із новим героєм народився у 1928 році й мав назву «Пароплав Віллі». Слід зазначити, що він є першим у світі звуковим мультфільмом. До речі, Уолт Дісней сам його озвучив.

Запитання: Назвіть головного героя цього мультфільму.

Відповідь: Міккі Маус.

Уолт Дісней створив перший у світі звуковий мультфільм. Проте, на цьому він не зупинився. У 1933 році Дісней приголомшив глядача своєю першою кольоровою стрічкою, яка мала назву «Квіти та дерева». А згодом великий майстер мультиплікації починає працювати над своїм першим повнометражним мультфільмом. Фільм вирішено було знімати за мотивами відомої казки. Але постановка цієї стрічки вимагала великих витрат. Хоча Дісней був дуже відомий як режисер, жоден банк не давав йому позики. Уолту казали: «мультики — це цікаво, але повнометражний мультфільм — це несерйозно». І Дісней не лишилося нічого, як продати все своє майно й умовити родичів учинити так само. Дісней ризикнув — і переміг. Фільм зібрав величезну кількість глядачів і приніс прибуток у 8 млн доларів. Саме на ці гроші була створена одна з величезних телекомпаній у Голлівуді — «Уолт Дісней продакшн».

Запитання: Назвіть ім'я головної героїні першого діснеївського повнометражного мультфільму.

Відповідь: Білосніжка.

Як відомо, Уолт Дісней сам вигадував сюжети для мультфільмів. Такі герої, як Міккі Маус, кролик Освальд, Дональд Дак — плід його фантазії. Проте є чимало фільмів, які майстер мультиплікації створював за творами відомих письменників. Так, стрічка «Аліса у Країні чудес» була знята за казкою Льюїса Керрола, «Піноккіо» — за казкою Коллоді, «Білосніжка і сім гномів» — за казкою братів Грімм. Серед повнометражних фільмів Діснея слід виділити ще один, створений за фантастичною повістю австрійського письменника Фелікса Зальтена. Зроблена за роки Другої світової війни, картина оспівувала життя, природу, закликала до збереження навколишнього середовища.

Запитання: Як називається цей мультиплікаційний фільм?

Відповідь: «Бембі».

Друга світова війна стала причиною багатьох змін у творчості Діснея. Деякі художники залишають студію Уолта, і велика діснеївська телекомпанія зазнає збитків. Але із цієї першої ситуації вихід було знайдено. Дісней почав знімати документальні фільми про

тварин. Для цього півтора десятка операторів роз'їхалися по багатьох країнах світу і знімали тварин де тільки можливо — у пустелях, на воді, під водою. Ці телефільми мали великий успіх. До того ж Дісней захопився постановкою художніх фільмів з акторами. На екран виходять стрічки «Острів скарбів», «Робін Гуд», «80 тисяч миль під водою» та ін. Уолт Дісней був надзвичайно багатогранною, енергійною людиною. Він перший у світі створив звуковий мультфільм, одним із перших почав робити кольорові мультфільми. Під керівництвом Діснея вийшли на екран сотні фільмів про тварин, десятки художніх кінострічок. За свої роботи Уолт отримав 29 премій Оскар. Але й цим не обмежилася ділова та мистецька активність Діснея. 1955 року неподалік від Голлівуду Уолт Дісней зробив ще одне відкриття.

Запитання: Що було відкрито Діснеєм у 1955 році?

Відповідь: Діснейленд.

Діснейленд — це парк розваг, де можна познайомитися з героями картин Діснея, здійснити захоплюючі подорожі у світ фантастики... Діснейленд став останнім улюбленим витвором великого майстра мультиплікації. У США є таке поняття, як «людина, яка сама себе створила». Це повністю стосується знаменитого мультиплікатора Уолта Діснея. Починаючи з нуля, він не тільки втілював у життя свою мрію — створювати мультфільми, набув світового визнання і став багатим, а також зміг поєднати у захоплюючий світ своєї фантазії дітей усієї земної кулі. Приклад життя і творчості Уолта Діснея переконує в тому, що, коли у людини є велика мрія, вона обов'язково збудеться за умови наполегливої праці.

Круглий стіл для учнів 4–6 класів за темою «ТВОРЧІСТЬ Є. С. ВЕЛТИСТОВА. ЙОГО ПОВІСТЬ «ЕЛЕКТРОНІК — ХЛОПЧИК ІЗ ЧЕМОДАНУ»»

Учитель. Про хлопчика Електроніка знає нині сила-силенна дітей. Неліних і допитливих. А раптом найдопитливіші захочуть дізнатися про автора цієї надзвичайно цікавої книги? Або ще щось, пов'язане з нею. Саме для вас і проводимо ми круглий стіл, ще й англійською мовою.

Who's the author of "Elektronic's adventures"?

The author of "Elektronic's adventures" is Eugene Veltistov. He was a handsome man. He was slim, tall and wore spectacles. Eugene Veltistov was born in 1934 in Moscow.

Eugene went to school in 1942. There were not so many books at that time, but the little boy liked to read very much. That's why he dreamt to be a seller of children's books. But then he changed his mind and became a journalist.

His first book «Пригоди на дні моря» appeared in 1960.

What can you tell about the literature of 50–60th?

By the end of 50th — at the beginning of 60th the schoolchildren began studying according to new, more difficult program. Gagarin made a flight to the space. The word “cybernetics” became famous even to housewives. People had a great interest to the scientific fantastic. And at that time Electronic — the boy from the suitcase appeared.

Караоке виконання учнями пісні з кінофільму «Пригоди Електроніка» «До чего дошёл прогресс» (муз. Є. Крилатова, слова Ю. Ентіна).

До чего дошёл прогресс —
до невиданных чудес,
опустился на глубины
и поднялся до небес.

Позабыты хлопоты,
остановлен бег,
вкальвают роботы,
а не человек.

До чего дошёл прогресс —
труд физический исчез,
да и умственный заменит
механический процесс.

Позабыты хлопоты,
остановлен бег,
вкальвают роботы,
а не человек.

До чего дошёл прогресс —
было времени в обрез,
а теперь гуляй по свету,
хочешь с песней, хочешь без.

Позабыты хлопоты,
остановлен бег,
вкальвают роботы,
счастлив человек.

But why is “from the suitcase”?

One day Eugene Veltistov went to the seaside. He put his things to the suitcase. His suitcase was very heavy. So, Eugene Veltistov began

to think that somebody was inside. “Maybe, it's the electronic boy? I'll open the lid of my suitcase in the train, and the boy will open his eyes and say: “Hello! My name is Electronic.”

Eugene Veltistov didn't forget this boy and soon wrote the book about him.

Караоке виконання учнями пісні з кінофільму «Пригоди Електроніка» «Крылатые качели» (муз. Є. Крилатова, слова Ю. Ентіна).

В юном месяце апреле
В старом парке тает снег,
И весёлые качели
Начинают свой разбег.

Позабыто всё на свете,
Сердце замерло в груди,
Только небо, только ветер,
Только радость впереди.
Только небо, только ветер,
Только радость впереди.

Взмывая выше ели,
Не ведая преград,
Крылатые качели
Летят, летят, летят.
Крылатые качели
Летят, летят, летят.

Детство кончится когда-то,
Ведь оно не навсегда,
Станут взрослыми ребята,
Разлетятся кто куда.

А пока мы только дети,
Нам расти ещё, расти,
Только небо, только ветер,
Только радость впереди.
Только небо, только ветер,
Только радость впереди.

Взмывая выше ели,
Не ведая преград,
Крылатые качели
Летят, летят, летят.
Крылатые качели
Летят, летят, летят.

Шар земной быстрей кружится
 От весенней кутерьмы,
 И поют над нами птицы,
 И поём, как птицы, мы.
 Позабыто всё на свете,
 Сердце замерло в груди,
 Только небо, только ветер,
 Только радость впереди.
 Только небо, только ветер,
 Только радость впереди.
 Взмывая выше ели,
 Не ведая преград,
 Крылатые качели
 Летят, летят, летят.
 Крылатые качели
 Летят, летят, летят.

How many books about Electronic did Eugene Veltistov write?

There are four books: «Пригоди Електроніка», «До мене, Рес-сі!», «Переможець неможливого» та «Нові пригоди Електроніка».

Who was Ressay?

Ressay was Electronic's dog. He's the boy's friend.

Караоке виконання учнями пісні з кінофільму «Пригоди Електроніка» «Это знает всякий» (муз. С. Крилатова, слова Ю. Ентіна).

Если меркнет свет в окошке,
 На душе скребутся кошки,
 Кто сумеет вам помочь
 И прогонит кошек прочь?

Это знает всякий,
 Это не слова:

Преданней собаки
 Нету существа!

Преданней собаки,
 Ласковой собаки,
 Веселей собаки
 Нету существа!

} Дівчи

Если кто-нибудь решится
 На хозяев покуситься,
 Кто сумеет рядом встать
 И нахала покусать?

Это знает всякий,
 Это не слова:
 Преданней собаки
 Нету существа!
 Преданней собаки,
 Ласковой собаки,
 Веселей собаки
 Нету существа!
 Кто любой приказ толково
 Понимает с полуслова,
 Кто, не требуя наград,
 Рядом быть бывает рад?
 Это знает всякий,
 Это не слова:
 Преданней собаки
 Нету существа!
 Преданней собаки,
 Ласковой собаки,
 Веселей собаки
 Нету существа!

} Дівчи

But who is Electronic's best friend?

This is Sergey Syroyezhkin, a schoolboy. He's Electronic's twin. Sergey didn't study well. He was a lazy boy. Once Sergey and Electronic met each other. Sergey offered to be Electronic's best friend. He sent Electronic to school, and all teachers gave him only excellent marks, because the boy was very clever and nice. All Serhiyko's classmates liked Electronic. But soon they found out that it wasn't Sergey.

Караоке виконання учнями пісні з кінофільму «Пригоди Електроніка» «Грустная песенка Сыроежкина» (муз. С. Крилатова, слова Ю. Ентіна).

Шуршит занудно дождик морозящий,
 Душа моя в тревоге и тоске.
 Я человек, по-моему, пропащий,
 Зачем я строю планы на песке?
 Сгустились надо мною злые тучи,
 И вдруг я оказался не у дел.
 Ну, почему такой я невезучий,
 Ну, почему страданье — мой удел?
 Никто не проявляет интереса
 К моей навек загубленной судьбе.

Попался я на удочку прогресса
И этим страшно навредил себе.
Куда бежать и где искать удачу,
Она в какие спряталась края?
Петь не могу, боюсь, сейчас заплачу,
А впрочем, спета песенка моя.

Electronic and classmates helped Sergey to become a good pupil

While writing his books about Electronic, Eugene Veltistov visited a mathematic school. There he met a Maths teacher. His name was Isaak Якович Танатар. This teacher made a wallpaper «Програміст-оптиміст» together with children. The pupils liked their teacher, but called him «Таратар». So Таратар was a teacher in Eugene Veltistov's novel.

Учитель. Євген Велтистов — оптиміст. Він вірить у перемогу розуму й людяності. Книжка про електронного хлопчика заряджає тих, кому адресована, інтересом до науки, до поезії, до всіх досягнень людського генія. Євген Велтистов справді вміє говорити про складне просто. Він здатний побачити звичні речі з нового боку. Він, безперечно, «фізик», а не «лірик». Симпатії на боці точних наук. Але зневаги до «лірики» автор не поділив. Герої «Електроніка» не однобічні: так, математик Таратар, розповідаючи учням про процес творчого відкриття, навів як приклад... вірші Пушкіна. Прочитав їх тихо, майже пошепки. І до класу немов увірвався безшумний вітерець, що затуманив очі.

І з самого початку сприйнявши умовність, святкову фантастичність сюжету, віриш уже всьому: і лукавому професорові Громову, який віддавав перевагу звичайному таксі над вертольотами, і хлопчикові-роботові, що виявився мов дві краплі води схожим на школяра Сергійка Сироїжкина, і нечуваній Країні двох вимірів, де все плоске — люди, будинки, м'ячі, дерева... Та іншим чудесам. Усе це художньо вірогідно.

У 1982 році Євгенові Серафимовичу Велтистову присуджено почесне звання лауреата Державної премії СРСР за сценарій багатосерійного художнього фільму «Пригоди Електроніка».

Доктор фізико-математичних наук, професор С. Капіца назвав Електроніка «Буратіно наших днів», а його історію — казкою, спроектованою в електронний вік. Сьогодні з Електроніком дружать діти В'єтнаму й Німеччини, Греції та Франції, Болгарії та Японії!

Наш круглий стіл добігає кінця. Чи сподобалося вам обговорення чудової повісті «Електронік — хлопчик із чемодану»? Чи ді-

зналися ви щось нове та цікаве для себе про повість та її автора?
(Відповіді учнів)

Караоке виконання учнями пісні з кінофільму «Пригоди Електроніка» «Ты — человек» (муз. Є. Крилатова, слова Ю. Єнтіна).

Куда подует ветер,
туда и облака,
По руслу протекает
послушная река.

Но ты — человек,
ты и сильный, и смелый,
Своими руками
судьбу свою делай.

Иди против ветра,
на месте не стой,
Пойми, не бывает
дороги простой.

Где рельсы проложили,
там ходят поезда,
Куда пастух погонит,
туда бредут стада.

Но ты — человек,
ты и сильный, и смелый,
Своими руками
судьбу свою делай.

Иди против ветра,
на месте не стой,
Пойми, не бывает
дороги простой.

Теперь не доверяют,
как прежде, чудесам,
На чудо не надейся,
судьбой командуй сам.

Но ты — человек,
ты и сильный, и смелый,
Своими руками
судьбу свою делай.

Иди против ветра,
на месте не стой,
Пойми, не бывает
дороги простой.

Розробка літературного ранку, присвяченого повісті**П. Л. ТРЕВЕРС «МЕРІ ПОППІНС» У 4–5 класі****Мета:**

- *дидактична* — ознайомлювати учнів 5 класів із творчістю відомої англійської письменниці П. Л. Треверс, зокрема з повістю «Мері Поппінс»; формувати навички аналізу літературного твору; порівняння його з екранною версією;
- *виховна* — виховувати пізнавальний інтерес, бажання читати твори англійської літератури, прищеплювати любов до читання;
- *розвивальна* — розвивати творчі здібності учнів.

Обладнання: ілюстрації дітей до повісті П. Л. Треверс «Мері Поппінс»; магнітофон, касети з піснями до кінофільму «Мері Поппінс, до побачення!»

ХІД ЗАХОДУ

T. Boys and girls, all of you have read the novel of the famous English children's writer P. Travers "Mary Poppins". Did you like it? (*Pupils' answers*) Today we shall compare notes with each other and we shall learn more about P. Travers' creative work.

P1. Mary Poppins does not come and does not leave — she APPEARS and DISAPPEARS. She is brought with east wind and she is flown with the west wind. She rises on handrail as easily as children come downstairs. "She isn't alike anyone. She is Great Exception", the Starling says about her. Mary is Cobra's cousin; she is one of those who decorate the sky with the stars.

T. Let's remember what miracles does Mary Poppins do. She is a real magician, isn't she?

P2. What wonderful adventures had the children from the Cherry lane when Mary Poppins was their nurse! They were in the zoo on her birthday party in the night? They were in the sweetshop of a very old ancient woman (she was a magician too)? Who remembers everything from the times of knights and sells gingerbreads with real stars!

But Mary Poppins was the strict nurse. She saw to it, that Michael, Jane and Twins behaved, as it is necessary in the English families: were polite, accurately dressed and brushed the hair, didn't play up and ate what was given to them...

T. Yes, Mary Poppins was a strict nurse. And we learn some English family traditions from this novel. But what happened when children didn't listen to their nurse?

P3. But when children broke these rules were broken, some other miracles happened. Jane got inside of the Royal Porcelain Dish. But

only Mary Poppins saved the girl. Jane called nobody but only the magic nurse for help.

T. What has Mary Poppins on? It's also the tradition in England to take an umbrella because the weather is often rainy.

P4. Mary is like a prim Englishwoman. She has gloves and a hat on. She has an umbrella in her hands. It often rains in England so umbrella is a part of an English suit. Mary Poppins thinks that she is the most beautiful woman in the world.

T. How many magic things does Mary Poppins have? Let's name them.

P5. Mary Poppins like each magician, has magic things. She gets an apron, a toothbrush, soap and many other things from the empty bag. She also has a bottle with medicine to sleep better, and... Michael drinks from it, feeling the taste of strawberry ice cream. Jane feels the taste of lemon juice with sugar. From the same bottle milk gets to Twins. There is a thermometer that shows the real character of each person.

T. Let's speak about the important things that you have to learn from the novel. Each person must know them.

P6. The author of "Mary Poppins" is "Great exception", too. Wise Pamela Travers teaches the young readers to very important things. For example, to be silent about a miracle which happened to you. She tells a story about the red cow that "was extremely respectable lady and "recognized only black or white — and any grey tones".

Учитель. А зараз ми перевіримо, чи добре ви знаєте зміст твору.

1. What does Mary Poppins look like? What does she look like in the film? (*In the film Natalia Andriychenko is in the part of Mary Poppins: she is attractive and a fair-haired woman: in the novel Mary Poppins is not a pretty woman and her hair is black*)
2. What is there in her bag? (*There is a bed, clothes in her bag*)
3. What miracles does she do?
4. What character has she? (*She is boastful, she is a strict nurse, she likes when children obey her*)
5. How did she punish Miss Endrew? (*She put her in the cage and made her smaller*)
6. What did Mary Poppins speak to the dog about? (*About the dog's friends*)

Учитель. Ви, мабуть, дивилися художній фільм для дітей «Мері Поппінс, до побачення!» Давайте спробуємо порівняти літературний твір із цим фільмом.

1. What character does Mary Poppins have in the film? Listen to the song "Lady Perfection". Can we say that she is boastful?

2. How does she call herself in the song? (*Lady Perfection*)
3. What heroes are there in the film but not in the novel? (*Listening to the song "Bad weather is in the house now..." The children's uncle, the boy Nelei, madam Corry, a dolphin*)
4. Let's compare the scene of Mary Poppins' birthday in the book and in the film (in the film all heroes meet themselves in their childhood; in the novel children go to the zoo in the night.) (*Listening to the song "The wind of changes"*)

Учитель. А тепер дізнаємося, наскільки глибоко ви зрозуміли літературний твір.

1. When does Mary Poppins appear? (*She appears, when the family needs her help*)
2. What did she punish Miss Endrew for? (*Because she was a very bad woman and she didn't like children*)
3. Why did the children love her? She was a strict nurse, wasn't she? (*They loved her, because she was a magician*)
4. Do you want to have a magic nurse? What would you ask her for?

The announcement a vacancy for pupils' pictures. Choosing the best work.

Вікторина «ПОДОРОЖ ЛОНДОНОМ»

Мета: узагальнення початкових знань про столицю Англії — Лондон; продовження формування пізнавального інтересу, бажання подорожувати світом у майбутньому.

Обладнання: роздавальний матеріал, фото, диск "This is Britain" (London).

ХІД ЗАХОДУ

I. Організаційний етап

II. Актуалізація опорних знань

Повторення слів за темою «У місті»: лікарня, метро, залізниця, міст, ігровий майданчик, багатоповерхові будинки.

Hospital, metro, railway station, bridge, playground, apartment block.

(Виконання пісні "London bridge".)

III. Основна частина уроку

Повідомлення теми заходу

Today we shall travel around London, speak about this city and see who knows about it best.

Ми проведемо цікаву вікторину й дізнаємося, хто найбільше знає про Лондон — столицю Англії.

Учасники діляться на три команди.

Перегляд відеофрагмента «Лондон»

Яка команда запише більше слів за темою «Місто», які були присутні у фільмі? За кожне правильне слово — 1 бал.

Робота з реченнями

Дані правильні та неправильні речення. Треба відмітити правильні речення знаком «+», неправильні — «-».

- London is a capital city of England.
- It is not an old city.
- Tower is in London.
- We can find London Bridge now.
- A big fire was in Berlin.
- London has Westminster Abbey, Trafalgar Square and Big Ben.
- Big Ben is a street.

За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал.

Яка команда припуститься менше помилок?

Робота з фотографіями

Розгляньте фото визначних місць Лондона. Що зображено на кожній фотографії? За кожну правильну відповідь — 1 бал.

IV. Підсумок вікторини. Оцінювання

—Did you like London?

—What would you like to visit in it?

—Did you like our trip?

Розробка факультативного курсу «КРАЇНОЗНАВСТВО» ДЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Пояснювальна записка

Ця програма розрахована на перший рік вивчення іноземної мови в загальноосвітніх школах. Заняття проводяться один раз на тиждень.

Дидактична мета програми — дати початкові уявлення про країни, мова яких вивчається, їх історію, державну символіку, культуру, мистецтво.

Під час складання цієї програми ми виходили із загальних принципів дидактики: науковості, доступності, зв'язку навчання з життям, наочності (бо під час проведення цього курсу мають використовуватися малюнки, діафільми, ТЗН).

Виховна мета полягає в етичному, естетичному вихованні школярів.

Розвивальна мета полягає в розвитку творчих здібностей учнів, формуванні пізнавального інтересу, активності.

Листопад

1. Поняття про Велику Британію, Англію. Природа Великої Британії.
2. Прапор Великої Британії.
3. Міста Великої Британії. Лондон — столиця Англії.
4. Америка. Її відкриття. Прапор Америки.

Грудень

1. Життя дітей в англійських країнах. Освіта дітей. Види шкіл.
2. Дитяча англійська література. Дитячі вірші та пісні у перекладі С. Маршака.
3. Дитяча англійська література. Л. Керролл «Аліса у Країні чудес». Історія виникнення твору.
4. Англійська дитяча література. А. Мілн «Вінні-Пух».

Лютий

1. Американська дитяча література. Ф. Баум «Чарівник країни Оз».
2. Американська дитяча література. Дж. Харріс «Казки дядечка Римуса».
3. Американські та англійські народні казки.
4. Англійські звичаї та традиції.

Березень

1. Англійські свята.
2. Американські свята.
3. Традиційна їжа в Англії та Америці.
4. Розробка усного журналу.

Квітень

1. Видатні люди Англії.
2. Видатні люди Америки.
3. Мультиплікація. У. Дісней. Діснейленд. Відомі казкові герої мультфільмів У. Діснея.
4. Англійський дитячий журнал "Misha".

Травень

1. Розробка усного журналу.
2. Герої казок англійських країн.
3. Повторення вивченого.
4. Повторення вивченого.

СВЯТКУВАННЯ ДНЯ ПОДЯКИ У США

Мета:

- виховувати в учнів почуття прекрасного;
- виховувати повагу до історії США;
- провести практику мовленнєвої діяльності: монологічної, аудіювання;
- ознайомлювати учнів із лексикою з теми «День подяки»;
- розвивати творчу фантазію, ініціативу в здійсненні іншомовної мовленнєвої діяльності;
- розвиток міжпредметних зв'язків (з історією).

Обладнання: відео, магнітофон, тематичні картини, карта, журнали.

ХІД ЗАХОДУ

A n n o u n c e r. People have always given thanks at harvest time. They are glad to have food for the winter and celebrate with feasting and prayers of thanksgiving. Today we'll speak about one of the major American holidays — Thanksgiving Day. You will learn some interesting facts, play games, sing songs.

P1. All in a Word by Aileen Fisher

T for time to be together, turkey, talk and tangy weather.

H for harvest stored away, home, and health and holiday.

A for autumn's frosty art, and abundance in the heart.

N for neighbours, and November, nice things,

new things to remember.

K for kitchen, kettles' croon, kith and kin expected soon,

S for sizzles, sights and sounds, and something special

that abounds.

That spells THANKS — for joy in living and a jolly good

Thanksgiving.

A n n o u n c e r. Discovery of America

The Europeans wanted to trade with China, but the ways of getting there were dangerous and expensive. 1492, Christopher Columbus left

Spain to find a new route to the Far East. He never found China, but he found some islands. He called the people there “Indians”. He had discovered a new world. Amerigo Vespucci was the first to declare it a new continent. The New World was called America in his honour.

Colonists from Spain, France, Holland, England and other countries came to the New World for many different reasons: trade, freedom of religion, political freedom and economic reasons. They founded 13 colonies along the eastern coast of North America.

The first permanent colony was Jamestown, Virginia in 1607. These colonists came from England to try to make money by trading with Europe. They believed they would be rich. Less than half of the colonists of Jamestown survived the first few years.

Listen to the song “America the Beautiful”. It’s about American natural scenery and history.

Учні виконують пісню.

P2. There is one day a year when all Americans stay home with their families and eat a big dinner. This is Thanksgiving Day. The Pilgrims celebrated the first Thanksgiving Day in the fall of 1621. The Pilgrims sailed to America from Plymouth, England, in September, 1620. They came to America for religious freedom. They were among the first European settlers in America. The name of their ship was the Mayflower. They landed at Plymouth Rock, in what is now the state of Massachusetts in December, 1620.

At first, the passengers enjoyed good weather at sea. But soon, strong winds and fierce storms developed. Our ship, the Mayflower, began to shake and leak. Finally, one of the main beams broke. Some of the passengers and sailors were afraid the ship could not cross the ocean. They wanted to return to England. But others felt confident. “If we do not use all the sails, and if we repair the main beam, we will not sink,” they promised. So everyone put his trust in God, and they all decided to continue. After a long struggle with the sea, the Mayflower came to land. What a joy the Pilgrims had when they realized where they were!

There were people living in America before Jamestown was founded and the Pilgrims arrived. These people were the Native American Indians. The Indians began settling in America about 25,000 years ago. They hunted, fished, and farmed to survive. There were many regional groups, or tribes, and each had its own customs and beliefs.

The Pilgrims’ first winter in the New World was difficult. They had arrived too late to grow any crops. Without fresh food, half of the Pilgrims died. The following spring the Indians taught the Pilgrims

how to hunt, fish, plant, and survive in America. The crops did well, and in the fall of 1621 the Pilgrims had a great harvest. They were thankful and decided to celebrate it with a Thanksgiving feast. They prepared a dinner of turkey, corn, beans, and pumpkins. They invited their Indian friends to share this three-day feast. The Indians brought food to the feast, too (they even brought popcorn!). Americans still celebrate Thanksgiving Day in the fall. It is celebrated on the fourth Thursday in November. Turkey is still the main dish and pumpkin pie is the most popular dessert.

A n n o u n c e r. In the early 1600s, Dutch settlers brought the “Prayer of Thanksgiving” to the New World. It became popular in the colonies and today it’s a traditional Thanksgiving hymn.

P3. We Gather Together

We gather together to ask the Lord’s blessing;
He chastens and hastens his will to make known;
The wicked oppressing now cease from distressing,
Sing praises to his name: He forgets not his own.
Beside us to guide us, our God with us joining,
Ordaining, maintaining His Kingdom divine;
So from the beginning the fight we are winning;
Thou, Lord, wast at our side, all glory be thine.
We all do extol thee, thou leader triumphant,
And pray that thou still our defender will be.
Let thy congregation escape tribulation;
Thy name be ever praised! O Lord, make us free!

A n n o u n c e r. American children still sing the song you are going to listen to as they look forward to spending Thanksgiving with grandparents. It was written by Lydia Maria Child in 1860.

P4. Over the River

Over the river, and through the wood,
To Grandmother’s house we go;
The horse knows the way,
To carry the sleigh,
Through white and drifted snow.
Over the river and through the woods,
Oh, how the wind does blow!
It stings the nose
And bites the toes
As over the ground we go.
Over the river and through the woods,
Trot fast, my dapple grey!

Spring over the ground
 Like a hunting hound,
 For this is Thanksgiving Day!
 Over the river and through the woods,
 Now Grandmother's face I spy.
 Hurrah for the fun!
 Is the pudding done?
 Hurrah for the pumpkin pie!

P5. Thanksgiving Day is associated with certain symbols and foods. Turkey is part of the traditional Thanksgiving dinner, since it is believed that the Pilgrims and Native Americans had turkey at their feast. Cranberries are also part of Thanksgiving dinner, probably because the Pilgrims had cranberries, which they found in the bogs around Plymouth. The cranberry, as it was called, was used for dye, as well as for food.

The horn of plenty, or the cornucopia, is a familiar Thanksgiving symbol. It is a symbol of the earth's bounty, and reminds us that our food comes from the earth.

Indian corn is used as a decoration. The American Indians taught the Pilgrims how to plant corn, which the Pilgrims used to survive their first winter. To keep hostile tribes from knowing how many Pilgrims had died, the Pilgrims planted corn over graves.

P6. Thanksgiving
 Thank you
 for all my hands can hold —
 apples red
 and melons gold,
 yellow corn
 both ripe and sweet,
 peas and beans
 so good to eat!
 Thank you
 for all my eyes can see —
 lovely sunlight,
 field and tree,
 white cloud-boats
 in sea-deep sky,
 soaring bird
 and butterfly.
 Thank you
 for all my ears can hear —

birds' song echoing
 far and near,
 songs of little
 stream, big sea,
 cricket, bullfrog,
 duck and bee!
by Ivy O. Eastwick

A n n o u n c e r. Thanksgiving in America is not only giving thanks to God, one's country and family members and eating too much, it also has such national entertainment as a Thanksgiving Day Parade and a professional football game broadcast on TV. The Gimbel Brothers started the parade tradition with a parade of toys in Philadelphia in 1920. The famous Macy's Thanksgiving Day Parade in New York City is part of the traditional celebration. Millions of people watch it on TV every year.

P7. The Thanksgiving Day Parade
 Thanksgiving Day is here today,
 the great parade is under way,
 and though it's drizzling quite a bit,
 I'm sure that I'll see all of it.
 Great balloons are floating by,
 cartoon creatures stories high,
 Mickey Mouse and Mother Goose,
 Snoopy and mammoth moose.
 The bands are marching, here they come,
 pipers pipe and drummers drum,
 hear the tubas and the flutes,
 see the clowns in silly suits.
 It's pouring now, but not on me,
 I'm just as dry as I can be,
 I watch and watch, but don't get wet,
 I'm watching on our TV set.

A n n o u n c e r. Thanksgiving parades began at Plymouth. At first there were simple displays of arms at Plymouth, then later processions and rituals, especially of firemen and the military.

As for the tradition of a Thanksgiving football game, it is new. During the 1860s and 1870s local baseball games had dominated Thanksgiving holiday afternoons. But by the 1880s American football had become the national Thanksgiving sport. In 1934 the tradition of a professional football game on Thanksgiving was established in Detroit. At first it was broadcast on radio, later on TV.

Thanksgiving is a time for tradition and sharing. Even if they live far away, family members gather for a reunion at the house of an older relative. On most tables throughout the United States, foods eaten at the first Thanksgiving have become traditional.

P8. Turkeys are as American as apple pie. No other country makes such a fuss about its native bird. But while everyone agrees that the turkey is a perfect food for Thanksgiving, no one seems to be able to agree on the way to cook it. Almost everyone seems to know “absolutely best way” to cook a turkey, and those who don’t, know the best way to eat it.

Though there are many ways of cooking Thanksgiving turkey, the way I’m going to tell you about seems to be the simplest one.

The perfect roast turkey recipe yields a bird that is tender and succulent.

- 1 turkey
- 1/4 pound (lb) butter, depending on size of turkey
- salt to taste
- pepper to taste
- 1/4 cup water
- poultry seasoning
- 5 sprigs parsley
- 4 stalks celery
- 3 onions, apples or oranges
- Preheat oven.

Rinse the turkey and pat it dry. Sprinkle the body cavity with 1 teaspoon salt and 1/2 teaspoon poultry seasoning, then place in the cavity parsley, diced celery, and onions, apples, or oranges, quartered. Soften butter and rub all over the turkey. Sprinkle with salt and pepper and place, breast down, on roasting pan with 1/2 cup water. Baste turkey every 20 minutes with pan drippings have accumulated in bottom of roasting pan. Cook 15 minutes per pound if turkey weighs less than 16 pounds, 12 minutes per pound if it is heavier. Turn breast up after 1 hour if the turkey weighs less than 12 pounds; after 1 1/2 hours if the turkey weighs more. After the time is up remove the turkey to a warm platter and cover loosely with a towel or foil. Let cool 15 minutes before carving.

P9. Cranberry Pie is a traditional favourite dessert which is but one of array of pies at the annual Thanksgiving celebration.

Mixture:

- 1 pound (lb) whole cranberries, washed and sorted
- 2–3 cups brown sugar

- 2 cups water
- 1/4 teaspoon nutmeg or cinnamon

In large saucepan, combine cranberries, 2 cups brown sugar, and water. Simmer until cranberries pop and syrup has thickened, about 10 minutes. Add spices and taste. Add sugar if mixture seems too tart.

- Pie Shell:
- 1,5 cups flour
- 1/4 teaspoon salt
- cup butter
- 3–4 tablespoon cold water

Mix flour and salt. Cut in the shortening. Combine lightly. Sprinkle water over the flour mixture, a tablespoon at a time, and mix lightly with a fork, using only enough water so that the pastry will hold together when pressed gently into a ball. Shape the pie shell. Preheat oven.

Spoon mixture into pie shell and bake for 30 minutes.

A n n o u n c e r. We hope you will make these recipes your own and add your family traditions so that your family and friends can enjoy the most delicious in Thanksgiving eating.

P10. Apple Pie by Else Holmelund Minarik

Apple pie,

Pumpkin pie,

Turkey on the dish!

We can see,

We can eat

Everything we

Wish, wish, wish, wish.

Grandma’s here,

Grandpa’s here,

Cousins bright and gay,

Aunts and uncles

Share with us

This good Thanksgiving

Day, day, day, day.

Thank you, God,

Thank you, God,

For good things to eat.

Thank you also

For this day

When we with friendly hearts

Do meet, meet, meet.

A n n o u n c e r. Imagine you are having a Thanksgiving feast. Read sentence by sentence what we would do.

1. Set the table.
2. Take the roast turkey out of the oven.
3. Put all the food on the table.
4. Call your family to the table: "It's time to eat!"
5. Sit down. Put your napkin on your lap.
6. Say prayers.
7. Carve the turkey.
8. Serve each person.
9. Enjoy.
10. Say: "I'm full. "

A n n o u n c e r. People usually go to church in the morning or in the evening. At these services prayers and psalms are both spoken and sung. Some of the prayers are older than Thanksgiving Day itself; "The Aztec Prayer" originated in the 1500s. Others, like "Prayer Before Eating" of Arapaho Indians, of Minnesota, Wyoming and Colorado date well after the first Thanksgiving.

Try an old Thanksgiving ritual this year. Start your meal with the joyful noise of thanksgiving.

P11. Arapaho Prayer Before Eating

Our father, hear us, and our grandfather. I mention also
all those that shine, the yellow day, the good wind, the good
timber, and the good earth.

All the animals, listen to me under the ground.

Animals above ground, and water animals, listen to me.

We shall eat your remnants of food. Let them be good.

Let there be long breath and life.

Let the people increase, the children of all ages,
the girls and the boys, and the men of all ages and the women,
the old men of all ages and the old women.

The food will give us strength whenever the sun runs.

Listen to us. Father, Grandfather.

We ask thought, heart, love, happiness.

We are going to eat.

A n n o u n c e r. All people give thanks for the good things that they have. In this spirit of sharing, people and charitable organisations offer a traditional meal to those in need, the homeless.

Imagine the situation: you are at a Thanksgiving table. What would you express thanks for?

Можливі варіанти відповідей учнів:

- I thank my friend because she understands me.
- I am thankful for being given a chance to meet so many good people.
- I thank my mother because she supports me in difficult situations.

T. Time for Fun. Music and Movement

T. These songs and dances tell about Indian and Pilgrim children.

Use pantomime to show the actions in this song sung to the tune of "The Mulberry Bush".

This is the way we beat our drum,

Beat our drum, beat our drum,

This is the way we beat our drum,

We are the Wampanoag.

(Continue with these verses:

plant our corn, grind our corn, wash our clothes).

Thanksgiving Action Poem

- When the Pilgrims sailed to this new land,
(Put one arm out to represent land, use the other arm to make a boat sailing on "bumpy waves")
- They met a friendly Indian band.
(clasp hands in a handshake)
- The Indians taught them to plant, hunt and fish,
(sow seeds, shoot arrows, cast fishing pole)
- Then they all had a feast with many a tasty dish.
(make eating gestures and pat stomach contentedly).

A n n o u n c e r. Thanksgiving is the unofficial beginning of the Christmas season, and in many cities and communities Thanksgiving marks the arrival of Santa Claus. Salesmen offer sales and discounts. People begin to buy presents for Christmas. Christmas carols are broadcast. To make your spirits bright we shall sing one because Christmas is coming. (*Jingle Bells*)

A n n o u n c e r. I thank all the participants for taking part in the holiday celebration. I thank you for being so nice, helpful. I hope you've learned much about Thanksgiving traditions and, of course, you will get excellent marks.

КВК "WHO KNOWS ENGLISH PROVERBS BEST?"

І конкур

Представлення членів команди, пояснення їх назви, представлення капітана.

II конкурс

Команди по чергово показують малюнки типу «Що б це означало?» Суперники відгадують, яка приказка проілюстрована кожним малюнком.

III конкурс

Ведучий читає оповідання. Члени команди обирають варіант кінцівки оповідання з кількох запропонованих. Наприклад:

A Polite Man

It was summer. A young girl in a pretty dress quickly entered a compartment of a train and sat down. The train began to move. In the compartment there was only a young man. He tried to tell her something but she didn't want either to listen or to speak to him. When the train was coming up to the station, the young man stood up and said: "I tried to tell you that you were sitting on my bag with strawberries. But you didn't want to listen, so now your dress is ruined".

Приказки-кінцівки оповідання:

1. The devil is not so black as he is painted.
2. It is no use crying over split milk.
3. Practice what you preach.

IV конкурс

Кожна з команд показує сценку, підготовлену вдома. Суперники відгадують назву п'єси-пантоміми чи озвученої інсценівки.

V конкурс

20 приказок розрізаються на дві половинки.

Better late	Than never

Команди виділяють трьох знавців, які за найкоротший час мають скласти розрізані приказки. Складені приказки зачитуються вголос.

VI конкурс

Командам пропонується вибрати картку, на якій записані дві приказки. Наприклад:

1. Don't trouble trouble until trouble troubles you.
2. A cat in gloves catches no mice.
1. Talk of the devil and he will appear.
2. Don't look a gift horse in the mouth.

Ведучий пропонує розкрити засобами пантоміми значення цих приказок, а суперникам — здогадатися, які приказки були показані.

VII конкурс (уболівальників)

Поки команди готують пантоміму, уболівальникам пропонується закінчити приказку. Ведучий розпочинає, уболівальник закінчує.

VIII конкурс

Знайдіть англійський аналог української приказки. Ведучий читає українські приказки. Команди намагаються швидко перекласти їх. Перемагає та команда, яка швидше і правильніше перекладе. Зразки приказок:

1. Про вовка промовка, а вовк у хату.
2. В тихому болоті чорти водяться.
3. Хто рано встає, тому Бог дає.

IX конкурс (капітанів)

Марафон. Капітани по чергово називають по одній приказці. Приказки не повинні повторюватись, обдумувати дозволяється не більше трьох секунд. Виграє той, хто останній називає приказку.

Розробка позакласного заходу за темою «ПОДОРОЖ ДО КРАЇНИ НЕХВОРІЙКИ»

Цілі: вдосконалювати вміння будувати непередбачені висловлювання, вживання лексичних одиниць з теми «Здоров'я»; стимулювати використання в мовленні учнів прислів'їв та приказок, пов'язаних з темою; удосконалювати навички письма й читання; розвивати творчі здібності учнів; формувати навички дбайливого ставлення до свого здоров'я, вміння запобігати хворобам, бажання вживати їжу, багату на вітаміни; виховувати культуру мовлення.

Обладнання: костюми для драматизації, карта-маршрут, ваза з яблуками, дидактичний матеріал для парної та групової роботи, рисунки.

ХІД ЗАХОДУ

Учитель. Діти, сьогодні ми отримали запрошення до чудесної країни Нехворійки. У нас якраз дозріли чарівні яблука. Хто їх з'їсть, той завжди буде здоровим, а отже, добре навчатиметься. Ви ж знаєте англійське прислів'я "An apple a day keeps the doctor away" — «Їж кожного дня по яблуку, і лікар не знадобиться». За

кожну правильну відповідь ви будете отримувати по одному яблуку. Хто їх найбільше заробить, той і переможе. Але пам'ятайте — на нашому шляху можуть трапитися перешкоди. На кожне каверзне запитання потрібно дати правильну відповідь. Зумієте? Тоді вперед! (Демонструє карту маршруту.)

Звучить фонограма пісні «Если хочешь быть здоров».

A Toothache (учень у костюмі). Let me introduce myself I'm a Toothache. А ось і я! Ви зі мною ще не знайомі! Я страшний, я нудний, я сильний Зубний Біль. Я завжди з'являюся там, де не чистять зуби та їдять багато солодощів. Я люблю дітей, які гризуть олівці й ручки. От тепер ви від мене не сховаєтесь! Зараз у вас зуби заболять, — і нікуди ви не вирушите.

Учитель. Зачекай, Зубний Білю! Ми знаємо, як із тобою боротися! Діти, розкажіть йому, що потрібно робити, щоб не боліли зуби.

Діти відповідають англійською.

- P1.** To clean teeth.
- P2.** To eat not so many sweets.
- P3.** To eat vegetables and fruit, especially apples and cherries.
- P4.** To visit a dentist twice a year.
- P5.** Not to keep pens and pencils in the mouth.

Учень

Как поел, почисти зубки.
 Делай так два раза в сутки.
 Предпочти конфетам фрукты,
 Очень важные продукты.
 Чтобы зуб не беспокоил,
 Помни правило такое:
 К стоматологу идём
 В год два раза на приём.
 И тогда улыбки свет
 Сохранишь на много лет!

(Зубний Біль біжить.)

Учитель. А тепер пограймо у гру «Фея та Чаклун».

Один із гравців — Фея, інший — Чаклун. Учитель пропонує Феї повідомити, що повинна робити людина, щоб зберегти здоров'я, а Чарівник — через що людина хворіє.

Клас об'єднується у дві команди (15–16 учнів). Одна з команд допомагає Феї, друга — Чаклуну. Доцільно організувати виступи команд по черзі та вести облік відповідей. Фея та Чаклун виступають, користуючись зібраними відповідями.

Перша команда (помічники Феї)

- P1.** To wash and to clean teeth.
- P2.** To eat vegetables and fruit.
- P3.** To visit a doctor.
- P4.** To play sport games.
- P5.** To go for a walk.
- P6.** To do morning exercises every day.

Друга команда (помічники Чаклуна)

- P1.** Not to clean teeth.
- P2.** Not to visit a doctor.
- P3.** To keep windows shut in the flat.
- P4.** To watch TV for a long time.
- P5.** Not to play sport games.
- P6.** Not to do morning exercises.
- P7.** To eat too many sweets.

Учитель. А зараз кожна команда отримає перелік англійських та українських прислів'їв та приказок. Завдання — до англійського прислів'я знайти аналогічне українське. Зробити це потрібно якомога швидше. За швидкість кожна команда має можливість отримати додаткове чарівне яблуко.

1. Здоров'я дорожче за багатство.	A. The purse of the patient protracts the disease.
2. Обжерливість вбиває швидше за меч.	B. Health is better than wealth.
3. Голод — найкраща приправа.	C. Prevention is better than cure.
4. Чоловіку стільки років, на скільки він почуввається, жінці — на скільки вона виглядає.	D. Hunger is the best sauce.
5. Хворобі легше запобігти, ніж вилікувати.	E. Gluttony kills more than the sword.
6. Гаманець клієнта подовжує хворобу.	F. A man is as old as he feels, a woman is as old as she looks.

Учитель. Давайте пригадаємо ще прислів'я та приказки про здоров'я.

- Було б здоров'я — все інше наживемо.
- Подивись на вид та й не питай про здоров'я.
- Здоров'я маємо — не дбаємо, а втративши — плачем.
- В здоровому тілі — здоровий дух.

- Як на душі, так і на тілі.
- Бережи одяг, доки новий, а здоров'я — доки молодий.
- Без здоров'я нема щастя.
- Гіркий тому вік, кому треба лік.
- Весела думка — половина здоров'я.
- Веселий сміх — це здоров'я.
- Доки здоров'я служить, то людина не тужить.
- Вартість здоров'я знає лише той, хто його втратив.
- Іржа залізо їсть, а людину — хвороба.
- Люди часто хворіють, бо бергтися не вміють.
- Сміх краще лікує, ніж усі ліки.
- Здоров'я — всьому голова.
- У кого що болить, той про те й гомонить.
- Хворому і мед гіркий.
- Часник сім хвороб лікує.

Прислів'я та приказки можна запропонувати учням зібрати з розсипаних слів, або з'єднати обидві половинки в парах або командах. Прислів'я та приказки слід пояснити.

Перегляд мультиплікаційного фільму «Митя та Мікробус»

- Чому захворів Митя?
- Що треба було зробити хлопчикові, щоб у нього не захворів живіт?
- Що допомогло Миті одужати?
- Як треба вчинити, якщо тобі пропонують з'їсти немите яблуко чи інший овоч або фрукт?
- Яке зі згаданих нами прислів'їв та приказок найточніше виражає головну думку мультфільму?

Учитель. А ще існують такі речовини, які ми не можемо побачити, але вони наявні в усіх фруктах та овочах. Які саме? (*Назвати англійською.*) Їх називають вітамінами.

Виходять три учні в червоному, коричневому та жовтому вбранні, на яких написано літери А, В, С.

V i t a m i n A . Glad to see you, boys and girls. I'm Vitamin A. I'm in a carrot, in butter, in fish and in some other products.

V i t a m i n B . And my place is in rye-bread. It's very useful food.

V i t a m i n C . Black currants, apples, lemons, onions are full of me — Vitamin C. When you are ill, you usually drink tea with lemon and it helps you to get much better.

P1–P2; P3–P4

Учитель. Now let's work in pairs. You're given cards with the names of food. Please, divide them in two groups and write what is useful for us and what is not.

Chocolate, eggs, a carrot, sweets, honey, bread, meat, soup, a cake, milk, oranges, bananas, butter, fish, coffee, tea, nuts.

Учитель. Вітаю вас, діти. Важкий шлях до саду ви подолали. І за цими дверима знаходиться той самий яблучний сад країни Нехворійки. Але як же нам відчинити ці двері? Звичайно, нам потрібен ключ. Перед вами три ключі. На кожному з них написано слово. І лише на одному з них воно написано правильно. На якому саме?

Ключі:

- перший — helth;
- другий — health;
- третій — halth.

Учитель. Отже, який ключ підходить? (*Другий*)

Що означає слово, написане на ключі? (*Здоров'я*)

З'являється Ангіна.

А н г і н а . Хо-хо-хо! Не чекали? А я — от вона!

Учні виконують пісню «Ангіна» (Б. Савельєв, В. Бутенко).

Первый день лежу в постели,

И дышу я еле-эле.

Вся семья вокруг меня.

И горжусь ангиной я.

Привє:

Как я рад, что заболел —

Только полсосульки съел,

Снега, правда, три ладошки,

А потом еще немножко.

А потом еще немножко.

Третий день лежу в постели,

Что со мной на самом деле?

Надоело мне болеть,

В потолок весь день смотреть.

Привє:

Отчего я заболел?

Только полсосульки съел,

Снега, правда, три ладошки,

А потом еще немножко.

А потом еще немножко.

Пятый день лежу в постели,
Жду уже конца недели.
Сколько жить еще мне дней
Без отметок и друзей?

Привет:

Ну зачем я заболел?
Только полсосульки съел,
Снега, правда, три ладошки,
А потом еще немножко.
А потом еще немножко.

(Під час виконання пісні слід стежити за зміною інтонації голосу з кожним куплетом та приспівом: спочатку радісно, потім з невеличким жалем, останній куплет — із сумом.)

А н г і н а. Ви потрапите до саду, лише якщо правильно відповісте на мої запитання. На «Так» плескайте в долоні, на «Ні» — тупайте ногами.

- Can we drink cold milk?
- Does tea with lemon help when you are ill?
- Can we walk with wet feet?
- Is raspberry a medicine?
- Can we lick an icicle?
- Can we eat three portions of ice-cream immediately?

Діти заходять до «саду», де лежать справжні яблука у вазі. Їх можна їсти. Підраховується кількість яблук, визначається переможець.

У ч и т е л ь. Молодці, діти! Тепер ви розумієте, наскільки важливо вміти берегти своє здоров'я, не дозволяти Ангіні, Простуді та Зубному Болю приходити до вас. А коли ви раптом захворіли, слід обов'язково йти до лікаря, який вилікує вас від хвороби.

Оцінювання відповідей учнів.

Домашнє завдання

Підберіть три-чотири прислів'я або приказки про здоров'я англійською мовою.

ГРА «НАЙРОЗУМНІШИЙ»

I відбірковий тур

Беруть участь усі учні класу.

1. Які допоміжні дієслова вживаються у теперішньому неозначеному часі?
 - a) Is, are.
 - b) Have, has.
 - c) Do, does.
 - d) Shall, will.
2. У якому часі до дієслова додається закінчення *-ed*?
 - a) Теперішній тривалий.
 - b) Минулий неозначений.
 - c) Теперішній доконаний.
 - d) Майбутній неозначений.
3. Які дієслова називаються правильними?
 - a) Які записані правильно.
 - b) Які правильно себе поведуть.
 - c) До яких у минулому часі додається закінчення *-ed*.
 - d) Таких дієслів узагалі не існує.
4. Який час називається теперішнім, а перекладається як минулий?
 - a) Теперішній доконаний.
 - b) Теперішній неозначений.
 - c) Минулий неозначений.
 - d) Теперішній тривалий.
5. Які допоміжні дієслова вживаються у минулому часі?
 - a) Do.
 - b) Shall.
 - c) Have.
 - d) Did.
6. Теперішній тривалий час уживається, коли:
 - a) нас цікавить результат дії;
 - b) дія відбувається в момент мовлення;
 - c) дія відбувається постійно, регулярно;
 - d) дія відбувається в минулому.
7. Майбутній неозначений час називається англійською мовою:
 - a) Present Indefinite;
 - b) Past Indefinite;
 - c) Future Indefinite;
 - d) Present Perfect.
8. Такі слова, як *often, usually, every day* вживаються у часі:
 - a) майбутньому неозначеному;
 - b) теперішньому неозначеному;
 - c) теперішньому доконаному;
 - d) теперішньому тривалому.

9. Яке слово вживається у теперішньому тривалому часі?
 a) Usually.
 b) Tomorrow.
 c) Yesterday.
 d) Now.
10. Яке слово вживається у теперішньому доконаному часі?
 a) Already.
 b) Often.
 c) Now.
 d) Every day.

II відбірковий тур

Після першого відбіркового туру залишаються шість учнів. Вони вибирають одну з шести тем.

Завдання кожної дитини — перекласти якомога більше лексичних одиниць із поданої теми протягом 1 хвилини.

Тема «Зовнішність»

Nose	Ear
Hair	Cheek
Curly	Pale
Straight	Rosy
Fair	Short
Thin	Long
Plump	Dark
Turned-up	Tidy
Eye	Untidy

Тема «Погода»

Wind	Cold
Cloud	Summer
Winter	Month
Spring	January
Rain	October
Sun	November
Snow	May
Autumn	July
Hot	August

Тема «Шкільні предмети»

Russian	Geography
---------	-----------

History	Ukrainian Literature
Physics	Drawing
Mathematics	Physical training
English	Labor training
Biology	Music
Ukrainian	German

Тема «Споруди міста й села»

Town	Tree
Village	Fruit
Pig-farm	Vegetable
Cattle-farm	River
Building	Chicken
Cinema	Hen
Club	Plant
Trolley-bus	Factory
Tram	Capital
Street	

Тема «Тварини»

Lion	Monkey
Crocodile	Fish
Rabbit	Mouse
Cock	Hare
Hen	Fox
Duck	Bear
Goose	Wolf
Sheep	Tiger
Cow	Hedgehog
Giraffe	Squirrel

Тема «Школа»

School	Wall
Teacher	Desk
Pupil	Chair
Bag	Pointer
Subject	Map
To study	Window
Day-book	Window-sill
Blackboard	Flower
Lesson	Picture

Фінальна гра

Залишаються три учні.

Три варіанти тем

1. My Favorite Season
2. My Working Day
3. My Family

Учні обирають по одній темі й готують монологічну розповідь. Враховується відповідність темі, кількість речень, їхня граматична оформленість, поширеність, багатство лексики, а також відсутність зайвих речень.

Обирається один переможець, який отримує приз.

Тематичний вечір**«ЛІТО, ОСІНЬ У СВЯТАХ І ТРАДИЦІЯХ
ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА США»**

На краю сцени стоїть макет календаря з датами та назвами свят рідною та іноземною мовами. Учні-ведучі перегортають сторінки календаря, розповідаючи про свята.

ХІД ЗАХОДУ

Кожна країна має багато свят. Є свята офіційні, державні, пов'язані з історичними подіями країн; з великою повагою святкують свята релігійні; дуже полюбляють свята народні, регіональні, де в піснях і танцях найбільш проявляється душа народу, його традиції та звички, а також не можна не згадати сімейні свята.

Велика Британія має багато свят, деякі з них дуже схожі зі святами інших країн, а деякі мають свої, національні особливості.

День народження королеви Великої Британії

У червні Велика Британія відзначає День народження королеви Єлизавети, якій у 2004 році виповнюється 78 років. Королева з'явилася на світ 21 квітня 1926 року, але, за традицією, кожний рік день народження королеви відзначається у другу суботу червня.

У суботу всі урядові заклади прикрашені державними прапорами. По полудні над державною резиденцією королеви — Букінгемським палацом, пролітають літаки різних типів. Повітряний парад продовжує яскравий військовий парад, закінчує церемонію святковий феєрверк.

А на площу Букінгемського палацу для участі у святковому концерті запрошуються всесвітньо відомі виконавці.

Пропонуємо вам послухати пісню з репертуару групи «Бітлз», яка є національним надбанням Англії.

Звучить пісня “Yesterday”.

Yesterday, all my troubles seemed so far away

Now it looks as though they're here to stay

Oh, I believe in yesterday.

Suddenly, I'm not half the man I used to be,

There's a shadow hanging over my.

Oh, yesterday come suddenly.

Why she had to go I don't know she wouldn't say.

I said something wrong, now I long for yesterday.

Yesterday, love was such an easy game to play.

Now I need a place to hide away.

Oh, I believe in yesterday.

(Lennon/McCartney)

День незалежності

Головне свято Сполучених Штатів Америки — це День незалежності, що святкують 4 липня. Сполучені Штати отримали незалежність у результаті тривалого та болісного процесу. У середині XVIII століття Новому Світу стала незручною система, за якої ним керував король, що перебував у 3000 милях за океаном. Британська імперія обкладала колонії великими податками.

У 1775 році почалася війна за незалежність. 2 липня 1776 року була затверджена Декларація незалежності, але війна тривала до 1783 року. Після війни День незалежності став національним святом і офіційним вихідним.

4 липня американці влаштовують пікніки на весь день з улюбленими стравами: хот-догами, гамбургерами, картопляним салатом, печеними бобами тощо.

Скрізь чути веселу музику. Люди грають у бейсбол, або змагаються в бігу наввипередки, або в змаганнях, де виявляється, хто більше з'їсть пирогів чи кавунів. У деяких містах влаштовують паради людей, одягнених як перші батьки-засновники, які йдуть під музику шкільних оркестрів.

Увечері люди збираються подивитися феєрверк. Де б на земній кулі не перебували американці, вони збираються разом, щоб відсвяткувати День незалежності.

Послухайте, будь ласка, гімн Сполучених Штатів Америки “America, the Beautiful”.

Учні виконують гімн.

Бескрайними прекрасна небесами,
Златими кукурузними полями,
Величьем пашен и багрянцем гор,
Америка, будь Господом любима
И благостью, и братством будь ранима
От синих рек до голубых озер.

O beautiful for spacious skies,
For amber waves of grain,
For purple mountain majesties above on thee,
And crown thy good with brotherhood
From sea to shining sea.

O beautiful for pilgrim feet
Whose stern impassioned stress
A thoroughfare for freedom beat
A cross the wilderness.
America! America! God mend thine every flaw,
Confirm thy soul in self-control,
Thy liberty in law.

День Прапора

Ще одне патріотичне свято, яке відзначають і у Великій Британії, і в США — це день Прапора — 14 червня.

У Сполучених Штатах 14 червня було задекларовано як національне свято в 1949 році президентом Гаррі Труменом.

Американський прапор змінювався з розвитком нації. Зоряно-смугастий прапор було затверджено як національний після проголошення незалежності США. Зірки на смугах символізують союз 13 перших штатів, які поклали початок державності США.

14 червня всі громадські заклади та приватні будинки прикрашені національними прапорами. У кожній школі та кожному класі діти стають перед прапором, поклавши праву руку на серце, та вимовляють «Обіцянку вірності».

Я присягаюсь на вірність прапору Сполучених Штатів Америки та республіці, яку він представляє, народу та Богу, які невід’ємні від свободи та правосуддя.

Багато пісень і віршів присвячено американському прапору, найбільш відомий з них — американський національний гімн прапору на слова Франсіса Кея, який ми й пропонуємо вашій увазі.

The Star Spangled Banner

Oh, say, can you see, by the dawn’s early light,
What so proudly we hailed at the taillight’s last gleaming,
Whose broad stripes and bright stars, through the perilous fight,
O’er the ramparts we watched were so gallantly streaming?
And the rocket’s red glare,
The bombs bursting in air,
Gave proof through the night
That our flag was still there.
Oh, say, does that Star Spangled Banner yet wave,
O’er the land of the free and the home of the brave?

Тематичний вечір

«ВЕСНА У ВІРШАХ, ПІСНЯХ, ЗВИЧАЯХ І ТРАДИЦІЯХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ»

Мета: розширити знання учнів про весняні свята і традиції в країнах, мови яких вивчаються; прищеплювати учням інтерес до вивчення іноземних мов, народних звичаїв та традицій, культурної спадщини народів Великої Британії; розвивати кругозір, художній смак, сприяти збагаченню мови; продемонструвати рівень володіння іноземними мовами.

ХІД ЗАХОДУ

Привітання глядачів англійською мовою

1-й в е д у ч и й. Добрий день, шановні друзі! Широ вітаємо вас у цьому залі на нашому вечорі, присвяченому весняним святкам країн, мови яких ми вивчаємо. Звичаї та традиції прикрашають наше життя, роблять його цікавішим і різноманітнішим. Ми розповімо вам багато цікавого, будемо співати й танцювати. Сподіваємось, ви відчуєте радісну атмосферу весняних свят, відчуєте і красу мов, які ми вивчаємо, а таланти наших учнів не залишать вас байдужими. Приємних вам хвилин!

2-й в е д у ч и й. Good afternoon, dear friends! We are glad to see you today at our party, which is devoted to the best season of the year, the spring.

Today we’ll tell you about some customs and traditions of English speaking countries, which are connected with spring. And we shall recite some poems and sing some songs about love, spring and beauty. We want to hope that you will enjoy this party very much.

17 березня. Національне свято Ірландії

17 березня святкується велике політичне свято — День святого Патріка — покровителя Ірландії. Це свято святкують не тільки в Ірландії, а й у Канаді та Австралії, США, Англії, Шотландії. У цей день ірландці та їхні друзі носять у петлицях свого пальто національну емблему країни Ірландії — трилисник. А ввечері збираються всі разом та співають популярні народні пісні.

Звучать шотландські народні пісні.

Hail Glorious St Patric
Hail, Glorious St Patrick,
Dear Saint of our isle.
On us thy poor children
Bestow a sweet smile.
And now thou art high
In thy mansion above,
On Erin's green valleys
Look down with thy Love,
On Erin's green valleys,
On Erin's green valleys
On Erin's green valleys
Look down with thy Love.

Auld land sign
Should auld acqeeaintauce be forgat,
And never brought to mind?
Should auld acqeeaintauce be fougot,
And days of lang syne?
For auld lang syne, my dear,
For auld lang syne,
We'll take a cup of kindduess yet
For auld lang syne.
And lure's a hand, my tresty friend,
And give us a hand of tluine.
We'll take a cup of kindness yet
For auld lang syne.
Забуть ли старую любовь
И не грустить о ней?
Забуть ли старую любовь
И дружбу прежних дней?
За дружбу старую — до дна,

За счастье прежних дней!
С тобой мы выпьем, старина,
За счастье прежних дней.

День матері

День матері — одне з найулюбленіших сімейних свят у Західній Європі, яке відзначається в останню неділю травня.

В Україні воно святкується 11 травня. Це дуже молоде свято.

У 1922 році викладач Страсбурга Каміль Шнайдер попросив своїх учнів присвятити своїм мамам один травневий день. Це свято мало величезний успіх у місті.

У 1926 році міністерським декретом Свято Матерів устанавлювалося по всій країні на останню неділю травня. А в 1950 році цей декрет був узаконений.

До цього свята більше всього готуються діти. Усі вони хочуть зробити що-небудь приємне для своїх мам. Їм дарують подарунки, маленькі діти розповідають вірші, співають пісні, малюють малюнки. Дівчатка роблять святкові пиріжки, торти, хлопчики наводять порядок. Багато сюрпризів очікує мам у цей день.

Звучить пісня англійською мовою.

My Mother's Day Basket
Words and Music by Clyde Strathmoore
Amidst the thorns upon a vine,
A delicate rose was there entwined.
I was this rose and swiftly knew
It was just the one to give to you.
I gathered leaves and flowers too,
Then made this basket just for you.
For each bright flower here's to say
My wish for you: Happy Mother's Day.

Свято млинців

У березні англійці так само, як і ми, відзначають Масляну. Вівторок на оліїстому тижні в Англії — день млинців. У цей день печуть млинці в усіх будинках. У навчальних закладах у школярів, студентів і викладачів на обід — млинці. Відвідувачі ресторанів теж замовляють млинці.

Млинці люблять їсти всі, але не кожний знає, що на оліїстому тижні в Англії проходять дійсні змагання з млинцями, справжня боротьба за млинці. У деяких селах і англійських селищах змагання з млинцями проводяться щороку. Тільки в одних куточках країни

в цих змаганнях беруть участь самі домогосподарки, а в інших — усі бажаючі. Умови змагань полягають у такому: спочатку потрібно спекти млинці, а потім пробігти з ними визначену відстань, підкидаючи їх на ходу. Дистанція складає 415 ярдів, що відповідає 373,5 метрам.

У школярів ці змагання проходять трохи інакше. Кухар підкидає млинець високо вгору, а учасники по одному представнику від класу вступають у боротьбу за нього. Той, кому дістанеться великий шматок млинця, є переможцем.

Як це приблизно виглядає, ми вам зараз покажемо. Бажаючі взяти участь у цьому конкурсі запрошуються на сцену.

Конкурс млинців

Необхідно: дві сковорідки, млинці, два фартухи, дві косинки, дві команди по три-п'ять осіб.

Свято зозулі

А зараз ми розкажемо вам ще про один британський звичай. Англійці завжди слухають, як співає зозуля перший раз за рік у квітні. У зв'язку із цим у них склалося багато цікавих звичаїв. У деяких куточках країни зазвичай зупиняють роботу в той день, коли вперше за рік почують голос зозулі. І тоді влаштовуються справжні свята до кінця робочого тижня. Святкують стільки годин, скільки разів прокувала зозуля.

Дівчата, почувши голос зозулі, із замиранням серця шепочуть: «Зозуля, зозуля, скажи, через скільки років я вийду заміж?» І сумлінна зозуля рахує, скільки часу залишилося дівчині чекати до щасливої події.

Вважалось вірною прикметою великої удачі, якщо ти почув вперше за рік голос зозулі, виконавши велику частину запланованої на день роботи.

І велике горе тому, хто, почувши перше кування цього птаха, ще не встиг зіскочити з ліжка й умитися.

Тому марновірні домогосподарки, особливо з настанням квітня, намагаються вставати раніше звичайного.

Учні виконують пісню "Rainbow".

Chorus:

Purple, blue and green,
These colours I have seen,
With yellow, orange, and red,
In rainbows overhead.

When fluffy clouds so white,
Drift by in skies so blue,
And the yellow sun is bright,
I'll come and play with you.

CHORUS

But when those clouds turn grey,
You won't hear me complain,
We'll go inside and play,
While gray clouds bring the rain.

CHORUS

And when the rain is through,
And the sun begins to shine,
I'll go outside with you,
And a rainbow try to find.

CHORUS

When the sun begins to sink
Toward the ending of the day,
The sky and clouds turn pink,
As our rainbow fades away.
And later we will dream,
Of rainbows in our heads,
Of purple, blue, and green,
With yellow, orange, and red.

День народження В. Шекспіра

Великим святом в Англії вважається 23 квітня — день народження Вільяма Шекспіра. На жаль, доля розпорядилася так, що рівно 52 роки по тому — 1616 року, великий англійський поет помер. Обидві ці події відбулися в Стратфорд-на-Ейвоні. І тепер щороку в цей день представники всього світу приїжджають туди, щоб узяти участь у пам'ятних церемоніях. А ми на подяку знаменитому поету читаємо й перечитуємо його чудесні здобутки «Отелло», «Гамлет», «Макбет», «Ромео і Джульєта», «Король Лір», «Дванадцять ніч» і незабутні сонети.

Звучить сонет англійською та російською мовами.

SONNET 91

Some glory in their birth, some in their skill,
Some in their wealth, some in their body's force;
Some in their garments, though new-fangled ill;
Some in their hawks and hands, some in their horse

And every human hath his adjunct pleasure,
Wherein it finds a joy above the rest:
All these I better in one general best.
The love is better than the high birth to me,
Richer than wealth, prouder than garments' cost,
Of more delight than hawks and horses be.
And having thee, of all men's pride I boast.
Wretched in this alone, that thou mayst take
All this away and me most wretched make.

Кто хвалится родством своим со знатью,
Кто силой, кто блестящим галуном,
Кто кошельком, кто пряжками на платье,
Кто соколом, собакой, скакуном,
Есть у людей различные пристрастья,
Но каждому милей всего одно.
А у меня особенное счастье, —
В нем остальное все заключено.
Твоя любовь, мой друг, дороже клада,
Почетнее короны королей,
Наряднее богатого наряда,
Охоты соколиной веселей.
Ты можешь все отнять, чем я владею,
И в этот миг я сразу обеднею.

Переклад С. Я. Маршака

Бажаємо вам, любі друзі, гарного весняного настрою та вірних друзів! До нових зустрічей! May all your dreams come true. Good luck!

Позакласне заняття гуртка англійської мови за темою «АНГЛІЙСЬКІ СВЯТА І ТРАДИЦІЇ»

Мета: ознайомлення учнів з деякими фактами англійської культури й традиціями Англії, поглиблення знань з теми English holidays, збагачення мови учнів новими лексичними поняттями, формування комунікативної та соціокультурної компетенції.

ХІД ЗАХОДУ

В е д у ч и й. Today we shall speak about one of the most popular English traditions celebrating of Christmas. Christmas day is cele-

brated on December 25. Many people look on Christmas as time to celebrate the earliest times.

In those days the sun meant so much to primitive people that when it began to lover each day till December 23, people thought the sun was going to die and they were worried. They ate less keeping the food for the next year.

On December 23 the sun stayed in the sky longer and after that the nights were becoming shorter and shorter. When this happened the primitive man was very happy. He wanted to celebrate it.

Nowadays the 25 of December had become the day of the birth of Jesus Christ. No one knows the exact day of Christ's birth, but most Christians celebrate Christmas on December 25.

People of different countries celebrate Christmas in various ways. But some traditions of celebrating it are common for all the countries. Two of them should be mentioned here. They are to decorate Christmas tree and to light candles. These traditions also go back to ancient times. In the earliest times green trees were symbols of life. People also believed that candle's light helped them to forget the darkness of winter.

Now we should like it show you, how Christmas is celebrated in the English family. Here are the members of that family; Mr. Brown, the father. He works in an office in London. Mrs. Brown, his wife. She is a house-keeper.

Their two daughters, Mag and Betty. Mag is 11 and Betty is 12.

They are schoolgirls.

Browns live in a little town near London.

Be very attentive. Try to understand and remember as much as you can.

Mag. Hi, Daddy! Why are you so early today?

Mr. Brown. You see, today is Christmas eve. And on that day all the offices are closed at 1 o'clock. And what are you doing?

Betty. We are writing letters to Santa Claus. Listen what I have written: "Dear Santy! My name is Betty. I am 12. I am a schoolgirl. I think I am a good girl. I get only good marks at school and I always help my mother about the house. I know that on Christmas Day you bring presents to good children. Please, bring me a new doll. I wish you be happy and healthy.

Sincerely yours

Betty Brown"

Mr. Brown. A nice letter. And what about you, Mag? What do you want Santa Claus to bring you?

Mag. “Dear Santa Claus! I am Mag and I am 11, I go to school. I should say I am an obedient girl. I am a good pupil and I always clean my room myself. I help my mother to wash up. I like animals very much and I want to have one at home. Please, Bring me a little puppy. I shall look after it carefully.

Thank you very much.
Your Mag”

Mr. Brown. Your letter is not worse than your sister’s one. You are good girls and I think Santa Claus will bring you all you want.

Betty. Daddy, don’t you know where Santa Claus lives? We don’t know his address.

Mr. Brown. He lives in Norway, in the very North of this country in an ice-house.

Mag. And how does he get here, to our country

Mr. Brown. He has special sledge pulled by reindeer. When Christmas comes he takes presents, sits down in his sledge and arrives to our country.

Mrs. Brown is coming into the room.

Mrs. Brown. Oh, darling, you are at home! What a hard day! I have already cleaned up the house, done all the shopping. Now I am thinking about Christmas dinner. What about stuffed turkey with mashed potatoes?

Betty. It’s great! Mummy: and a pie

Mrs. Brown. It is already in the oven.

Mr. Brown. I see (*принюхується*).

Mrs. Brown. Oh, my pumpkin pie! (*Тикає*.)

Mr. Brown. And now, girls, let’s do another thing. We have to congratulate our relatives. I have already written Christmas cards to our aunts and uncles. And you will write congratulations to our grandmothers and grandfathers. Here are the cards. And I shall read to you something from the Bible.

“Then the angel said to them: “Do not be afraid. I bring you good news. For there is born to you this day in the city of David a Savior, who is Christ the lord? And this will be sign to you: You will find a babe wrapped in swaddling clothe, laying in manger. And suddenly there was with angel a multitude of the heavenly host praising God and saying: “Glory to God in the highest. And on earth peace, good will toward men”. So it was, when the angels had gone away from them into heaven that the shepherds said to one another: let us now go to Bethlehem and see this things that has come to pass, which the Lord

has made known to us”. “And they came with haste and found Marry and Joseph, and the babe, and many marvelous things. Then the shepherds returned, glorifying and praising God for all the things that they had heard and seen, as it was told them.” (*Входить Mrs. Brown.*)

Mrs. Brown. A wonderful story, isn’t it, girls?

Betty. Oh, Mum! We have written Christmas postcards to our grannies. By the way, there are robins on them. Why is it so?

Mrs. Brown. You see, dear, the first Christmas postcards were printed in 1842 In those times postmen tho brought them them had bright red coats. They looked like robins. And people began to think about a robin as a Christmas bird. Now you can see it on almost every Christmas card. (*Стукіт у двері*.) Oh, somebody is calling at the door. I shall see. (*Уходить і повертається з дітьми*.) Oh, they have come to congratulate. (*Йде*.)

1-ша дитина

Marry Christmas!

2-га дитина

Marry Christmas!

Р а з о м

Merry Christmas to all of you!

Співають “Auld lang syne”.

Should auld acquaintance be “forgot,

And never brought to mind?

Should auld acquaintance be forgot,

And auld lang syne?

For auld lang syne, for auld lang syne,

My dear, for auld lang syne

We’ll take a cup of kindness yet

For auld lang syne.

Входить Mrs. Brown з пирогом і пригощає вішалників, дякує за пісню. Ті йдуть.

Mag. Mummy, we want the pie too.

Mr. Brown. And do you know any verses about Christmas?

Betty. I know! I know!

Look at all the snow

Falling gently down,

Falling on the houses

All around the town.

Listen to the wind

Blowing all the snow
Blowing round the houses
All down the row.

Mrs. Brown. Wonderful! Here is a piece of the pie.

And what about me?

This is the season

When mornings are dark

And birds do not sing

In the wood and the park

This is the season

When children ski

And Father Frost

Friends the New Year Tree.

Mrs. Brown. Thank you, dear. This is for you.

Betty. Daddy, Mummy, we want to go out and congratulate our neighbours, as those children do.

Mr. Brown. And what will you sing?

Betty. "Jingle, bells", of course.

Mr. Brown. Well, then, let's have a rehearse.

Betty and Mag співають.

Dashing through the snow

In a one-horse open sleigh

Down the hill we go

Laughing all the way

Bells on bob-tail ring

Making feelings bright

What fun is to ride and sing

A sleighing song to night!

Rf:

Jingle, bells, jingle bells,

Jingle all the way!

What a fun is it to ride

In one-horse open sleigh!

Mrs. Brown. It's great! So, girls, you may go, but don't forget we are not prepared for a boxing day yet.

Mag. And when is it Mum?

Mrs. Brown. It is on the 26th of December. We shall go to give presents to our friends.

Betty. And why is it called "Boxing day?"

Mr. Brown. Because all the presents are usually packed in boxes. We have already bought presents for our friends, but we must pack them. So we need your help.

Mrs. Brown. And don't be late for dinner. We shall sit down at the table at 9 sharp. Do you remember: stuffed turkey and mashed potatoes.

Mag. All right, Mummy, we shall be at home at half past eight. (*Звертається до Betty.*) Let's hang up our Christmas stockings (*Вішають різдвяні панчохи і тікають.*) Bye, Mum! Bye, Dad!

Mrs. Brown. What lovely girls have we!

Mr. Brown. I am quite agree with you, darling. Now let's go to the dinning-room, I'll help you to lay the table.

Театральна вистава за темою "TWELVE MONTHS"

Characters:

- Snow Maiden
- Step-daughter
- Sister-Seasons
- Brother-Months
- Santa-Clause
- Dugny-Pederson

ХІД ЗАХОДУ

Snow Maiden. Hello! I am Snow Maiden. I live in the North but on the New Year's Eve I come to your places. I like to make all children happy, that's why I help Father Frost to bring presents, joy and happiness to every house.

Music. A girl with a basket appears. She is dancing.

Snow Maiden. Good evening, little girl.

Girl. Good evening, Snow Maiden.

Snow Maiden. What are you doing here at night?

Girl. My step-mother has sent me to pick snowdrops. The queen promised a reward for them.

Snow Maiden. Everything is good in its season.

It isn't time for snowdrops yet.

Maybe Sisters-Seasons will help you.

As you know there are four Seasons of the year.

Spring! Summer! Autumn! Winter! Come here please

Music. 4 girls dressed like Spring, Summer, Autumn, Winter appear. They are dancing.

Spring. I am Spring. I am green.

Summer. I am Summer. I am bright.

Autumn. I am Autumn. I am yellow.

Winter. I am Winter. I am white.

Spring. Spring brings green buds and shoots.

Summer. Summer brings us berries.

Autumn. Autumn golden fruit.

Winter. Winter brings us snowflakes.

They show: snowflakes, shoots, berries, fruit which they are carrying in their hands.

Snow Maiden. Dear Seasons!

Help this little beauty to pick up snowdrops.

Her step — mother sent her to the forest.

Spring. Oh, poor little girl. It is not easy. We must ask Brothers Months for help. March! April! May! Come here, please
(*They appear*)

Spring. March is gusty, muddy, blustery.

This is the month for flying kites, roller-skating, ratly nights.

Wear something green on St. Patrick's Day.

Robins sing: "spring is on the way".

And bears wake up from their winter sleep

March. Winter sleep is over. Spring then comes.

With brooks and flowers and young green grass.

Nature is awakening, birds are singing.

The sun is shining, the bright day is ringing.

This is the season, when snowdrops bloom.

When nobody likes to stay in the room.

This is the season when birds make their nests.

This is the season we all like best.

Spring. April is fun! The very first day is April Fool's, a day for playing jokes. All month long the weather teases.

Now it is warm, then oops! It sneezes.

Take off your boots and it will shower.

Then the sun shines for an hour.

Robins are nesting, puddles are skiddy. Violets pop!

No wonder April's day is funny!

Do you know who's coming? Easter Bunny!

April. Spring is coming, spring is coming.

It's "Good-bye" to all the snow.

For the pretty little swallows.

Have come back to tell me so.

Spring is coming,

Spring is coming.

Flowers are coming too: snowdrops, lilies, daffodils.

Now are coming too.

Spring. May — and it's time for playing outdoors again. The world is filled with flowers. On lawns and hills and window — sills are sunny, saucy daffodils, and everywhere I hear the sound of little things bravely trying out new wings.

May. In the merry month of May. All the flowers are gay.

They all sing and laugh and say: "Winter days are far away! Welcome, welcome, merry May" (*all together*)

Spring. We honour our mothers on the second Sunday in May.

This day is called Mother's Day. We say our mothers:

"Thanks for being such a great Mum"!

Song: "May there always be sunshine!"

Song: My dear, dear Mummy! Let me kiss your face.

I want you to be happy today and always.

Be happy, be happy today and always!

Be happy, be happy today and always!

Summer. June, July, August, come here, please!

June school is over soon!

All we do each day is play and play.

Summer arrives.

We lay on the grass and: Bees buzzing!

Hummingbirds whirring! Worms wiggling!

June is laughing, golden, giggling.

I hope a butterfly lands on my nose.

Music. A girl in the costume of the butterfly is dancing.

June. Butterfly, butterfly, where do you fly?

So quick and so high in the blue, blue sky?

Butterfly, butterfly where do you go?

Butterfly. I go to the place, where some roses,
bluebells, violets grow.
Flowers are here. Flowers are there.
Flowers are everywhere!

Points to the flowers which are standing everywhere.

Summer. July begins with boom!
Sometimes it thunders with lightning in the sky.
Now it is time to make cold drinks.
At night, if you see a star fall, "swiish".
Be sure to make a lovely wish.

July. Woods are green, the sun is bright.
And the wind is warm and light.
I can bathe and play and run.
Summer holidays are fun!

Summer. August is steamy, hot, ice-creamy.
Maybe you visit the seashore.
Summer is nearly over.
Suppers are hot dogs, cooked out of doors.

August. This is the season when nights are short.
And children have plenty of fun and sport.
School is over! Oh, what fun lessons finished.
Play's begun who'll run fastest? You or I?
Who'll laugh loudest? Let's try!

Autumn. September, October, November, come here, please
September is new shoes and back to school,
Grapes are plumping, apples turn red.
Nuts are browning. It's early to bed,
Squirrels are storing their nuts away.
Days are short. There's less time to play.
Autumn is here! Summer's gone. Better put your sweater on.

September. In the month of September, as you, of course, remember.
We have less time for fun, for our school has begun.
This is the season, when fruit is sweet.
This is the season, when schoolfriends meet.
When noisy and gay and browned by the sun.
With their books and bags to school they run.

Autumn. October is orange and red and brown.
See the leaves all tumble down!

Rake them up into piles so high
You can jump in them and flop and lie.

October. I like all trees in autumn time:
A maple a chestnut and a lime.
Their leaves are yellow red and brown.
And they are slowly falling down.

Autumn. Yellow, red and green and brown.
See the little leaves come down.
Dancing, dancing in the breeze.
Falling, falling from the trees.

E. Grieg. Music. (The girl with a basket of fir-cones is dancing)

The girl. Edward Grieg was spending the autumn in the forest
near Bergen.

It was especially fine at that time of the year.
Smelling of mushrooms and golden leaves.

But the best spots of all were the forests covering the mountain
slopes near the seashore. Mists were always sweeping from, the sea,
the plentiful moisture causing moth to grow profusely.

Once when out walking in the forest Grieg met a little girl with
fir-cones.

— What is your name, little girl? — asked Grieg.
— Dagni Pederson!
— And what is your father's name?
— Peter Pederson.

So, this music is dedicated to Dagni Pederson, the daughter of the
forester Peter Pederson on her 18th birthday.

Autumn. November -smells of turkey and pumpkin-pie.
And leaf — smoke curling gently into the sky.
Some animals have burrowed into the earth to sleepuntil the
Spring. Nature's garden is resting.
The trees are stark and bare.

November. The rain is raining all around.
It falls on fields and trees. It falls on the umbrellas here.
And on the ships at sea.
This is the season when mornings are dark.
And birds do not sing in the woods and the parks.
The summer is over, the trees are all bare.
There is mist in the garden and frost in the air.

Winter. December, January and February come here, please.
The snow is falling. The wind is blowing.
The ground is white all day and all night.

Music. Sviridov "Snow storm" (some girls dressed as snow-flakes are dancing).

Winter. December, is waiting and wanting and wishing and longing for Christmas Day.

This is the merriest month of all.

Hide presents in places where none can see.

We try to be as good as gold all month, because we know who's coming down the chimney-jolly.

Santa Claus (*The boy dressed as Santa Claus appears*). I am Santa Claus I live in England. I am funny and merry.

My cheeks are like roses. My nose is like a cherry.

With a branch of green holly and robins my friends to all English children New Year wishes I send.

December. December is the best of all.

Snowflakes dance. Snowflakes fall.

People see the New Year in.

When December ends, it will begin.

Winter. January starts with snow for sledging, skiing, making-snowmen. There are icy ponds for skating on and of course New Year Parties.

January. Skating, skating, skiing, skiing boys and girls so gay.

Like to skate and ski together.

On a winter day.

This is the season when children ski.

And Father Frost brings the bright New year Tree.

The girl in the costume of Fir-Tree appears.

Fir-tree. We have a fir — tree in the hall

It is so beautiful and tall

Around it we dance and play

Because it is a New Year Day

The New Year tree so fine and tall

Stands in the centre of the hall

Its needles are green, its toys are bright

Our New Year party is tonight

Around it we dance and play

Because it is a New Year Day.

All. Singing, dancing, merrily round the New Year tree.
Merrily, merrily, merrily round the New Year tree.

Fir-tree. New Year, happy day!

We all glad and very gay.

We all dance and sing and say:

Welcome! Welcome! New Year Day!

Song. "Jingle bells"

Winter. February is the last winter month.

It is the shortest month of the year.

It is chilly and wet.

It has only 28 or 29 days.

February. Grey is the sky and the wind is chill.

Icicles hang from the window-sills.

February is slushy and short. Only 28 days to play.

Some of them sunny. Most of them grey.

The best of all is St. Valentine's Day.

Valentine. Love is the sense of your life

Maybe because you love happy people, St. Valentine

When the weather is cold and the wind is chill

You knock at our doors St. Valentine.

When winter's in nature

When winter's in our hearts

You bring us a hope St. Valentine.

Love is the sense of your life.

Maybe because you like sweethearts St. Valentine

Months: one after another.

Months. January with cold is set.

February is chill and wet

March winds always rages.

In April weather changes.

Pretty flowers come in May.

Sunny June brings the longest day.

In hot July the skies are clear.

Then August with corn is here.

For fruit September opens the way.

October sweeps the leaves away.

Next enters grey November.

And lastly snowy December.

Snow Maiden. Brothers-months! Please help this little girl!

Months. With pleasure!

Girl. Look! The snow is melting.

The wind isn't blowing!

The streams are running!

The sun is shining!

The birds are singing!

The spring is coming!

Oh, dear! Lot's of snowdrops.

I've never seen so many flowers.

You've saved me, Brother Months.

Thank you! Good-bye!

You are my real friends.

Months. Good-bye, honey!

Song: "The more we get together".